

HUNGARIKA-ANYAGOT ŐRZŐ
KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRAK
CÍMJEGYZÉKE

HUNGARICA TO BE FOUND
IN LIBRARIES
ABROAD: A DIRECTORY

RÉPERTOIRE DES BIBLIOTHÈQUES
CONSERVANT
DES HUNGARICA À L'ÉTRANGER

13.

KANADA

CANADA

BUDAPEST, 1997

HUNGARIKA-ANYAGOT ÓRZÓ
KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRAK
CÍMJEGYZÉKE

13.

KANADA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

HUNGARIKA-ANYAGOT ŐRZŐ
KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRAK
CÍMJEGYZÉKE

HUNGARICA TO BE FOUND
IN LIBRARIES
ABROAD: A DIRECTORY

RÉPERTOIRE DES BIBLIOTHÈQUES
CONSERVANT
DES HUNGARICA À L'ÉTRANGER

13.

KANADA

CANADA

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

BUDAPEST, 1997

Szerkesztette

Edited by

Rédigé par

Kovács Ilona

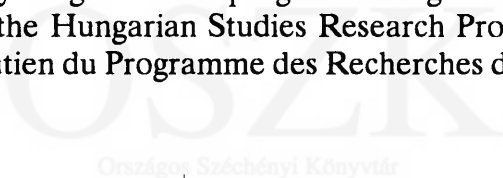
Faragó Lászlóné

Gál Júlia

Készült a Magyarságkutatás c. program támogatásával

Sponsored by the Hungarian Studies Research Program

Fait avec le soutien du Programme des Recherches de Hungarologie

ISBN 963 200 262 8 /ö./

ISBN 963 200 374 8

Lezárva: 1996. július

Closing of search for materials: July 1996

Clos: Juillet 1996

TARTALOMJEGYZÉK
CONTENTS
TABLE DE MATIÈRES

Előszó	7
Foreword	11
Préface	15
 Tanulmányok – Studies:	 19
Papp-Aykler, Susan: Magyarok Kanadában	21
Papp-Aykler, Susan: Hungarians in Canada	33
Miska János: Könyvtári szolgáltatások Kanadában	45
Miska, János: Library services in Canada	55
 Intézmények a helynevek sorrendjében –	
Institutions in geographical order –	
Institutions classées par noms de lieu	67
 Mutatók – Index	 127
Névmutató – Name index – Index des noms	129
Intézménytípus-mutató – Index of institutions by type –	
Index des types d'institutions	141
Tárgymutató – Subject index – Index thématique	145
Földrajzi mutató tartományok szerint –	
Geographical index by provinces –	
Index géographique par provinces	155

ELŐSZÓ

A külföldi könyvtárakban fellelhető hungarika-anyag számbavétele régi igény. A kódexek, kéziratok és korai nyomtatványok felkutatására számos adatgyűjtés folyt korábban és folyik ma is. Az a cél azonban, hogy – a modern nyomtatványokat is beleértve – a hungarika-anyagok kutatóinak általában tájékoztatást nyújtó kalauz készüljön, egy évtizede fogalmazódott meg programszerűen. E program szerény megvalósulására nyílt lehetőség a *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke* c. sorozat megindításával.

Sorozatunk 13. füzetével jelentkezünk. E füzetünk Kanada könyvtáraiban található hungarika-anyagok (vagyis a magyar, ill. nem magyar nyelvű magyar vonatkozású könyvtári dokumentumok), ill. gyűjtemények adatait tartalmazza.

Munkánk célja kettős: a hungarológiai kutatás területén számba vehető könyvtárak gyűjtőköréről, a gyűjteményben található magyar és magyar vonatkozású anyag jellegéről, arányairól, feltártságának mértékéről és módjáról szeretnénk tájékoztatást nyújtani egyrészt a Kanadába utazó hazai kutatóknak, másrészt a külföldön dolgozó hungarológusoknak.

Összeállításunkat egy felmérésre alapoztuk. Kiadványunk elsősorban a felmérés keretében kiküldött kérdőívekre érkezett válaszok adatait összegzi. A megkérdezendő intézmények kiválasztásánál azt mérlegeltük, hogy a könyvtár jellege alapján feltételezhető-e, hogy a gyűjtemény korábbi vagy újabb anyagában található hungarikumok, vagy az intézmény kutatási területe, ill. elnevezése sejtet-e hungarika-vonatkozásokat.

E feltételezésünkre nem minden esetben kaptunk megerősítő választ. Meggyőződésünk azonban, hogy a helyszínen végzett elmélyült kutatás nemleges válasz esetében is eredményes lehet. Ez indokolja azt, hogy kiadványunkban ezeket a nemleges válaszokat is közöljük.

A felmérések természetének megfelelően a megkérdezett intézmények egy része egyáltalán nem válaszolt. Az ezekre az intézményekre vonatkozó információk összeállítását kézikönyvek és publikált források alapján végeztük el. Ennek jelzésére ezeket a leírásokat

„Az adatok közlése publikált források alapján” szövegű megjegyzéssel láttuk el.

A felmérésbe bevonandó intézmények címlistájának összeállítását, valamint a felmérést kiegészítő adatközlést az alábbi könyvek alapján végeztük:

Guide to World Science. Vol. 17. Canada 1969.

Ash, L.–Lorenz, D.: Subject Collections. A Guide ... USA and Canada. N.Y., 1967.

Canada Public Archives. National Ethnic Archives. Ottawa, 1973.

Gregorovich, A.: Canadian Ethnic Group Bibliography. Toronto, 1972.

Canadian Library Directory. Ottawa, 1959–.

Ryder, D. E.: Canadian Reference Sources.

Social Science and Humanities Collections in Canadian Government Libraries : a Guide. Ottawa, 1978.

World of Learning. 42. ed. London, 1992.

Tyfe, J.–Deutsch, R. H.: Directory of Special Collections in Canadian Libraries. 1–2. vol. Ottawa. (Occasional Papers / Canadian Library Association ; No. 58.)

Miska János: Hungarika-gyűjtemények Kanadában. Statisztikai, tárgyi és bibliográfiai felmérés. Kézirat.

Miska János: Canadian Studies on Hungarians, 1886–1986 : an Annotated Bibliography of Primary and Secondary Sources / comp. by John Miska. Regina, Sask. : Canadian Plains Research Center, 1987.

Adatgyűjtésünk ellenőrzésében és kiegészítésében nagy segítségünkre volt Dr. Brigitta Bali-Keeler (Toronto). Munkájáért köszönetünket fejezzük ki.

A felmérés során számos intézmény hungarika-állományának jegyzékét, katalógusának mintalapjait, gyűjteményének katalógusait, ill. az intézményre vonatkozó publikációkat is megküldte. Ezek az OSZK Hungarika Dokumentációs Osztályának Archívumában (OSZK HD Archívum) megtalálhatók. Az egyes intézmények leírásánál ezt a tényt szintén megemlíjtük.

Kiadványunk anyagát az intézmények székhelye szerint rendeztük, és a földrajzi nevek betűrendjében közöljük. Az egyes helységek nevét

követően az intézmények nevének betűrendje határozza meg a további szerkezetet.

Az egyes könyvtárakra vonatkozó adatokat az alábbi rendben csoportosítjuk:

A könyvtár neve

címe

telefon/telex/telefax száma

vezetőjének/adatszolgáltatójának neve

alapításának éve/a gyűjtés kezdete

a gyűjtemény jellemzése, amely részletezi a könyvtár jellegét, gyűjtőkörét, az állomány nagyságát és összetételét, ha ismert, a hungarikumok számát, a nyilvántartás módját, a könyvtár egyéb tevékenységét (tanfolyamok, konferenciák, stb.), a könyvtárra vonatkozó kiadványokat, ill. a könyvtár kiadványait, a kutatást további információkkal segítők nevét.

Az egyes intézmények adatait mindig a fenti sorrendben adjuk meg, adatok hiányában az adatcsoport megnevezése is elmarad.

Az intézmények nevét a válaszadók autentikusnak tekinthető közlése szerint tesszük közzé, a névvariációkat az intézmények nevééről készült mutatóban adjuk meg. Lehetőség szerint a gyűjteményre vonatkozó információkat is a válaszadók megfogalmazásában adjuk közre.

A kiadvány használhatóságát mutatók könnyítik. A gyors tájékozódás elősegítése érdekében az intézmények nevééről és lehetséges névváltozatairól, a gyűjtemények jellegét kifejező könyvtártípusokról, valamint az egyes gyűjtemények gyűjtőkörét jellemző tudományterületekről, speciális gyűjtési profilokról készültek mutatók. Végül külön mutató segíti a városok közötti eligazodást, tartományok szerinti csoportosításban.

Kiadványunk mutatói tehát az alábbi szempontok szerint készültek:

- a) az intézmények neve szerint, névváltozatokkal,
- b) könyvtártípusok szerint,
- c) a gyűjtemények karakterét kifejező szak (tárgy) szerint,
- d) földrajzi mutató tartományok szerint.

A tárgymutató részben a részletes adatok hiánya, részben az egyes könyvtárak eltérő mélységű válaszai miatt nem tekinthető teljesnek.

Végezetül őszinte köszönetet mondunk mindazoknak a könyvtáraknak, amelyek kérdőívünkre adott válaszukkal segítették munkánkat. Köszönetet mondunk továbbá azoknak a műhelyeknek és kutatóknak, akik lehetővé tették hungarika-gyűjtésük áttanulmányozását.

Külön köszönet illeti két bevezető tanulmányunk szerzőjét, Susan Papp-Ayklert és Miska Jánost, akik a kanadai magyarság történetére és a kanadai könyvtári rendszerre vonatkozó ismeretekkel gazdagították kötetünket.

Bár igyekeztünk útmutatónkat, amennyire lehet, pontossá tenni, kétségtelenül akadnak benne hiányok, valamint az anyaggyűjtés és a kiadás között eltelt idő alatt bizonyára bekövetkeztek általunk nem ismert változások. Ezért a továbbiakban kérjük, hogy kiadványra vonatkozó véleményüket, javaslataikat, esetleges kiegészítő információikat közöljék a szerkesztőkkel. Észrevételük segíti a kezükben lévő kiadvány adatainak pontosítását és a további, ill. tervbe vett kiadványok szerkesztését, s ezzel a kutatás és a kutatók jobb információ-ellátását.

Budapest, 1996. július

Kovács Ilona–Faragó Lászlóné–Gál Júlia
szerkesztők

Országos Széchényi Könyvtár

FOREWORD

Keeping track of all Hungarica materials in libraries abroad has been a long-standing need. Data assembling has been going on for some time with regard to codices, manuscripts and early publications. The aim of systematically supplying the researcher with a directory of Hungarica materials — including that of up-to-date publications — was set about a decade ago. A modest realization of this aim is reflected in the launching of the series entitled *Hungarica to be Found in Libraries Abroad: a Directory*.

The present booklet is volume 13 in the series. It contains all the Hungarica — regarding both Hungarian and non-Hungarian documents concerning Hungary — available in the libraries and collections respectively of Canada. In the course of editing we have made an effort to make use of all the remarks and advice forwarded to us after appearance of the previous volumes.

Our aim is to inform both Hungarian researchers and Hungarologues from other countries travelling to Canada about the methods of access to and specification of Hungarian-language and Hungary-related material in the libraries of Canada.

The directory is based on a survey. Our publication is mainly a summary of the results of the survey. The institutions to which the survey was distributed were selected on the basis of our assumptions about the probability of Hungarica holdings in the library in question.

Our assumptions were not always confirmed. However, we are convinced that extensive on sight research will confirm our original assumptions. This is why even negative responses can be found in our publication.

As with all surveys, a number of the institutions approached did not respond. Regarding these institutions the information published has been based on manuals and other publications. They have footnotes "Data released on the basis of published resources."

The manuals used were:

Guide to World Science. Vol. 17. Canada 1969.

Ash, L.-Lorenz, D.: Subject Collections. A Guide ... USA and Canada. N.Y., 1967.

Canada Public Archives. National Ethnic Archives. Ottawa, 1973.

Gregorovich, A.: Canadian Ethnic Group Bibliography. Toronto, 1972.

Canadian Library Directory. Ottawa, 1959-.

Ryder, D. E.: Canadian Reference Sources.

Social Science and Humanities Collections in Canadian Government Libraries : a Guide. Ottawa, 1978.

World of Learning. 42. ed. London, 1992.

Tyfe, J.-Deutsch, R. H.: Directory of Special Collections in Canadian Libraries. 1-2. vol. Ottawa. (Occasional Papers / Canadian Library Association ; No. 58.)

Miska János: Hungarika-gyűjtemények Kanadában. Statisztikai, tárgyi és bibliográfiai felmérés. Kézirat.

Miska János: Canadian Studies on Hungarians, 1886-1986 : an Annotated Bibliography of Primary and Secondary Sources / comp. by John Miska. Regina, Sask. : Canadian Plains Research Center, 1987.

Special thanks go to Dr. Brigitta Bali-Keeler (Toronto) who helped us in collecting and corrigating our data.

Many institutions involved in the survey sent their lists of Hungarica, sample pages of their publications regarding the institution respectively. All these can be found in the Archives of the Hungarica Documentation Department of the National Széchényi Library (OSZK HD Archívum). When describing the institutions these are also mentioned.

The data have been arranged alphabetically first by the geographical location of the institution and second by name of the institution.

The data regarding each institution are presented as follows:

Address of the library

Telephone/telex/telefax number

Name of the head of the library and data supplier respectively

Year of foundation (or of starting the collection)

Characterizing the collection by details of specificity, fields of interest, size and structure, if the exact number

of Hungarica is known as well as the means of classification, and other activities of the library (courses, conferences etc.), publications regarding the library, and names of people who help further research.

The data of the institutions are always given in the order above; if there is no data, the name of the data element is left out.

The names of institutions are given in accordance with the information of the data suppliers; variations to the names of the institutions are given in the Index. Where possible, information regarding a collection is given in the wording of the respondent.

To provide a quick overview, indices help users.

Indices of our publication have been made to supply

- a) the names of institutions with all possible variations,
- b) the types of libraries,
- c) the subject matter of the collections,
- d) a geographical index by provinces.

The subject index should not be considered complete because of a lack of detailed data on the one hand, and on the other to the differences of responses.

Our sincerest thanks go to those libraries which were so helpful with their responses to our questionnaire. In addition, we are greatly indebted to the researchers and workshops that made it possible for us to use their findings relating to Hungarica. Special thanks to the authors of the two studies, Mrs. Susan Papp-Aykler and Mr. János Miska, who enriched our volume with valuable information on the history of Canadian Hungarians and the Canadian library system.

Though the Directory as issued is as accurate as the editors have been able to determine it, most certainly there are some omissions and no doubt changes have occurred between the compilation and printing of the text. Therefore we ask all readers to offer suggestions and further information to the editors. Remarks can effectively help in the editing of future publications and in the provision of better information of the researcher.

Budapest, July 1996

Ilona Kovács–Lili Faragó–Julia Gál
Editors

PRÉFACE

Le recensement des hungarica conservés dans les bibliothèques à l'étranger est une nécessité depuis longtemps à l'ordre du jour. La collecte des données faite dans le but de rechercher des manuscrits et des publications anciennes se poursuit encore de nos jours. Toutefois, l'objectif d'établir un guide fournissant aux chercheurs des informations à caractère général n'a été formulé — en tant que programme cohérent — qu'il y a une dizaine d'années. Le lancement de la série intitulée « *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke* » (Répertoire des bibliothèques conservant des hungarica à l'étranger) offre une modeste possibilité pour la réalisation de ce programme.

Le présent cahier est le septième de la série et il contient les données relatives aux matériels et collections de hungarica (soit: tout document conservés en bibliothèque en hongrois ou en langue étrangère concernant la Hongrie) dans les bibliothèques et collections de Canada. Au cours du travail de rédaction, nous avons mis en pratique les remarques et les appréciations faites au sujet des cahiers précédents.

L'objectif de notre travail est double: informer, d'une part, les chercheurs hongrois en déplacement en Canada, et d'autre part, les hungarologues étrangers du caractère et de l'importance des hungarica ainsi que des catalogues et instruments de recherche permettant d'accéder aux documents hongrois (ou ayant trait à la Hongrie) se trouvant en possession des institutions importantes au point de vue de la recherche hungarologique.

Notre travail repose sur une enquête. Nous avons tout d'abord fait le bilan des données reçues en réponse à un questionnaire largement diffusé. Lors de la sélection des institutions auxquelles nous nous sommes adressées, nous avons pris en considération le caractère même de la bibliothèque, l'éventualité de trouver des hungarica dans ses collections anciennes ou récentes, et les domaines de recherches qu'elle était censée couvrir selon ce que semblait indiquer son nom.

Nos suppositions n'ont pas été confirmées dans tous les cas.

Nous sommes, toutefois, persuadées que des recherches approfondies menées sur place pourraient s'avérer fructueuses même en cas de

réponse négative, reproduite d'ailleurs pour cette raison dans la présente publication.

Comme ceci se produit bien souvent dans le cas des enquêtes, une partie des institutions sélectionnées n'a donné aucune réponse. Les informations concernant ces institutions proviennent donc de manuels et de sources publiées diverses. Les descriptions en question figurent avec la mention: « Données communiquées sur la base de sources publiées ».

La confection de la liste d'adresse des institutions faisant partie de l'enquête ainsi que la formulation des données supplémentaires ont été faites avec l'aide des manuels suivants:

Guide to World Science. Vol. 17. Canada 1969.

Ash, L.-Lorenz, D.: Subject Collections. A Guide ... USA and Canada. N.Y., 1967.

Canada Public Archives. National Ethnic Archives. Ottawa, 1973.

Gregorovich, A.: Canadian Ethnic Group Bibliography. Toronto, 1972.

Canadian Library Directory. Ottawa, 1959-.

Ryder, D. E.: Canadian Reference Sources.

Social Science and Humanities Collections in Canadian Government Libraries : a Guide. Ottawa, 1978.

World of Learning. 42. ed. London, 1992.

Tyfe, J.-Deutsch, R. H.: Directory of Special Collections in Canadian Libraries. 1-2. vol. Ottawa. (Occasional Papers / Canadian Library Association ; No. 58.)

Miska János: Hungarika-gyűjtemények Kanadában. Statisztikai, tárgyi és bibliográfiai felmérés. Kézirat.

Miska János: Canadian Studies on Hungarians, 1886-1986 : an Annotated Bibliography of Primary and Secondary Sources / comp. by John Miska. Regina, Sask. : Canadian Plains Research Center, 1987.

Au cours de l'enquête, plusieurs institutions nous ont envoyé la liste de leur matériel hungarica, les pages spécimen de leur catalogue, les répertoires de leurs collections ainsi que les publications les concernant.

Ces documents se trouvent dans les Archives du Département de Documentation des Hungarica de la Bibliothèque Nationale Széché-

nyi (OSZK HD Archívum). La description des institutions mentionne également ce fait.

Les données de la présente publication sont classées selon l'ordre alphabétique des toponymies des sièges des institutions. Après les noms des localités, l'ordre alphabétique des diverses institutions détermine la structure de l'ouvrage.

A l'intérieur de ce classement, les renseignements concernant les différentes bibliothèques figurent dans l'ordre suivant:

Nom de la bibliothèque

adresse

numéros de téléphone, de télex et de fax

nom du responsable/ou de la personne ayant fourni les données

année de la fondation/ou du lancement de la collection

caractéristiques générales de la collection, comprenant les objectifs de la bibliothèque, politique de développement, les dimensions et la composition de la collection, le nombre des Hungarica s'il est connu, les modalités de catalogage, les autres activités de la bibliothèque (stage, conférence, etc.), les publications concernant la bibliothèque, ainsi que ses publications propres, les noms des personnes susceptibles de contribuer par des informations à la recherche ultérieure.

Les données concernant chacune des institutions seront toujours présentées dans l'ordre mentionné; à défaut de renseignements, cette partie de la documentation sera omise.

La dénomination des institutions sera publiée sur la base des informations considérées comme authentiques, données par nos informateurs, tandis que les autres variantes figureront dans la liste concernant les noms des institutions. Dans la mesure du possible, les informations relatives aux collections seront reproduites selon la formulation des réponses.

Divers indices faciliteront l'usage de la publication. Un index spécial contient les noms des institutions, avec les variantes de leur dénomination: il spécifie en plus le type; les domaines scientifiques; les profils des collections et les villes par provinces.

Les index de notre publication sont élaborés d'après les critères suivants:

- a) les noms des institutions avec leurs variantes;
- b) le statut des bibliothèques;
- c) les domaines de spécialité caractérisant les collections;
- d) un index géographique, par provinces.

La table des matières ne peut pas être considérée comme exhaustive en raison du manque de données d'une part, et d'autre part, à cause du degré de précision très varié des réponses de la part des institutions concernées.

Enfin, nous remercions vivement l'aide des bibliothèques qui ont bien voulu faciliter notre tâche en répondant à notre questionnaire. Nous exprimons nos remerciements également aux groupes de travail et aux chercheurs qui nous ont permis l'étude approfondie de leur collection de hungarica.

Nos remerciements particulières à Mme Susan Papp-Aykler et M. János Miska qui ont enrichie notre volume de leurs études précieux sur l'histoire des Hongrois Canadiens et sur les services bibliothécaires en Canada.

Nous vous prions en même temps de faire parvenir aux rédacteurs du présent ouvrage vos remarques, vos propositions ainsi que toutes informations complémentaires. Votre collaboration contribuera de façon précieuse à la mise au point de la présente publication ainsi qu' à la rédaction de nouveaux instruments afin de toujours mettre plus informations à la disposition de la recherche et des chercheurs.

Budapest, juillet 1996

Ilona Kovács—Mme László Faragó—Julia Gál
rédacteurs

TANULMÁNYOK

STUDIES

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MAGYAROK KANADÁBAN

SUSAN PAPP-AYKLER

„1927 augusztus elseje, oh mennyi változást hoztál eddigi egyszerű, nyugalmas életembe! De hagyjuk az érzéseket, mert ezekkel vagyok legkevésbé tisztába; oly annyira zavarossak, hogy magam sem tudom megérteni, nemhogy egy harmadik személlyel megértessem: egyrészt, a felszabadulás érzése s a kíváncsiság, a vágy az ismeretlen új élet után, másrészt a szorongot érzés, hogy nem többet veszíték-e az itthon maradtakban, mind amit felfedezni vélek az ismeretlenben?”

Abele Ferencz naplójának első fejezete, Kanadába indulása előtt.
A Multicultural History Society of Ontario levéltárából
(Toronto)

Az első magyar bevándorlók Észak-Amerikában

Az első magyar Észak-Amerikában Budai Parmenius István volt, aki 1583-ban az angol Sir Humphrey Gilbert expedíciójával utazott a mostani Kanada területére és Newfoundland szigetén szállt partra. A fiatal magyar íródeák és humanista írta az egyik legkorábbi és legrészletesebb leírást arról a területről, amely később Kanada néven vált ismertté.

Háromszáz évvel később érkezett az első jelentősebb magyar bevándorló „hullám” Észak-Amerikába, az 1848-as szabadságharc után. Ezek főleg politikai menekültek voltak, akik később részt vettek az amerikai polgárháborúban, legtöbbször az északi államok oldalán, ahol nagy szükség volt a képzett katonákra és katonatisztekre.

A századforduló idején (1880-tól 1910-ig), a magyar bevándorlók száma Észak-Amerikában, illetve az Egyesült Államokban meghaladja az egymilliót. Nagy részük földműves volt, akik otthon kilátástalannak találták a helyzetüket a szegénység és munkanélküliség miatt. Földhöz jutni nagyon nehéz volt. Ha volt a család birtokában föld, azt rendszerint az elsőszülött fiú örökölte. Az iparosítás viszont Magyar-

országon lassan haladt, az ipar kevés munkalehetőséget kínált, így a kivándorlás maradt a lehetőség azoknak, akik össze tudták szedni az útiköltséget, nem egyszer azt is kölcsönbe.

Amerikában megvolt a gyári munka lehetősége, aránylag magas fizetéssel. A legtöbb magyar, aki a századforduló idején érkezett, avval a szándékkal jött, hogy mennél több pénzt keressen, és aztán visszatérjen szülőfalujába, hogy ott majd földet vásárolhasson. Az egymillió magyarországi kivándorló több mint fele visszatért az első világháború előtt.

Korai magyar bevándorlók Kanadában

A magyar bevándorlás Kanadában az 1880-as években kezdődik, amikor a kanadai nyugatra (a jelenlegi Saskatchewan tartomány helyére) telepedtek magyar bevándorlók. A kanadai kormánynak szüksége volt arra, hogy a nyugati területeket földművelőkkel betelepítse. Erre a célra ügynököket fogadtak.

Az egyik leghíresebb ügynök, Esterházy Pál, az Egyesült Államok bányavidékeről (Pennsylvania államból) hozatta át a magyarokat. Esterházy álma volt egy „Új Magyarország” nevű települést alapítani a kanadai prérin. Az első magyar település nyugaton a Magyar Völgy nevet kapta („Hungarian Valley” vagy „Hunsvalley”), Manitoba tartományban. 1880 és 1890 között több magyar község alakult: majdnem mind Saskatchewan tartományban: Otthon, Békevár, Pinkfalva, Stockholm, Mátyásföld és Székelyföld. Bár Esterházy „Új Magyarország” álma sohasem valósult meg, egy magyar település, „Esterház” róla kapta a nevét.

A bevándorlók kaptak telket, szerszámot és magot, amikor megérkeztek. Sátrakban szállásolták el őket addig, amíg a családi házat megépítették. A Kanadai Vasútvonal Társaság, („Canadian Pacific Railway Company”) amelynek érdeke volt a letelepítésük, kölcsönt is adott a bevándorlóknak, hogy maradjanak. De az új bevándorlókra óriási munka várt: vadonból termőföldet csinálni. A nagy kanadai tél, nyáron az irgalmatlan mennyiségű szúnyog, a prérítüzek és a „látástól vakulásig” tartó kemény fizikai munka miatt sokan elvesztették a kedvüket és elmentek. Mindennek ellenére megmaradtak a magyar települések a

kanadai prérin, és azt lehet mondani, hogy a magyaroknak fontos szerepük volt Nyugat-Kanada betelepítésében.

Hivatalos adatközlés szerint 1901-ben körülbelül 1500 magyar élt Kanadában. 1914-re ez a szám 15 000-re nőtt. A századforduló előtt inkább vidéki településeken éltek a magyar bevándorlók. A századfordulóval több városban alakultak magyar egyesületek és egyházközségek. Már az 1900-as évek elején számottevő magyar közösségek voltak: Winnipeg (Manitobában), Sydney (Nova Scotia-ban) és Ontarióban: Niagara Falls, Welland, Hamilton, Windsor és Brantford városaiban.

Korai szervezetek, egyesületek

Kanadában az első magyar szervezetek a századforduló idején alakultak meg. 1908-ban jött létre az első magyar csúcsszervezet: a Kanadai Magyar Szövetség, Winnipegben. Ez a szervezet rövid életű volt, de később újjáalakult, 1928-ban. Már 1905-ben megjelent az első magyar nyelvű újság, a Kanadai Magyarság.

Az első magyar szervezetek betegsegélyző egyesületek voltak, hogy segítsék a bevándorolt magyarokat betegség, baleset esetén, tudniillik abban az időben sem betegbiztosítás, sem balesetbiztosítás nem volt. A betegsegélyző egyesületek a társadalmi élet kereteit is nyújtották az újonnan érkezett magyaroknak, kulturális eseményeket szerveztek: színelőadást, táncestet.

1901-ben alakult az első Magyar Betegsegélyző Egyesület Kanadában, Lethbridge városában (Alberta tartományban). Ontarióban az Első Magyar Munkás Betegsegélyző Egyesületet Hamiltonban alapították 1907-ben. Brantfordban is, Wellandban is rövidesen szervezkedtek a bevándorló magyarok. Már az 1930-as évek elején betegsegélyző egyesületek működtek minden nagyobb városban és községben, ahol több ezer magyar élt.

A magyar közösségek egyik legfontosabb alappillére az egyház volt. Az első magyar egyházközség Kanadában Esterház-Kaposvár (Saskatchewan tartomány) községben alakult 1889-ben. Bár elsőnek alakult, sokáig nem volt papja az egyházközségnek, és csak több évvel később épült meg egy szilárd templomi épület. Az 1900-as évek elején már Békeváron is működött egy református egyházközség.

A két világháború közötti bevándorlás

Az első világháborúval teljesen megváltozott a bevándorlás lehetősége Kanadába. Az Egyesült Államok „kvóta rendszere” lényegesen lecsökkentette a magyar bevándorlók számát. Sokan, akik eddig az Egyesült Államokba készültek bevándorolni, most Kanada felé fordultak, mint új lehetőség felé. Nagy részük korábban nem is hallott Kanadáról, vagy nagyon keveset tudott erről az országról, mielőtt megérkezett Kanada földjére. 1924 és 1930 között Kanada 29 370 magyart engedett be, mint „földműves” bevándorlót.

A két világháború közt érkezett bevándorlók nagy része a politikai és gazdasági nehézségek miatt hagyta el otthonát. Sokan jöttek azokról a vidékekről, amelyeket az első világháború után, 1920-ban elcsatoltak Magyarországtól: Bácska-Bánát (Jugoszlávia), Erdély (Románia), Felvidék (Csehszlovákia). Nagy részük vidéki városokból, falvakból jött, és szakmával rendelkező bevándorló volt: hentes, ács, cipész, kovács stb.

A századforduló előtti bevándorlók között a férfiak és nők aránya majdnem egyforma volt. Az első világháború után ez megváltozott: kétszer annyi egyedülálló férfi jött Kanadába, mint nő. 1921 előtt főleg Kanada nyugati részein telepedtek le, az 1931-es népszámláláskor azonban már a magyar bevándorlók több mint fele városokban élt. Sokan jártak úgy, mint Rapai Pál, aki 1929 májusában érkezett Kanadába. Winnipegre érkezve őt kiszállították Kipling Saskatchewan-ra, ahol egy kanadai farmer alkalmazta. Rapai május 3-án arra ébredt, hogy húsz centiméter hó esett a vidékre. Gyorsan eldöntötte, hogy ahol még májusban hó esik, az nem lehet jól termő vidék. Elment Ontarióba, a dohányt termelő melegebb déli részre.

Már 1931-re több mint ezer magyar élt Hamilton, Toronto, Welland és Windsor városokban. Több száz magyar telepedett Brantford, Kitchener, Oshawa, St. Catharines, Niagara Falls és Port Colborne közösségekbe. Hamiltonban volt a legnagyobb magyar közösség egész Kanadában; bő munkalehetőséget nyújtottak a város acélgyárai és vasművei. Sokan Welland-ra telepedtek, amikor épült a wellandi kanális és maradtak, miután megépült, a textilgyárakban és gumigyárakban dolgozni.

A két világháború közt érkező magyarok gazdasági nehézségek közepette érkeztek és éltek Kanadában. A nagy gazdasági válság (Great Depression) megnehezítette a munkaszerzés lehetőségét és sokan, ha szerencséjük volt és kaptak, akkor időszakai munkából éltek. Bányákban, gyárakban, fatelepeken, út- és vasútvonalak építésén vállaltak munkát. Bármit csináltak, amivel egy kis megélhetést tudtak szerezni. A búza ára annyira lecsökkent, hogy a búzatermelés lehetetlenné vált. A préri tartományokban (Saskatchewan, Manitoba) sokan elhagyták otthonukat, földjüket. Az állam munkatáborokat alapított Kanada vidéki részein azoknak, akik nem tudtak munkát szerezni. Bevándorlónak nem volt szabad állami segélyért folyamodni, mert aki ezt tette, deportálták. Sok magyar került ilyen táborokba, ahol erdőtisztítás, út- vagy vasútvonal-építés ellenében kaptak 210 centet naponta és étkezést, lakást. Mások pedig utaztak a vasúti vagonok tetején, utaztak az ország egyik részéről a másikra, munkát keresve. Kanada rendőrsége („Royal Canadian Mounted Police”) minden nap talált illegálisan utazó bevándorlókat holtan a vagonok tetején. Ezek a nehéz munkakörülmények csak a második világháború kezdetével változtak.

Volt, aki elment dohányt termelni Dél-Ontario dohányvidékére. Ott először mint segédmunkások, majd idővel mint önálló termelők dolgoztak. Az 1940-es évek alatt sikeresen megalapozták magukat a magyarok; idővel templomokat, magyar házat is építettek Courtland-on, a dohányvidék szívében (Delhi-Tillsonburg vidéke).

A két világháború között érkező magyar bevándorlók alapították meg a kanadai magyar közösségek intézményeit. Ebben az időben alakult a templomok és magyar házak nagy része. Történt ez a nagy anyagi nehézségek és annak ellenére is, hogy komoly politikai ellentétek voltak a közösségen belül, jobb- és baloldali széthúzások.

Ontarióban a református egyház szervezett közösségeket Wellandon és Hamiltonban, 1926-ban. Hamarosan követte ezeket a római katolikus egyházközség Wellandon és Torontóban, 1928-ban. Már az 1930-as évek elején aktívan szervezkedtek a baptista, a lutheránus és a görög katolikus egyházközségek is. Csak a legnagyobb egyházközségeknek volt állandó lelkipásztor, főleg azért, mert a nehéz anyagi körülmények közt nem tudták őket eltartani, de azért is, mert kevés magyar lelkipásztor és pap volt Kanadában.

Az első magyar katolikus pap Torontóban már szeminarista korában segítette a magyar katolikus egyházközségek szervezését és miután felszentelték, ő lett a Szent Erzsébet Egyházközség első magyar ajkú lelkipásztora. Sok lelkipásztor és pap három-négy egyházközséget is szolgált egyszerre.

A második világháború utáni bevándorlás

A második világháború alatt a kanadai magyar bevándorlás megállt. 1947-ben újra megkezdődött a magyarok befogadása; 1948 és 1952 közt érkezett a legtöbb magyar emigráns: 10 151 jött az öt év alatt. Ezek az emigránsok a második világháború alatt és után hagyták el otthonukat; sokan menekülttáborokban éltek éveken keresztül a világháború után, így kapták a „Displaced Person” elnevezést.

A második világháború után érkező magyarok kétféleképpen érkezettek Kanadába: vagy ha közeli rokonuk volt, aki már Kanadában élt, vagy pedig ha egy „specializált foglalkozás” kategóriába sorolódtak. A „specializált foglalkozás” azt jelentette, hogy egy évre leszerződött az emigráns, hogy egy specializált téren dolgozik. Kanadának ugyanis munkásokra volt szüksége a nehéziparban, vidéki építőtáborokban (erdőirtás, útépítés) és fatelepeken. A nők mint háztartási munkások és gyárakban alkalmazott varrónők vándorolhattak be. Ez idő alatt Kanada évente 10 000 személyt fogadott be. Öt év alatt összesen 100 000 „Displaced Person” érkezett Kanadába.

A bebocsátás nem ment könnyen. Különösen azért, mert a második világháború után kimenekült magyarok nagy része diplomás volt, szellemi foglalkozású férfiak és nők. Sok katonatiszt, politikus, professzor, író, tanár, orvos, ügyvéd volt köztük, akik nem akartak az oroszok által elfoglalt Magyarországon tovább élni. Nagy részük azt gondolta, hogy az oroszok Magyarországon való tartózkodása ideiglenes állapot, és csak pár évig lesznek menekülttáborokban Európában. De idővel ez a feltételezés nem igazolódott.

A kanadai levéltárakban őrzött levelekből tudjuk, hogy az európai táborokban várakozó bevándorlókat lelkileg megviselte a várakozás, a létbizonytalanság. Ez a bizonytalanság késztette őket arra, hogy bármilyen munkát elvállaljanak. Például orvosok önként vállalták, hogy

kertészként vagy mezőgazdasági munkásként dolgozzanak, csak hogy eljussanak Kanadába. A két világháború között letelepedett magyar farmerek sok új emigránst fogadtak.

Az új bevándorlók közül sokan egy-két év múlva, az emigrációjuk előtt megkötött szerződéseik lejártát követően a nagyobb városokba költöztek és, bár nem mindig eredeti szakmájukban, idővel sikerült is nagy részüknek ún. „fehérgalléros” munkát szerezni.

A társadalmi helyzetük és neveltetésük hátterének különbsége ellenére az újonnan érkezettek és a régiek közt nem volt nagy szakadék. Az újak céljai és érdeklődési köre eltért az 1945 előttiektől, mégis közös érdek kapcsolta össze a két csoportot. Az új emigránsoknak szükségük volt a beilleszkedett régiekre, hogy álláshoz, lakáshoz jussanak, míg a régiek felismerték, hogy milyen érték az új csoportok támogatása a magyar közösségi életben. Jager József, egy, a két világháború közt letelepedett emigráns így írja le a régi és új bevándorlók között felcserélődött szerepeket: „Egy magas rangú vasúti tisztviselő vadászatainál segédkeztem korábban Magyarországon. Amikor a tisztviselő feleségével a Jager birtokra érkezett Kanadába, a férfi teherautók mázolását vállalta el, míg a felesége háztartási alkalmazott lett.”

A második világháború után a bevándorlók új szervezeteket alapítottak, mint pl. a „Magyar Veteránok Egyesületét”. Ezek igyekeztek megőrizni azt a kultúrát és azokat a hagyományokat, melyek a 45 utáni Magyarországon eltűntek.

Az emigránsok nagy súlyt fektettek a kulturális identitás és örökség továbbadására a második generáció számára. A Magyar Cserkészszövetséget már az európai menekülttáborokban újjászervezték. Kanadában, Torontóban 1952-ben jött létre az első csoport, 20-as sorszámmal Árpád vezér néven. A Magyar Cserkészszövetségen belül Kanada külön régiót alkot. A kapcsolat az egyes városok, országok, sőt kontinensek között gyakori; a cserék erősítik a mozgalmat és megerősítik a második generációs fiatalokat hagyományaik megőrzésében.

A Calgary-ban székelő Széchenyi Társaság célja, hogy magyar kreditfolyamokat szervezzen és hogy az oktatási intézményeket Kanadaszerte magyar tájékoztató anyagokkal lássa el. 1978-ban a Széchenyi Társaság a Toronto-i Egyetemen alapítványt hozott létre a Magyar Tanszék létesítése érdekében.

Egy másik művelődési szervezet, a Rákóczi Egyesület, több ágra szakadt: Rákóczi Történeti Társaság, Emlékbizottság, Rákóczi Alapítvány. A Rákóczi Társaság első feladatként kiadta „A magyar örökség kézikönyv”-ét (Hungarian Heritage Handbook), amely egy angol–magyar nyelvű tájékoztató a magyar történelem, földrajz, zene, irodalom, művészetek területéről.

A Magyar Helikon Társaságot 1952-ben alapították. Célja volt: „a magyar nemzet ezeréves kultúrájának és történeti örökségének megőrzése, megismertetése és fejlesztése.” A társaság a fenti témákban tartott előadások támogatása mellett évente megrendezte az elsőbálozók bálját. Ez a rendezvény a 60-as és 70-es években komoly társadalmi eseménnyé vált, s a kanadai társaság elitje és a politikusok is részt vettek rajta.

A kulturális csoportok mellett szakmai egyesületek is születtek: Kanadai Magyar Mérnökök Egyesülete, melynek célja a magyar mérnökök integrálása a kanadai környezetbe.

A magyar közösség politikailag legöntudatosabb részét a háború utáni emigránsok alkották. Négy újságot/magazint alapítottak. A két legnagyobb kanadai-magyar hetilapot főként a háború utáni bevándoroltak adták ki. Ők nem ismerték el a kommunista rendszert a magyar nép hivatalos képviselőjének. Csupán az 1990-es demokratikus választást követően fogadták el a magyar kormány legitimitását.

Jelentősen megváltozott a magyar római katolikus egyházközségek helyzete a második világháború után, amikor mintegy 100 jezsuita érkezett Kanadába. Montreal, Toronto, Hamilton, London, Courtland és Vancouver a működési területük.

Számos református és presbiteriánus lelkész is bebocsátást nyert Kanadába. Új templomokat, missziókat alapítottak, Delhiben 1950-ben, Ottawában 1958-ban. Georg Papp püspök, aki 1949-ben érkezett, négy görög katolikus templomot alapított. Ezek: Ontarióban: Welland, Courtland, Hamilton, Windsor.

A meglévő magyar-kanadai közösség megújult, felfrissült az új emigráns bevándorlókkal. Szembeötlő és mélységes azonban ennek a hullámnak és a 11 évvel később érkezett, az 1956-os forradalmat követő bevándorlóknak a különbsége.

Az 1956-osok

Az 1956-es forradalom mindenkit váratlanul ért. De a reakció mind a kanadai magyarok, mind a kanadaiak közt erőteljes és spontán volt. Ottawában október 29-én tömeges autófelvonuláson mintegy 600 kocsival tüntettek csendben a szovjet követség előtt. Legtöbben Montrealból és Torontóból érkeztek. A forradalom kitörése után pár nappal már nagy tüntetések voltak Torontóban, Montrealban, Ottawában, Londonban, Wellandban, Windsorban, Courtlandban. Pénzgyűjtésre és vérbank adminisztrálásra alapították a Kanadai Magyar Segély Alapítványt. 1956. november 1-én az alapítványt átadták a Kanadai Vöröskeresztnek, hogy országos támogatást szerezzenek és növeljék a hatékonyságát. A cél \$500 000 volt, december közepére elérték a 253 376 dollárt.

Táviratok, telefonok és levelek százai követeltek nemzetközi brigádot Magyarország megsegítésére. Erre jött létre a Szabadság Légió. A két első önkéntes két torontói születésű magyar fiatal volt. Az első regisztrált újonc ugyancsak kanadai születésű magyar fiatal volt. Becslések szerint a forradalom kitörése után két héttel mintegy háromezren jelezték részvételi szándékukat a brigádban. Az önkéntesek fele nem Magyarországon született.

A magyar forradalom következtében a magyar-kanadai kommunista mozgalom komoly vereséget szenvedett. Csökkent a taglétszáma és vesztett népszerűségéből. A brantfordi magyar kommunista otthon falára kommunistaellenes jelszavakat festettek. A kanadai Magyar Munkás főszerkesztőjének a krízis napjaiban el kellett rejtőzködnie. A magyar kanadai hivatalok úgy érzékelték, hogy a baloldali csoportok tagjainak mintegy fele lépett ki a magyar forradalom és az azt követő orosz katonai intervenció miatt. Az események a kanadai kommunista mozgalmat is érintették. Röviddel a forradalom kitörése után a Haladó Kommunista Munkáspárt Québec-i vezetője lemondott és öt másik tartományi párt vezetője követte.

A magyar forradalmat 1956 novemberének elején leverték. Ezt követően összesen mintegy 200 000 magyar hagyta el hazáját. 1956 novemberében a kanadai bevándorlási formákat drasztikusan egyszerűsítették. Megkezdték a tilalmak eltörlését és elsőbbséget biz-

tosítottak a magyar menekülteknek, segílyt nyújtottak az átkeléshez, az útiköltségeket a letelepülés után kellett csak visszafizetni.

J. W. Pickersgill, a bevándorlási és állampolgársági miniszter decemberben, Bécsben személyesen vette kézbe az ügyet. Egy torontói napilap címlapján december 4-én jelent meg: „Pickersgill megszünteti a bürokráciát – a menekültek kérelmeit egy pillanat alatt elintézik”. Az 1950-es évek közepén lelassult a bevándorlás, és a magyar menekültek szerencséjére sokan munkaerőhiányról beszéltek. Pickersgill, felmérve a helyzetet, így nyilatkozott: „egy bevándorlásügyi miniszter álma megvalósult”.

Pickersgill az osztrák táborokban a magyar népesség teljes keresztmetszetére számított, de gyakorlatilag 40 év fölött senkit sem talált. Véleménye szerint a táborlakók a magyar városi lakosság legértelmesebb és legértékesebb rétegét képviselték. Az 1956-os forradalmat követően mintegy 37 000 magyar menekült került Kanadába.

Mindegyik tartomány külön programot dolgozott ki a menekültek elhelyezésére. Saskatchewan 2000 magyar befogadására tett ajánlatot. Manitóban két kormány-minisztert bízta meg a menekült-ügy koordinálásával. Albertában közel 70 civil szervezet vett részt a letelepítési programban. British Columbia 1000 menekültnek ajánlott elhelyezést és munkát. British Columbia befogadta a Soproni Erdészeti Egyetem 285 hallgatóját és 29 professzorát. A fakultás tagjai együtt menekültek; a British Columbiai Egyetem lehetővé tette, hogy programjához csatlakozzanak és biztosította az oktatási feltételeket. Így a hallgatók megszakítás nélkül befejezhatték tanulmányaikat.

Bár a kormánysszervek azt tervezték, hogy a menekülteket országsszerte osztják el, zömük Ontarióban telepedett le: a 37 000-ból 19 541. Több oka volt Ontario népszerűségének. A tartomány nem szabott korlátokat a letelepülni vágyóknak, semmi kívánalmat nem állítottak, ajánlást nem követeltek. Továbbá a lehetőségek és a letelepedés széles választékát nyújtották. Az Ontariói Agrár Szövetség az egész tartományt felszólította, hogy 700 menekültnek nyújtsanak otthont. Timmins városa a budapesti bányásziskola menekültjeit vállalta: 27 tanárt és 177 diákot. Toronto a soproni egyetem 250 mérnök hallgatóját és az egyetem személyzetét vállalta. Dél-Ontarióból számos magyar-kanadai kö-

zösségben találtak a bevándorlók szíves fogadtatásra és segítségre, ezek tovább ösztönöztek a tartományban való letelepedésre.

Az 1956 utáni menekülteket úgy jellemezhetjük, mint a magyar bevándorlók legfiatalabb hullámát, mint jövő terveikről és céljaikról legkevésbé sem tudatosan gondolkodó emigránsokat. A korábbi hullámokkal összehasonlítva elmondhatjuk, hogy nem voltak a jövőre vonatkozó terveik és előre kialakított programjuk. A korábbi bevándorlók, mielőtt nekivágtak, előre meghatározták egyéni programjukat. Ezek a menekültek nem kaptak előzetes figyelmeztetést a forradalomról és annak végkifejletéről. Legtöbbjük néhány nap alatt döntött, hogy elhagyja hazáját.

Sok volt az egyedülálló köztük. Érdekes, hogy a torontói Szent Erzsébet Magyar Római Katolikus templomot és az Első Presbiteriánus templomot egyaránt elárasztották menekült párok esküvői kérelmekkel. Tömeges esküvőket tartottak, pl. a Szent Erzsébet templomban egyszerre 12 pár esküdött örök hűséget egymásnak.

Az első állások időlegesek és főként kétkezi munkák voltak. Azonban relatíve rövid idő alatt sikerült jobb pozíciókat elérniük. Sokan a művészek, írók és technikusok közül a Kanadai Rádiónál kaptak állást.

A kanadai magyar közösségeket elárasztották és gazdagították a forradalom menekültjei. Az újonnan jöttek számos kulturális szervezetet hoztak létre, színházi társulatokat, tánccsoportokat, kórusokat. Új folyóiratokat/magazinokat adtak ki. A Szabadságharcosok Kanadai Szövetségét a forradalom eszméinek táplálására hozták létre 1966-ban. A magyar forradalom 10. évfordulójáról a magyar közösségek Kanada-szerte megemlékeztek. Torontóban Szabadság Emlékművet avattak a Wells Hill Parkban, melyet Budapest Parknak neveztek el.

Kétségtelen, hogy a nagy hatás, amit az új bevándorlók gyakoroltak a kanadai magyar közösségekre, nagy számuk közvetlen eredménye is volt. A templomokat modernizálni és bővíteni kellett, hogy befogadják a megnövekedett egyházközségeket. Teljesen új gyülekezetek is jöttek létre. A magyar közösségi/kulturális központok megújultak.

Több mint 100 éve, hogy az első magyarok letelepedtek a kanadai prérin – a magyar bevándorlók történelme a küzdelem és állhatatosság

évszázada. A kezdetekben a kíméletlen kanadai prérin a gazdasági válság reménytelenség időszakában a magyar bevándorlók sikerrel teremtették meg életképes közösségeiket. A háborút követő korszakban ezekre a tradíciókra lehetett építeni és erről lehetett továbblépni. Segítő kezet nyújtott a bevándorlók egyik generációja a másiknak, függetlenül a szociális-gazdasági háttértől és/vagy neveltetéstől. A bevándorlók minden egyes hulláma – a maga sajátos tehetségével, kulturális hagyományaival és kemény munkájával – hozzájárult a kanadai életforma kialakításához.

HUNGARIANS IN CANADA

SUSAN PAPP-AYKLER

"It is August 1st, 1927. How many changes were brought this day into my life! Let us forget the feelings, because I understand them least. They are so confused, that even I myself can not sort them and it would be difficult to explain them to a third person. On one hand it is a relief and search for the unknown new life, on the other it is a stress and anxiety what if I loose more comparing the challenge of the unknown world to leaving my family and friends at home?"

Diary by Ferencz Abele. First Chapter: Before leaving for Canada. From the Archive of the Multicultural History Society of Ontario (Toronto)

The First Hungarians in North America

One of the first Hungarians to travel in North America was Stephen Parmenius of Buda, chief chronicler and historian for the expedition of Sir Humphrey Gilbert. Parmenius landed on the shores of Newfoundland in 1583. The young Hungarian humanist wrote one of the earliest and most detailed accounts of the land that would become Canada.

Three centuries later, following on the Hungarian War of Independence in 1848-49, the first wave of Hungarian immigrants came to the United States. Most were political emigrés and many served in the Union Army which was in great need of trained officers during the Civil War.

Between 1880 and 1910 one million Hungarians migrated to North America. They were mainly agricultural labourers forced to leave Hungary because of poverty and over-population in the countryside. It was very difficult to have access to land: if the family owned some, it was inherited by the first born son in the family. The industrialization of Hungary was going slowly. There was rare opportunity to get a job in factories. Emigration was the only possibility left for those who could borrow enough money for the passage. North America offered the

prospect of immediately available industrial work for comparatively high pay. Most came with the intention of staying in America only long enough to save money and returning to Hungary to buy land. More than half went back to their native country before the First World War.

Early Hungarian immigration to Canada

Hungarian immigration to Canada began in the 1880s, when Hungarians settled in Western Canada (in the area of the present Saskatchewan province). The Canadian Government needed farmers to settle the western region. To fulfil this task agents were hired. Paul Esterházy brought Hungarian immigrants from the coal mining region of Pennsylvania, in the United States.

Esterházy had a dream to establish "New Hungary", a settlement on the Canadian Prairies. The first Hungarian settlement in the West was named "Hungarian Valley" or "Hunsvalley" in Manitoba Province.

Between 1880 and 1890 the following Hungarian villages were founded – almost all of them in Saskatchewan Province: Otthon, Békevár, Pinkefalva, Stockholm, Mátyásföld and Székelyföld. Although the dream of Esterházy the "New Hungary" never came true, still one settlement "Esterhaz" was named after him.

The immigrants got land, equipment and seeds upon their arrival. They lived in tents until family houses were built.

The Canadian Pacific Railway Company, which was interested in the settlements program and wished to increase the population, loaned money to help them stay.

The new immigrants faced an enormous task: to make fertile fields from the wilderness. They had to erasure the great Canadian winter, in summer the many mosquitoes, the prairie fires and the hard physical labour from morning till night. Many of them lost their courage and left. In spite of these difficulties, the Hungarian settlements survived in the Canadian Prairies. It may be said that Hungarians played an important role in the colonization of Western Canada.

According to official statistical sources, in 1901 there were approximately 1,500 Hungarians in Canada; by 1914 their numbers increased to 15,000.

Before the turn of the century, Hungarian immigrants lived mostly in the countryside. With the turn of the century Hungarian associations and churches were founded in many cities. Already in the early 1900s there were significant Hungarian Communities in Winnipeg (Manitoba), Sydney, (Nova Scotia), Niagara Falls, Welland, Hamilton, Windsor and Brantford in Ontario.

Early Hungarian organizations, associations

The first Hungarian organizations in Canada were established around the turn of the century. The first Hungarian umbrella organization, the Canadian Hungarian Federation, was founded in Winnipeg in 1908. Although it was shortlived, it was reorganized in 1928. The first Hungarian-language newspaper in Canada, *Kanadai Magyarorság* (Canadian Hungarians) was already established in 1905.

The first Hungarian organizations were sick benefit societies created to help the immigrant Hungarians at a time when no state-sponsored insurance existed for sickness or accidents. The sick benefit organizations provided social life for the newcomer Hungarians. They organized cultural events: theatre performances and dances.

The first Hungarian Sick Benefit Society in Canada was organized in Lethbridge, Alberta in 1901. The Hungarian immigrants soon started to organize themselves in Brantford and in Welland. In the 1930s, there were already sick benefit societies in most of the large cities and towns where a few thousand Hungarians lived.

The corner stone of the Hungarian community was the church. The first Hungarian community church in Canada was of the protestant faith, founded in Esterház-Kaposvár (Saskatchewan) in 1889. Although when it was first organized, there was no Hungarian minister, and it took years to build a stable church building. In the early 1900s, a Reformed Church was already active in Békevár.

Immigration in the Interwar Years

Following the end of the First World War, the laws governing immigration to Canada changed. The "Quota System" of the United States

caused a sharp decrease in the number of the Hungarian immigrants allowed to enter that country. They turned to Canada as a new possibility. Most had never heard of Canada prior to emigrating. Between 1924 and 1930 2,370 Hungarians were admitted to the country as agricultural workers.

The majority of those immigrants who arrived in the interwar years left their homes because of economical and political upheaval in their homeland. Many of them came from areas detached from Hungary after the First World War in 1920: from the County of Bácska-Bánát, in Yugoslavia, from Transylvania in Romania and from the southern part of the newly-created Czechoslovakia. The majority came from small towns or villages and many were skilled tradesmen: butchers, carpenters, shoemakers and blacksmiths.

The male-female ratio of the immigrants prior to 1900 was about equal. Following the First World War this changed: there were twice as many males as females. While before 1921, Hungarians settled mainly in the rural parts of Western Canada, the census found that by 1931, more than half of the Hungarian born population lived in cities. There were many like Pal Rapai, who arrived in Canada in May in 1929. From Winnipeg he was hired by a local farmer and taken to a prairie town. Waking up on May 3rd, he was stunned to find the countryside covered with 20 cm of snow. He decided that a place, where so much snow falls in May cannot be a fertile region, and left that very day to go to Southern Ontario, to the tobacco district, where fellow countrymen had gone before him.

By 1931, the cities Hamilton, Toronto, Welland and Windsor each had Hungarian population of over one thousand; Brantford, Kitchener, Oshawa, St.Catharines, Niagara Falls and Port Colborne had hundreds of Hungarian residents. At this time, Hamilton had the largest Hungarian population in Canada. The city offered much available work in the steel mills and iron foundries. Many Hungarians settled in Welland while the Welland Canal was being built and they stayed on to work in textile and rubber factories when the construction work was finished.

Hungarians who arrived in the interwar period faced economic hardships, sometimes living in dire circumstances. It was the time of the

Great Depression and unemployment was high, only those lucky enough could even find transient work. They worked in mines, factories, lumber camps and on road and railway construction sites. They accepted any work to secure their living. The price of the wheat plummeted to the point that to produce a crop was a wasted effort. They left their homes and land on the prairies (Saskatchewan, Manitoba) in droves. Immigrants were not allowed to apply for government support. All unemployed immigrants were to report to work camps established by the government. Those who didn't report to the camps were deported. Many Hungarians lived in such camps, working in lumber camps and road and railway construction. For this, they received 20 cents a day, plus room and board. Others, in search of work, rode on top of railway cars from one end of the country to the other. The Royal Canadian Mounted Police frequently found dead riders, frozen to the top of the railway cars. These harsh working conditions only changed with the onset of World War II.

There were many Hungarians who went to grow tobacco in Southern Ontario, first as helpers and later owners. During the 1940s the Hungarians established themselves with some success; later they built churches and a Hungarian cultural centre in Courtland, the heart of the tobacco farming district (Delhi-Tillsonburg region).

The Hungarians who arrived in the interwar period were founders of the institutions of the Hungarian community. Most churches and Hungarian cultural centres were established in this period. They did this in spite of the great economic hardship and in spite of the serious political rifts in the community between the left and the right.

Immigration after the Second World War

During the Second World War Hungarian immigration to Canada virtually ceased. From 1947 the flow of Hungarians to Canada started once again. The largest number arrived between 1948 and 1952: in that five year period: 10,151 Hungarians were admitted. These immigrants left their homes during and after the Second World War. Following the war many of them lived in camps for years; for this reason they were called "Displaced Persons".

Hungarians arriving after the World War II could get admission either having close relatives in Canada, or belonging to a "Special category" of the professions. The "Special category" of the professions meant a year long contract to work in a designated field. Canada needed manpower in the heavy industry, work camps in the rural areas (in lumber camps, mines and road construction). Women were allowed to enter as domestic servants or as dressmakers. In sum, during this period, Canada accepted 100,000 Displaced Persons.

The emigrants were mainly professionals. Most were well-educated men and women with university degrees. Many were former officers, politicians, professors, writers, teachers, doctors, engineers and lawyers who left not out of economic, but political reasons: they did want to live in a Hungary occupied by the Russians. The majority believed that the presence of the Russians was only temporary. As time passed the hopes of these emigrants, waiting in Displaced Persons camps in Europe, faded.

From letters in Canadian archives we know the Displaced Persons in Europe were devastated by the psychological effects of waiting, of not knowing when their "lives in limbo" would end. As a direct result of their insecurity, prospective immigrants were willing to accept any kind of work. There were instances of doctors volunteering for a year of gardening or farm labour in order to enter Canada. Many new emigrants were sponsored by the Hungarian farmers who had settled in Canada during the interwar years. After fulfilling the terms of the one- or two-year contract signed prior to emigration, they moved to larger urban centres, where in time most succeeded in obtaining white collar work, albeit not always in their former professions.

Despite the differences in social and educational backgrounds, friction between the newcomers and old-timers was limited. The goals and interests of the newcomers were very different from those of the pre-1945 immigrants. Moreover, a mutual need existed between the two groups: the newcomers needed the "established" Hungarians for assistance in obtaining employment and housing, and the latter recognized the value of this new group's support of Hungarian community life. One interwar immigrant, Joseph Jager, described the role reversal which took place between the old and the new arrivals. A high-ranking

railroad official whom Jager had assisted on hunting expeditions in Hungary, boarded with his wife at the Jager residence after coming to Canada. In Canada the ex-official painted truck bodies; his wife was a domestic servant.

Organizations founded by the post-Second World War emigrants, such as the Hungarian Veterans' Association and the Royal Hungarian Gendarmerie Veterans' Benevolent Association, tried to maintain the culture and traditions undermined in Hungary after 1945.

These immigrants placed special emphasis on transmitting their cultural identity and cultural heritage to the second generation. The Hungarian Scouts Association was reorganized in Displaced Persons camps in Europe. The first troop in Canada, number twenty "Árpád Vezér", was founded in 1952 in Toronto. Canada comprises a separate region within the Hungarian Scouts Association. Contact between scouts in different cities, countries and even continents are frequent; these exchanges strengthened the movement and provided second generation Hungarian youth, with reinforcement in preserving their heritage.

The Széchenyi Society, a Calgary-based group, was organized to establish Hungarian credit courses and disseminate general Hungarian reference texts to educational institutions across Canada. The Széchenyi Society, through the Hungarian Cultural Studies Appeal, endowed a Chair of Hungarian Studies at the University of Toronto in 1978.

Another cultural organization, the Rákóczi Association has branched into several areas: the Rákóczi Historical Society, Memorial Society and the Rákóczi Foundation. The first project of the Rákóczi Foundation was the publication of a Hungarian Heritage Handbook, an English-language reference text highlighting Hungarian history, geography, literature, art and music.

The Hungarian Helicon Society was founded in 1952, "to preserve, explain, and promote the thousand-year-old cultural and historical heritage of the Hungarian nation". Beside sponsoring credit courses in Hungarian history, literature and language, the Society sponsors an annual debutante ball, which in the '60s and '70s was a one-of-a-kind event, a must attend event for Canada's society elite and politicians.

In addition to cultural groups, professional organizations were also founded: the Canadian Hungarian Engineers' Association, whose prime objective was to promote the integration of Hungarian engineers into the Canadian environment.

The postwar emigrants were the most politically conscious segment of the Hungarian community. Four newspaper/magazines were founded. In the case of the two largest Hungarian-Canadian weekly newspapers, that were mainly published and edited by post-war emigrés, the newspapers did not recognize the Communist regime in Hungary as the legal representative of the Hungarian people, until democratic elections were held in Hungary in 1990.

The emigration of approximately one hundred Jesuit priests following the Second World War significantly affected the status of Hungarian Roman Catholic congregations. In Canada, Hungarian Jesuit priests serve the Hungarian parishes in Montreal, Toronto, Hamilton, London, Courtland and Vancouver.

Numerous Hungarian Presbyterian and Reformed ministers also gained admission to Canada so that new churches, as well as missions were founded in Delhi, in 1950 and in Ottawa in 1958. Four Hungarian Greek Catholic churches were also established by one priest, Msgr. George Papp, who arrived in Canada in 1949. They are all in Ontario — in Welland, Courtland, Hamilton and Windsor.

The existing Hungarian Canadian community was rejuvenated by the contributions of the post-war emigrants. The differences between this wave and the one to follow eleven years later, following the Revolution in 1956, are both striking and profound.

The '56ers

The Hungarian Revolution in October of 1956 caught everyone by surprise. The reaction, however, of Hungarian Canadians, as well as of the general public, was spontaneous and vigorous. At a mass motorcade held in Ottawa on October 29 more than six hundred cars filed past the Russian embassy in silent protest. Most of the demonstrators arrived from Montreal and Toronto. Within day of the outbreak of the Revolution, large demonstrations were held in

Toronto, Montreal, Ottawa, London, Welland, Windsor and Courtland.

The Canadian Hungarian Relief Fund was established in Toronto to administer the collection of money and creation of a blood bank. The public response was tremendous. Within the first five day of the crisis more than \$6,000 was received by the Toronto centre alone, and over six hundred individuals registered to donate blood. Temporary offices were set at St. Elizabeth of Hungary Roman Catholic Church in Toronto. The administrative aspects of the fund were handled by volunteers from the community. By November 1, 1956, in order to attain nationwide support and increased efficiency, the fund was turned over to the Canadian Red Cross. The national objective of the Relief Fund was set at \$500,000; by mid-December \$253,376.

The Legion for Freedom was formed in response to hundreds of telegrams, phone calls and letters received by relief organizers requesting the formation of an international brigade to aid Hungary. The first two volunteers were two Canadian-born men from Toronto. The first individual to sign was a recruit as a University of Toronto student, also Canadian born. According to estimates, within two weeks of the outbreak of the revolution, 3,000 individuals had indicated their willingness to participate in such a brigade, half of these volunteers being non-Hungarian.

The Hungarian Canadian communist movement suffered serious losses in popularity and membership as a direct result of the Hungarian Revolution. Anti-Soviet slogans were painted on the Hungarian Workers' Home in Brantford. It was reported that the managing editor of the Hungarian language weekly *Kanadai Magyar Munkás*, went into hiding during the crisis. Hungarian-Canadian officials estimated that nearly half members of the leftist groups resigned because of the revolution in Hungary and the ensuing Russian military intervention. The Canadian communist movement was also affected. Shortly after the outbreak of the revolution, the leader of the Communist Labour Progressive Party in Quebec resigned, along with five other provincial party leaders.

The Hungarian Revolution was quelled early in November, 1956. In total, some 200,000 Hungarians left their homeland during the months which followed the revolution. During November 1956, the pro-

cedures and formalities normally surrounding immigration to Canada were drastically curtailed. Canadian officials began eliminating the red tape by giving priority to applications from Hungarian refugees and instituting an assisted passage plan, whereby passage was repaid by immigrants to the government after their resettlement. Medical requirements were minimized. Towards the end of November, the Canadian government elected to pay all costs in connection with the movement of Hungarian refugees to Canada. Immigrants no longer had to repay their passage.

In December, the Canadian Minister of Citizenship and Immigration, J. W. Pickersgill, arrived in Vienna to take personal charge of the situation. The December 4th headline of one Toronto daily read: "Pickersgill Cuts Red Tape — Refugee Applications Processed One-A-Minute." Overall, immigration to Canada slackened during the mid 1950s and, fortunately for the Hungarian refugees, many predicted a labour shortage on that account. Pickersgill assessed the situation as "an immigration minister's dream come true."

Expecting to find a cross-section of the population in the Austrian camps, Pickersgill practically found no one over the age of forty. In his opinion, those in the camps represented the brightest and best of Hungary's urban population. In total approximately 37,000 Hungarian refugees were admitted to Canada following the Revolution of 1956.

Each province set up special programs to accommodate the refugees. Saskatchewan offered to accept 2,000 Hungarians. Two government ministers were named to coordinate the relief work in Manitoba. In Alberta, nearly 70 civic groups participated in the resettlement programs. British Columbia offered accommodation and jobs to 1,000 Hungarian refugees. The University of British Columbia was first to offer haven to the 285 students and 29 professors from the Faculty of Forestry at the University of Sopron. Members of the faculty emigrated together and U.B.C. offered them university affiliation and facilities so that the Hungarian students could complete their studies without interruption.

Although government agencies intended to distribute the refugees across the country, the majority settled in Ontario. Of the approximately 37,000 refugees who came to Canada at this time, more than

half, 19,541 settled in Ontario. There were several reasons for the popularity of Ontario. The province set no limit on the number of refugees accepted and stated without ambiguity that any refugee would be accepted—no requirements or recommendations were necessary. Moreover, Ontario provided a wide variety of opportunities and resettlement programs. The Ontario Federation of Agriculture conducted a province-wide appeal to provide homes for 700 refugees. The City of Timmins offered to accommodate the refugees from the Budapest Mining School, 27 professors and 177 students in all. The University of Toronto offered to take 250 engineering students and staff from the University of Sopron. Finally, the numerous Hungarian Canadian communities of Southern Ontario, where the immigrants found welcome and countrymen ready to assist them, constituted another important incentive to settle in the province.

These refugees were characterized as the youngest wave of Hungarian immigrants and the group least aware of future plans and goals when compared to previous waves. Unlike previous immigrants, who contemplated emigrating before doing so and determined in advance their general plans for the future, these refugees had no advance warning that the revolution would take place and end as did. For most, the decision to leave their homeland was made a few days prior to emigration.

Many were single. Interestingly, St. Elizabeth of Hungary Presbyterian Church, both in Toronto were flooded with requests to perform marriages for newly arrived refugee couples. Mass refugee weddings took place — as many as twelve couples married at once at St. Elizabeth.

Their first employment was temporary in nature and consisted of manual labour. In a relatively short time, however, they managed to attain positions of considerable status. A significant number of artists, writers and technicians, for example, obtained positions at the Canadian Broadcasting Corporation.

Hungarian Canadian communities were enhanced and enriched by the refugees of the revolution. The newcomers founded a multitude of cultural organizations: theatre companies, folk dance groups and choirs. New newspapers and magazines were established. The Freedom Fighters' Federation of Canada was organized by immigrants of this wave who sought to foster the ideals of the revolution. In 1966,

the tenth anniversary of the Hungarian Revolution was commemorated by Hungarian communities across Canada and a monument was erected in Toronto. The Freedom Monument is in Wells Hill Park, renamed Budapest Park at the time of its dedication.

Undoubtedly, the great impact these immigrants had on Hungarian Canadian communities was a direct result of their numbers. Churches had to be modernized and enlarged to accommodate the increase in parishioners, and wholly new congregations were formed. Hungarian community/cultural centres were rejuvenated.

It has now been more than 100 years since the first Hungarians settled on the Canadian prairies — a century of struggle and perseverance on the part of Hungarian immigrants. From the early beginnings on the harsh Canadian prairies, to the desperate conditions during the Depression, Hungarian immigrants succeeded in establishing viable communities. During the post-war era, those traditions were built upon and expanded, a helping hand was extended from one generation of immigrants to another, notwithstanding socio-economic backgrounds and/or education. Each wave of immigrants came with their particular set of talents, cultural traditions and values and through their hard work, contributed to building the Canadian way of life.

Országos Széchényi Könyvtár

Könyvtári szolgáltatások Kanadában

MISKA JÁNOS

Az angol történészek a nagy háború után a XX. századot Kanada évszázadának nevezték. Jóslatuk valóra is vált. Az alig tíz millió lelket számláló félgyarmati ország néhány évtized leforgása alatt a világ ipari nagyhatalmai közé küzdötte fel magát. A mai 30 millió népességet számláló Kanada területileg a világ második legnagyobb állama, olyan tényező, amely határozott előnyökkel bír népesedés és nyersanyagbázisok szempontjából. Regionális széttagoltsága, kétnyelvi megosztottsága, s az anyaország és az Egyesült Államok ide vetett árnyéka azonban problémát jelenthet az államigazgatás és a nemzet társadalmi és kulturális életének egységesítése szempontjából. Az ország lakossága négy nagy kiterjedésű, olykor egymástól merőben elütő régióban él, a keleti részen lévő Maritime Régióban, Newfoundland, New Brunswick, Nova Scotia és Prince Eduard Island tartományokban, Közép-Kanada területén az államalapító és legnagyobb népességű Ontario és Quebec tartományban, a Préri Régióban lévő Manitoba, Saskatchewan és Alberta tartományokban, és a csendes-óceáni – Pacific Rim – régióban elterülő British Columbiában. Ezek mellett van két területi fennhatóság is az ország északi részén, a Yukon és a North-West Territories. Valamennyi a maga tartományi, illetve területi kormányzóságával, a nevelési, a gazdasági, a törvényhozói ügyek igazgatásával. A tartományok és a területi fennhatóságok felelősséggel tartoznak az Ottawa fővárosában székelő országos ügyeket, bevándorlást, honvédelmet, külpolitikát, törvényhozást intéző központi hatalomnak, melynek élén a közös piaci (Commonwealth) királyságot képviselő kormányzó áll.

A kanadai könyvtári rendszer alakulását a fenti komplex tényezőkben kell keresnünk. Mindemellett figyelembe veendők az ország történelmi sajátosságai is, a Közös Piacban túlélő függő rendszer, a nemzet hármas demográfiai összetétele: az angol és a francia államalapító népcsoport, s az egyre fontosabb szerepet játszó etnik népréteg. Hivatalos közlések szerint Kanadában több mint 150 különböző nemze-

tiség él, minden három honpolgárból egy személy az angol és francia nyelvűektől eltérő, *más* anyanyelvűnek vallja magát. A könyvtárak szakembereinek számításba kellett, és kell ma is venniök ezeket a jellegzetességeket, s dicséretükre válják, hogy körültekintő munkásságuk eredményeként Kanada könyvtárszolgálat a világ legfejlettebbjei közé tartozik, komplex könyvvállománnyal és modern, olykor a helyi sajátosságokat kielégítő technológiával. Mielőtt a könyvtári szolgáltatások kialakulásának folyamatáról szólnánk, vizsgáljuk meg a rendszer szerkezeti felépítését.

A könyvtári rendszer szerkezeti képe

Az információs szolgálat a múlt század elejére nyúlik vissza, amikor az első közkönyvtárak megalakultak Nova Scotiában. Mint a legtöbb országban, Kanadában is a hagyományos négy könyvtári rendszer alakult ki: (1) a közkönyvtárszolgálat (Public Libraries), (2) az egyetemi-főiskolai könyvtári rendszer (University and College Libraries), (3) az állami, illetve szakkönyvtárhálózat (Departmental, ministerial and Special libraries), és (4) a *más* érdekeltségű, felekezetek, nagyvállalatok, etnikumok magángyűjteményei. A gúla tetején áll az ottawai Nemzeti Könyvtár (National Library of Canada), mely viszonylag elég későn, 1953-ban alakult, s a parlamenti törvény értelmében (National Library Act) a hatáskörébe tartozik egy országos könyvgyűjtemény kialakítása (köteles példányok, csereszolgálat és más módszerek alapján). Feladatkörébe tartozik még egy nemzeti bibliográfia kiadása, mely a *Canadian* című katalógusban nyilvánul meg, s az információs technológiában való kezdeményező szerepvállalása. A nemzeti könyvtár mellett áll az országos műszaki természettudományi könyvtár (korábban National Science Library, ma Canada CISTI), mely mindig is élen járt a tudományos irodalom fejlesztésében és a könyvészeti adatok automatizálásában. Országos szintű még a szövetségi Parlament, s a legfelső bíróság (Supreme Court of Canada) könyvtára is, a törvényhozói tárgyak nagy gyűjteményeivel. A gúla derékhadát képezik a városi közkönyvtárak, a tartományi autonómiát élvező 150 egyetemi könyvtár (ezek közül némelyik, a torontói, a brit columbiai, az albertai, a québeci többmillió gyűjteménnyel rendelkezik). A harmadik cso-

port magába foglalja a szövetségi és a tartományi minisztériumok agrárkutató, erdészeti, bányai, környezetvédelmi könyvtárait, melyek fontos szerepet játszanak a tudományos irodalom felkutatásában, rendszerezésében és közhasználhatóvá tételében. A piramis alappillé-rét képezik az iskolai, a felekezeti, a kulturális egyesületek és etnikum-csoportok, valamint a nagyipari vállalatok (olaj, földgáz, hi-tech), a kereskedelmi érdekeltségek, a sajtó és más létesítmények jelentős könyvtárai.

A fenti szerkezeti rétegződést eléggé laza adminisztratív szálak kötik össze. A városi közkönyvtárak a polgárok soraiból kinevezett városi tanácsok hatáskörébe tartoznak, irányításuk a könyvtárbizottságok közvetlen fennhatósága alá esik. Az egyetemi könyvtárak általában az akadémiai érdekeltségű alelnök igazgatása (Vice-President, Academic) alá tartozik. A könyvtárigazgató, tisztsége folytán dékáni rendfokozatot élvez. Az egyetemi könyvtárbizottságok mellett vannak a fiókkönyvtárakban a tanszékeket képviselő fakultatív bizottságok, melyek főleg a könyvállomány gyarapításának szaktanácsadói szerepét látják el. Az állami könyvtárak igazgatói az adminisztratív ügyeket intéző miniszterhelyettes alá tartoznak, a régiókban lévő körzeti könyvtárosok kezdetben a központi könyvtár hatáskörébe, újabban a kutatóintézetek fennhatósága alá kerültek. Általában elmondható, hogy bár a könyvtárak általános érdekeltsége felsőbb szervezetek alá esik, a könyvtárat érintő szakmai kérdések, a könyvtári adminisztráció, a könyvállomány, a szakmai munkák, a technológiai eljárások, a költségvetés a könyvtárosok hatáskörébe tartozik. E komplex rétegződésben összekötő kapcsolóként működnek az intézeti, a városi, a tartományi könyvtárak tanácsai, valamint az országos jellegű szaktanácsok, köztük az Egyetemi Könyvtárosok Szövetsége (University Library Association), a Népkönyvtárosok Szövetsége (Public Libraries Association) és a Technológiai Könyvtárosok Szövetsége (Special Libraries Association), melyek egyéni összejöveteleik és kiadványaik mellett a Kanadai Könyvtárosok Szövetsége (Canadian Library Association) fórumain, évi konferenciáin 6–8000 résztvevő jelenlétében vitatják meg érdekeltségüket.

Az említett nagy horderejű tényezőket, a földrajzi, a nyelvi, az állam-gépezeti komplexumokat a kanadai könyvtári rendszer megalkotói a korai évektől kezdve kooperatív eljárásokkal oldották meg. A gyér né-

pesedés folytán körzeti könyvtárállományokat létesítettek a tartományi központokban. Reginában, Winnipegben, Vancouverben és másutt. A préri vidéken, s különösen Saskatchewan tartományban például könyvmobilok útján szolgálják a távol eső területek olvasóit. A szomszédos Manitobában százakra menő vidéki olvasótermeket létesítettek iskolákban, parókiákon, üzletekben, de olykor nevelők magánlakásain is, s a központi szolgáltató Extension Library éves katalógusai útján megrendelt könyveket csomagokban, ládákban szállítva kölcsönözték. A nagyobb városok közkönyvtárai fiókkönyvtárakat létesítettek, s ezek útján teszik elérhetőbbé könyvállományukat a kerületek lakói számára. E gyűjtemények jellegét a szuburbiák népösszetétele (agrárérdeklődés, ipari jelleg, etnikumi összetétel stb.) alapján fejlesztik ki. A egyetemi könyvtárak is a használhatóságot helyezik előtérbe. A központi gyűjtemények mellett vannak a nagy fakultásokhoz csatolt (mérnöki, orvosi, építészeti-képzőművészeti) fiókkönyvtárak, melyek állományát az egyedi tanszékek fejlesztik, igényeiknek megfelelően.

A földrajzi rétegződés következtében további regionális együttműködést kerestek a könyvtárosok. A Maritime és a csendes-óceáni tartományokban például a városi, az egyetemi és állami könyvtárak periodika-gyűjteményeik összesített (union list) katalógusai alapján tették gyűjteményeiket elérhetővé egymás számára. Az ontariói egyetemi könyvtárak hasonló katalógusok használata mellett napi gépkocsi leszállítással juttatják el egymáshoz kölcsönzéseiket.

Könyvtári gyakorlat

Mint a legtöbb országban, a kanadai könyvtárak gyakorlati szerkezete általában három fő osztályra tagozódik: Technikai Szolgáltatás (Technical Services), Információs Szolgáltatás (Public Services) és Könyvtáradminisztráció (Library Administration). Az előbbi kettő élén osztályvezetők állnak, az utóbbi, az évi tervek, költségvetés és emberállomány igazgatása hozzáadásával a főkönyvtáros és helyettesei hatáskörébe tartozik. A Technikai szolgáltatás magába foglalja a beszerzési osztályt (Acquisitions Section), a katalogizáló (Cataloguing) és a feldolgozó (Processing) egységeket. Az Információs osztályhoz tartozik a referens- és bibliográfiai szolgálat, a kölcsönzés, a speciális szakgyűjte-

mények és levéltárak igazgatása. A könyvvállomány karbantartása: kötés, könyvjavítás, tárolás, környezetvédelmi tényezők szakmai betartása (megfelelő világítás, párásság, tárolás), a könyvtár nagyságától függően külön részleget is képezhet.

A könyvtárak kezdetben a Dewey-féle tizedes Osztályozást (DDC) használták, az amerikai Kongresszusi Könyvtár (Library of Congress) leírási szabályaival. A könyvvállományok növekedése, s a könyvtár-szolgálat gépesítése következtében azonban rendre átálltak az angol-amerikai leírási szabályokra és a Library of Congress tárgyszavazási rendszerére. A szakkönyvtárak némelyike (erdészet, halászat, bányászat) korábban olyan speciális rendszereket alkalmazott, mint az Universal Decimal Classification (UDC), s az Oxford Classification (ODC). Ezek azonban, a DDC rendszerrel együtt egyre kiszorultak a központosított kereskedelmi vállalatok katalógusszolgálatára és a könyvtártechnikai művelet rohamos gépesítése eredményeként.

Információs forradalom

A technológiai vívmányok, amelyek a hetvenes évek elején jelentkeztek, határtalan lehetőségeket nyitottak a kanadai könyvtár-szolgálatban. A hajdan kézzel és verítékkal végzett munkálatokat, a megrendelőszelvények, a katalóguskártyák, a bibliográfiai listák hagyományos módon történt előállítását kiszorította a nagyvállalatok gépesítés útján készített nyomtatott, később szalagon, microfiche formában sokszorosított adatszolgáltatása. A katalogizálást megkönnyítette a Library of Congress, majd a kanadai igényeknek megfelelőbb UTLAS (University of Toronto Library Services) szolgálata. Ezek előbb a könyvvállomány beszerzéséhez szükséges bibliográfiai adatokat nyújtották az igénylő könyvtáraknak gépi listákon, később a beküldött adatok alapján komplett katalogizálást végeztek, kártyák elkészítésével. Ezt a monográfiai szolgálatot követte az információs kutatás legnagyobb vívmánya, a periodikairódalom bibliográfiai rendszerezése online elérhetősége.

Ez a drámai változás először a természettudományokban jelentkezett. A Nagy-Britanniában létesített Commonwealth Agricultural Bureaux (CAB) *Agricola*, s az Egyesült Államokban létrejött DIALOG

adatbázisok az agrártudományok és a biológiai, egészségügyi fakultások világirodalmát dolgozták fel és tették elérhetővé a könyvtárak számára. A kanadai állami és egyetemi nagykönyvtárak igénybe is vették a kínálatot, s számítógép-hálózaton keresztül szerezték be a kurrens szakirodalom adatait a világ minden tájáról, bármilyen nyelven. Ezt a lépést az ottawai CISTI fejlesztette tovább a hetvenes évek elején, amikor saját folyóirat-állományát gépesítve létrehozta a Canadian-Selective Dissemination of Information (CAN/SDI) bibliográfiai és a Canadian-On-line Service számítógépes szolgálatot (CAN/OLE). Ezek alapján a ország bármely részén élő kutatók, egyéni szakterületük pontos körülhatárolása alapján (Interest Profile) rendszeres listákon értesültek az őket közvetlenül érdeklő kiadványok bibliográfiai adatairól. A rendszer annyira tökéletesnek bizonyult, hogy sok esetben a pontos adatok már a tanulmányok megjelenése előtt eljutottak a kutatókhoz! E szolgáltatásokhoz társult később a CD-ROM, mely jutányosabb áron elérhetővé tette a helyi könyvtárakban egész évtizedek bibliográfiai anyagát. Ezek birtokában túlzás nélkül elmondható, hogy a kanadai természettudósok és más szakemberek a világ legjobban informált emberei közé tartoznak ma is.

A humán szakos könyvtárak gépesítése valamivel lassabban bontakozott ki. A nagyobb egyetemi könyvtárak s a nemzeti könyvtár a hetvenes évek derekán továbbfejlesztették meglévő szolgálataikat. A kereskedelmi indexek felhasználásával (*Canadian Periodical Index*, *Canadian Magazine Index*) megszületett a CAN/OLE társadalomtudományi változata, s a nevelők és tudományos kutatók megközelítően komplex képet kaphattak egy-egy tudományágról. A hagyományos, kooperatív alapon készített összesített (union) katalógusok, regionális közreműködések áldásos hatással voltak a nagy adatbázisok elkészítésére. A gépesítés újabb méreteket öltött, amikor a könyvtárak mini- és microcomputerek alkalmazásával hozzáláttak saját gyűjteményeik és katalógusuk (card catalogue) automatizálásához. A gépesített rendszer, komplex és könnyen használható tárgyszavazásával nagyban megkönnyíti a könyvállomány maximális felhasználását. A számítógépek tucatjainak elhelyezése a könyvtár különböző pontjain pedig felmérhetetlen időmegtakarítást jelent mind a könyvtárszemélyzet, mind az olvasók számára.

Hungarikumok

A kanadai könyvtárosok nagy érdemének számít a multikulturális információszolgáltatás sikeres kidolgozása. A hetvenes években törvényre emelt Kétnyelvűség és Kettős Kultúra (Bilingualism & Biculturalism B. & B.) törvény hivatalosan elfogadta a kanadai társadalom angol, francia és más nyelvűségét, s buzdította az illetékes intézeteket a multikulturális gyakorlatok felkarolására. Az új törvény érvényesítésére külön, Multikulturális és Állampolgársági Minisztériumot létesítettek (Multiculturalism and Citizenship), melynek titkársága (Secretariat) a Nemzeti Könyvtárral karöltve hozzálátott a kulturális élet harmadik, etnik-dimenziója kidolgozásához. Ez a korszak jelenti Kanada nemzeti reneszánszának hajnalát. Az ország történetében először, kitüntetésszámba ment az etnicitás fogalma. Megindult a polgárok másod-harmad nemzedékeinek gyökérkutatása. Társadalmi és irodalmi csoportok, hétvégi iskolák, egyetemi tanszékek egész sora alakult ki országszerte, s a meglévők új lelkesedéssel láttak hozzá saját adataik feldolgozásához. Angol és francia nyelvű tanulmányok ismertették a bevándorlók nemzetgazdasági és kulturális jelentőségét, nem hallgatva el az évtizedeken át tabu számba menő visszaéléseket, s az etnikumok mellőzését. A magyarság szempontjából erre a korszakra esik a torontói magyar tanszék és a Kanadai Magyarságkutatók Társasága létrehozása. Ekkor alakult meg a kanadai magyar írók csoportja ottawai székhellyel, s számos irodalmi kör Winnipegben, Hamiltonban, Londonban és másutt. A B. & B. törvény hatására indult a vancouveri *Tárogató*, a torontói *Krónika* és *Tanú*, s az edmontoni *Magyar Népművészet Kanadában* című folyóirat. S ennek eredményeként létesítettek hungarika gyűjteményeket szerte a városi könyvtárakban.

A *másnyelvű* gyűjtemények kifejlesztésében a Nemzeti Könyvtárra esett az ónus. Új feladata megvalósítására létrehozott egy külön osztályt, a Multilingual Biblioservice fiókkönyvtárat (MB), az etnokulturális gyűjteményei kifejlesztésére. Ennek hungarika-állománya pár év alatt hétezer kötetre duzzadt, magyarországi és a diaszpóra-beli kiadványok beszerzése útján megszervezték az etnocentrikus országos könyvtárhálózatot. Az MB megosztotta gyűjteményét kölcsönzés útján a régiókban lévő városi könyvtárakkal.

Kezdeményező szerepet játszott a közkönyvtárak másnyelvű gyűjteményei kifejlesztésében is. Országos és regionális tanácsok létrehozásával megindult a munka az új törvény megvalósítására. Elsőrendű feladatuk volt a törvény népszerűsítése, a helyi etnikumok felmérése, hagyományaik, nemzeti múltjuk, politikai, társadalmi, felekezeti, kulturális jellegzetességük körvonalazása. A felmérések tervszerű modellek (profiles) alapján történtek, az egyes *profilok* kidolgozásába bevonták a helyi nemzetiségi szervezeteket, s vezetőik közreműködése alapján szereztek tudomást a jövőendő olvasóközönség szokásairól, elvárásairól, igényeiről.

A magyarság-gyűjtemények felmérésére csupán szórványos kísérletek történtek. Tudomásunk van arról, hogy a természettudományos és más szakkönyvtárak polcain mindig is előkelő helyet foglaltak el a magyar tudósok kiadványai. A kutatóintézetek munkatársai megtisztelő figyelemmel kísérték a magyar agrárkutatók, talajtanosok, egészségügyi szakemberek munkásságát. A Nemzeti Könyvtár, a CISTI, az egyetemi, s a nagy állami kutató könyvtárak állományaiban megtalálhatók a magyar mérnökök, demográfusok, szociológusok könyvei.

A humánus tárgyak irodalma, s főleg a magyar nyelvű irodalmi alkotások gyűjteménye az olvasók kereslete alapján fejlődött ki. Az állomány statisztikai adatai eléggé egyenlőtlenek. Némely kisebb vidéki könyvtár hungarika gyűjteménye, mint a lethbridgei, a hamiltoni, a windsori városi könyvtáraké, jóval nagyobb, mint néhány világvárosé. A torontói népkönyvtár-hálózat gyűjteménye meghaladja a tízezer kötetet. Minden száz magyar nyelvű olvasóra jut 43 könyv. Az egyetemi könyvtárak közül a Torontói Egyetemi Könyvtár jár az élen, hungarika-gyűjteménye, az intézet igazgatóságának és néhány magyar származású alkalmazottnak köszönhetően, 25 ezerre tehető. Ritkaságszámba menő kiadványokról (rare books) kanadai könyvtárakban nem történt felmérés. A kanadai magyar írók legnagyobb gyűjteménye az ottawai városi könyvtárban található. Az Országos Levéltárnak (National Archives of Canada), s az Ontario tartományi levéltárnak (The Multicultural History of Ontario) számottevő magyar gyűjteménye van. Ezek adatai megtalálhatók e sorok írója *Canadian Studies on Hungarians* című centenáris bibliográfiájában.

Említést érdemelnek a kanadai magyar kulturális otthonok, felekezetek, hétvégi iskolák és magánszemélyek hungarika-gyűjteményei. A torontói kultúrközpont Halász János gyűjteménye közel 30 ezer kötetet számlál. Jóval kisebb, de a helyi használhatóság szempontjából jelentős gyűjteménye van a vancouveri, az edmontoni, a winnipegi, a hamiltoni, az ottawai, a montreáli, s a londoni csoportoknak. Sajnos, ezek központi nyilvántartására, rendszerezésére, közhasználati elérhetőségére kevés lehetőség van, így többnyire a helyi lakosság szolgálatára alkalmasak.

A fenti optimista összegezés ellenére, a *könyvtárszolgálat* jövője némi aggodalomra ad okot. Kanadában a hajdan oly lelkes „multikulturális” szellemiség, a nehéz gazdasági helyzet következtében, hanyatló korszakába lépett. A nemzeti könyvtár felszámolta és a városi könyvtáraknak adományozta hatalmas nemzetiségi gyűjteményét. A nemzeti bibliográfiából eltűnt a más *nyelvűek* (Other Languages) című fejezet. A *University of Toronto Quarterly* is abbahagyta több évtizeden át közölt, a *harmadik dimenzió* irodalmának az összefoglalóját. Egyedül a *Canadian Ethnic Studies* című negyedévi folyóirat publikál évi bibliográfiákat, erős szelektálás alapján. A múlt évtizedben megjelent terjedelmes bibliográfiák, Alexander Malyczky ukrán és német, Hartmut Froeschle német, Josef Pivato olasz, David Rome zsidó, Miska János össz-etnik és magyar kompilációi is többnyire kiegészítők nélkül maradnak. Úgy tűnik, kihalóban van az anyaországok, a nemzeti hagyományok iránti érdeklődés is. A bennszülött, államalapító lakosság költségesnek találja az etnocentrikus kultúrelméletet, megfáradt a bábeli méreteket öltő soknyelvűségben. S ami elgondolkoztató, hogy a sajtóban gyakran a bevándorló entellektüelek hangsúlyozzák a „multikulturalizmus” káros hatását a kanadaivá válás folyamatában.

Az egyre szűkülő állami költségvetés eredményeképpen általánossá válik a közszolgáltatás nyesegetése is. A hajdan virágzó egyetemek, a tízezret is meghaladó létszámú szövetségi minisztériumok, hivatalok, de még az alsófokú iskolák is személyzeti leépítésekkel és a periferikus programok leredukálásával próbálják menteni a menthetőt. A könyvtárak is, költségvetésük apadása folytán, igyekeznek praktikus megoldásokat találni szolgálatuk kielégítő megőrzésére.

Remélhetőleg sikeresen átvészelik ezeket a nehéz időket is.

IRODALOM

- Miska János: Canadian Studies on Hungarians 1886–1986...* Regina : Canadian Plains Research Center, University of Regina, 1987. 245 p. (Kiegészítő: Budapest : Nemzetközi Hungarológiai Központ, 1995. p. 211–367.)
- Miska János: Ethnic and Native Canadian Literature: a Bibliography.* Toronto : University of Toronto Press, 1990. XV, 445 p.
- Miska János: Hungarika-gyűjtemények Kanadában. (Statistikai, tárgyi és bibliográfiai felmérés).* In: *Magyar Könyvtárosok II. Tudományos Találkozója.* Budapest, 1985. aug. 26–27. Budapest : OSZK, 1989. p. 95–111.
- Miska János: Hungarian Resources in Canada.* In his *Literature of Hungarian–Canadians.* Toronto: Rákóczi Foundation, 1991. p. 41–50.
- Miska János: Magyarság-gyűjteményeink megőrzése.* In: *Könyvtári Figyelő* 2. = 38. 1. (1992). p. 28–32.
- Peel, Bruce, ed.: Librarianship in Canada 1946 to 1967 = Le Bibliothécaire au Canada de 1946 à 1967.* Ottawa : Canadian Library Association, 1968. 205 p.
- Rothstein, Samuel: Libraries.* *Encyclopedia Canadiana.* Edmonton : Hurtig, 1985. p. 1003–1006.
- A World of Information Creating Multicultural Collections and Programs in Canadian Public Libraries.* Ottawa : National Library of Canada, 1994. 61 p.

Library Services in Canada

JÁNOS MISKA

Following the outcome of World War I, in which Canada has wholeheartedly participated on the side of Great Britain, some British historians predicted that the 20th century was going to belong to Canada — and how right they were! Within a few decades, Canada has grown into the ranks of the world's most advanced industrial nations. Territorially the second largest country in the world, Canada has a population of only 30 million. This enormous land stretching from 'sea to sea' — Atlantic to Pacific —, possesses unlimited advantages as far as population growth and natural resources are concerned. It has, however, some disadvantages when it comes to generating a strong and centralized government and developing a unique national identity. Some of these stem from its great size and geographic diversities, its English and French linguistic complexities, as well as the looming influence of the mother country, Great Britain, and the overpowering presence of the United States.

Canada consists of four major regions of highly different geographical and demographic characteristics. The Atlantic (or Maritime) Region includes the four eastern provinces: Newfoundland, Nova Scotia, New Brunswick and Prince Edward Island. The Central Region is made up of the two largest, 'nation-building' provinces, Quebec and Ontario. The Prairie Region is composed of Manitoba, Saskatchewan and Alberta, while the Pacific (or West-Coast) Region is occupied by the province of British Columbia. In addition, there are two large territories in the northern part of the country, the Yukon and the North-West Territories. Each of the above has its own provincial and territorial elected governments (legislatures), responsible for its own administration, having authority over regional political, financial, educational, health care, and other affairs. The combined federation of the provinces and territories is tied together by the Federal Government, seated in Ottawa. The latter is responsible for, among other things, national policies on legislation, foreign affairs, immigration, national defence

and finance. Although Canada is headed by the Governor-General, who is the representative of the British Monarch, the actual running of the country's business is in the hands of the Prime Minister, elected for four years.

The development of the Canadian library system has been influenced by the complex factors described above. Some other factors include the nation's three-partite Anglophone and Francophone people of founding nations and the ethnic demographic composition. The latter is playing an increasingly important role in matters political, economic and educational. According to Statistics Canada data, the population is made up of 150 different nationalities, with as many cultures. One in every four person is of a different language group other than English or French. Library administrators who were — and still are — compelled to take into consideration and integrate these peculiarities, are to be commended for having been able to achieve the difficult task. Today Canadian library services are among the world's largest and technologically most advanced information systems. Before expanding on the development of library services, let us first examine the functional structures of the system.

The Structure of the Library System

Organized information services in Canada date back as far as the early 18th century, when the first public libraries were established in Nova Scotia.

As in most other countries, there are four major types of library systems: (1) public libraries, (2) university and college libraries, (3) government and other special libraries and (4) the libraries of schools, the various denominational establishments, industrial enterprises and the ethnic communities. At the top of the pyramid is the National Library of Canada, situated in Ottawa. It came into existence relatively late, in 1953. Its functions are outlined in the development of a national library collection, the establishment of a national bibliography (*Canadian*), the initiation of new library and information techniques.

The other libraries of national significance are the Canada Institute of Scientific and Technical Information (CISTI), the Parliamentary Li-

brary and the Supreme Court of Canada Library. CISTI was established in the 1930's and its comprehensive collection is accessible to the general public. It is considered as the national institute for literature in the scientific disciplines. CISTI has played a pioneer role in the development of automated bibliographic technology, such as CAN/SDI and CAN/OLE. (More on these later.) The Parliamentary and Supreme Court of Canada libraries are strong in collections pertaining to national administration and legislative matters.

The second group includes the public and university libraries across the country. Some of the university libraries are having collections of more than a million volumes of print and non-print material. The third group is made up of the large federal and provincial government libraries, and have collections in the fields of agriculture, forestry, mining, fisheries and environment protection. As the ministries are involved in basic research studies, equipped with modern laboratories, their library facilities are also state of the art establishments. At the bottom of the pyramid are the school libraries, the highly specialized libraries of the large oil, gas and hi-tech industries, as well as the church libraries, the collections of the media and other commercial establishments.

The many-layered library system has an intricate structure of organizational and administrative structure, giving the whole a semblance of a national frame. On the administrative side each system has its particular setup. The public libraries fall under the jurisdiction of the municipalities. They are headed by library councils appointed from the ranks of the citizenry. The university and college libraries report through the chief librarian, who has the rank of a dean, to the University Vice President (Academic). The government library directors answer to the Assistant Deputy Minister (Administration). There are, as we shall see further on, branch libraries, each with its own library committee, whose main functions are not of a policy-making, but rather of a collection developmental nature. In reality, the administrative management of the library, including policy making, collections and systems development, technical procedures, staffing and budgeting, is carried out by the library administration.

As no man is an island, there are connecting links between the various types of libraries through their institutional, municipal and provincial library committees. The organizations form their specific national societies such as the Canadian Public Libraries Association, the Canadian University and College Libraries Association and the Canadian Special Libraries Association. These, in turn, are part of the Canadian Library Association in Ottawa, with a membership of 6–8000. The CLA forms a national platform with its periodical and monographic publications, as well as annual conferences attended by the members, authors and the major publishing companies.

The seemingly insurmountable handicaps created by geographical diversities and governmental and linguistic complexities have been overcome by carefully planned cooperation among the libraries. Owing to the sparse population pattern (3 persons/sq km), regional libraries were established in the provincial centres in Regina, Winnipeg, Moncton, Vancouver and elsewhere. In the Prairie Region, and notably in Saskatchewan, library services were extended to remote areas through book mobiles. In the neighbouring Manitoba hundreds of reading rooms were set up in one-room schools, vicarages, rural grocery stores, and even in private homes of school teachers and volunteer library custodians. Reading material were selected by the users from printed catalogues compiled by the Extension Librarian and shipped via rail, boat and air. Another means of securing easy access to library collections was by way of creating branch libraries throughout the cities. The subject matter of the library collections held by the branches was determined by the nature of the community in the districts, e.g. agricultural, industrial, ethnic, etc.

Similarly, the university libraries also tended to place emphasis upon the accessibility of their holdings. They have established faculty (branch) libraries attached to the larger departments, such as Engineering, Medicine, Architecture and Fine Arts, Law. These special library holdings were developed by the individual faculties, based on the requirement of their respective disciplines.

As a consequence of regionalization, librarians have sought further cooperation among the different varieties of libraries. In the Maritime

and Pacific Regions, for example, the public, university and the government libraries have joined forces in making their periodical and serial collections available through extensive union catalogues. In Ontario and Quebec, the dozens of university and government libraries have expedited ILL (interlibrary-loans services) by daily delivery throughout the two provinces.

Library Practice

In Canada, as in most other countries, library departments are divided into three main areas: Technical Services, Public Services and Library Administration. The first two are headed by chiefs of departments, while library administration is carried out by the chief librarian and his/her deputies. The Technical Services area includes, among other functions, collections development and acquisition, cataloguing and processing of material. The Public Services department is responsible for loans and reference work, circulation, interlibrary-loans, bibliographic service and, in many cases, the management of special and archival holdings. The Library Administration's functions are related to operational planning, human resources and technological development. The preservation of library material, e.g. binding, book repair, storage and environmental protection, such as adequate lighting, humidity, de-acidifying, may form a separate department, depending on the size of the library.

In the earlier days, the most commonly used classification system was the Dewey Decimal Classification (DDC). As library collections tended to grow in size and diversity, and as large commercial establishments, namely the Library of Congress (LC), and the University of Toronto Library Services (UTLAS) started to take over the acquisitions and cataloguing functions for the individual libraries, DDC was gradually replaced by LCC (Library of Congress Classification) and the Anglo-American Cataloguing Rules, along with the LC Subject Headings. Other classification systems known to have existed in special and government libraries, such as forestry and fisheries, were UDC (Universal Decimal Classification) and ODC (Oxford Decimal Classification).

Information Revolution

The technological advancement of the early '70s has opened up unforeseen opportunities in Canadian library services by way of automation. Such manual activities as acquisition, cataloguing, typing, filing of purchase order forms, preparing catalogue cards and compiling and typing subject bibliographies were replaced by automated services offered by the Library of Congress and the University of Toronto Library Services. At the beginning, Canadian libraries made it a habit of ordering whole sets of LC cards and utilizing only the ones they had acquired books for. Later on, the system was modified. The libraries reported to the commercial vendors the titles of their new acquisitions and received fully catalogued cards or them. These entries still needed some alterations to conform the call numbers and subject headings to local practices.

The centralized library automating was fundamentally changed, when large computer-generated data bases replaced the time-consuming manual bibliographic searching of periodical literature. The most ambitious systems were generated by the Commonwealth Agriculture Bureaux (CAB) in Great Britain, and the US Department of Agriculture (USDA). The former offered extensive services via its data base called AGRICOLA, which was an international bibliographic system, while USDA's DIALOG came to be favoured for its in-depth coverage of North-American scientific literature.

The Canadian government and university libraries were among the first to take advantage of the above services. Local computer terminals were hooked into DIALOG and AGRICOLA, and a one-shut current list of data was provided, selected from millions of periodical publications, put out world-wide, and in many languages. Two Canadian systems were introduced by CISTI, also in the early '70s, when it undertook the automation of its periodical collection, and created two on-line systems, known as CAN/SDI (Canadian/Selective Dissemination of Information) CAN/OLE (Canadian/On-line Enquiries). CAN/SDI proved to be the most dramatic bibliographic service. Trained library staff, in collaboration with individual research scientists, generated personalized interest profiles, which in turn were matched against CISTI-data bases.

Biweekly lists of bibliographic information on related publications were mailed to the recipient's desk. The new systems proved to be so efficient that, in many cases, the researchers received bibliographic data on publications long before the work had appeared in printed form. In the 80's the on-line literature services were complemented by CAB's CD-ROM, which offers local access to the compilations of decades of publications. It goes without saying that, owing to the above and other bibliographic systems, Canadian research scientists are among the best informed people in the world.

Library automation in the humanities started somewhat later and has evolved at a slower pace. Acceptable automated systems capable of accommodating all the special requirements were first imported from abroad. In the mid 70's the National Library introduced its new nationwide system, DOBIS. The university libraries also expanded their services by generating computer assisted systems. New automated indices and bibliographies appeared, among them the ERIC, a comprehensive bibliography on education. The most far reaching of the new innovations was, however, the humanities version of CAN/OLE, which offered on-line bibliographic retrieval of current monographic and periodical literature. The regional union lists and other cooperative ventures, carried out manually in the earlier decades, made work much easier for experts in creating the large data bases.

The automation of information services was expedited in the 80's, when the individual libraries began converting their collections and services to mini- and microcomputers. The new technology has a more complex key word and subject heading setup and, owing to its compatibility with other systems, is able to connect into them, thus making more effective use of local and national library holdings. Also, installation of computer terminals at various points of the libraries proved a time saver for both the library staff and the clientele.

The Canadian Mosaic

Solving the phenomenal multiculturalism complex in library services is one of the greatest accomplishments of Canadian librarianship. The federal Bilingualism and Biculturalism Act (B. & B.), enacted in

the early 1970s, and followed by the Multiculturalism Act in the 1980s, officially declared Canada a bilingual — English and French speaking — but a multicultural nation, and encouraged the related institutions, government departments and the educational establishments, to take the leadership in the enhancement and implementation of the new policy. Shortly thereafter, the Ministry of Multiculturalism and Citizenship was established, whose Secretariat, along with the National Library, has undertaken the task of converting Canada into a multicultural nation. It should be noted, that Canada has always been a leader in implementing more liberal and human immigration and multicultural policies.

This historic period marked Canada's national rejuvenation. For the first time, ethnicity was considered to be an asset. Second and third-generation Canadians began to show pride in their ancestry, and started to search for their roots. The existing social and cultural societies continued their activity with new enthusiasm. A number weekend schools and university faculties dealing with ethnicity were established. The English and French vocabularies were enriched by such terms as *multiculturalism*, *Canadian Heritage*, *ethnicity* and *ethnoculturalism*.

Canadian Hungarica

In order to implement the ethnocultural policy, national and regional library councils were created, their primary function being to familiarize the public with the Federal Government's new approach to multiculturalism. Special surveys were conducted, in cooperation with librarians and representatives of the major ethnic organizations within the provinces. The aim was to determine the size of the various ethnic groups, their background, their political, cultural and educational characteristics, and their potential interest in library and information services.

It was during this period that the Hungarian Chair at the University of Toronto and the Hungarian Studies Association of Canada were created. It was also the mid-seventies that witnessed the formation of the Hungarian-Canadian Authors' Association, as well as a number of other literary groups in Winnipeg, Hamilton and London, Ont. As a

result of the B. & B., several Hungarian periodicals started publication, among them the *Tárogató* in Vancouver, the *Krónika* and *Tanú* in Toronto and the *Magyar Művészet Kanadában* in Edmonton. In addition, several Hungarian collections were established in university and public libraries throughout the country.

The National Library had a key role in developing collections in the 'non-official' languages. A special branch, the Multilingual Bibloservice (MB), was set up, with the mandate to develop a comprehensive ethnocultural collection. MB's Hungarica collection grew to seven thousand volumes within a few years through publications acquired from Hungary and from authors in the diaspora. The MB, by sharing its collection with other libraries, was able to and provided leadership in extending library services to the ethnic community throughout the regions.

Although only disperse efforts have been made to compile surveys of Hungarica collections in Canada, publications by Hungarians in the pure and applied sciences came to form an integral part of the library collections in CISTI and the major universities. Generally speaking, the works of Hungarian research scientists, especially those in agricultural, soil, plant and health sciences are held in high esteem in scientific circles.

The Hungarian collections in the humanities (the works of novelists and poets in particular) have been developed on the basis of local requirements. Statistics maintained by the libraries and Statistics Canada indicate that Hungarica holdings of some relatively smaller city libraries, such as the ones in Lethbridge, Alta, Hamilton and Windsor, Ont., outrank by far those held by some metropolitan centres. The largest Hungarica collections are maintained by the Metropolitan Toronto Library System and the John Robarts Research Library at the University of Toronto, the former housing more than 10,000, the latter close to 25,000 volumes. There has been no survey carried out on Hungarian rare book collections in Canada. One of the most exhaustive public holdings of Hungarian-Canadian authors by the Ottawa Public Library. The National Archives of Canada and the Multicultural History Society of Ontario have sizeable archival collections on Hungarian-Canadians. A comprehensive list of archival material in Canada is provided by *Canadian Studies on Hungarians*, prepared by the present author in

1987. There are known to be several private Hungarica collections in existence. Also collections held by various Hungarian cultural, religious and educational centres. Most significant of these is the János Halász Collection at the Toronto Hungarian Cultural Centre, which includes more than 30,000 titles. Other collections, although much smaller and far less organized, are to be found in the Hungarian cultural centres in Vancouver, Edmonton, Lethbridge, Ottawa and Montreal.

The End of a Renaissance

In spite of the above optimistic outline, it is sad to note that the future of library services in Canada gives cause for concern. The enthusiastic multicultural mentality that prevailed not so long ago has entered into a declining phase. Owing to economic and budgetary restrictions, the National Library has closed its Multilingual Biblioservice and disbanded its large collection. From its printed catalogues disappeared the section: 'Publications in Other Languages', as did the annual summaries of ethnic Canadian literature from the *University of Toronto Quarterly*. The only periodical still publishing annual compilations, albeit highly selective ones, and even those titles listed are mainly books published in English or French, is the *Canadian Ethnic Studies*.

The extensive subject bibliographies compiled a decade ago by such experts as Alexander Malycky (Ukrainian and German), Hartmut Froeschle (German), Josef Pivato (Italian), David Rome (Jewish), Suwanda Sugunasiri (South-East Asia), Michael S. Batts (Central European), John Miska (ethnic literature and Hungarian) remain without supplements. It seems that the interest in the *roots* and ancestral traditions is fading. The Anglophone and Francophone communities seem to have grown tired of the financial burden caused by the government-sponsoring of alien languages and cultures. What's most heartening is the fact that some of the immigrant intellectuals themselves find that multiculturalism has an adverse affect on the natural process of integration and assimilation of the newcomers into the mainstream Canadian society.

The competitive services offered by the public and private sectors are becoming a memory of the past. 'Pink slips', 'downsizing', 're-engineering', 'rightsizing' in human and material resources are becom-

ing the accepted norm of the day. Even the once flourishing universities and large government ministries are compelled to streamline their programs by letting peripheral, although important, programs go.

Unfortunately, the libraries are not exempt from the new trends. Valiently economizing with their shrinking budgets, librarians are anxious to find some pragmatic ways in order to keeping up the good services. It is to be hoped that they will manage to survive through these trying times.

LITERATURE

- Miska János: Canadian Studies on Hungarians 1886–1986...* Regina : Canadian Plains Research Center, University of Regina, 1987. 245 p. (Kiegészítő: Budapest : Nemzetközi Hungarológiai Központ, 1995. p. 211–367.)
- Miska János: Ethnic and Native Canadian Literature: a Bibliography.* Toronto : University of Toronto Press, 1990. XV, 445 p.
- Miska János: Hungarika-gyűjtemények Kanadában.* (Statisztikai, tárgyi és bibliográfiai felmérés). In: *Magyar Könyvtárosok II. Tudományos Találkozója*. Budapest, 1985. aug. 26–27. Budapest : OSZK, 1989. p. 95–111.
- Miska János: Hungarian Resources in Canada.* In his *Literature of Hungarian-Canadians*. Toronto : Rákóczi Foundation, 1991. p. 41–50.
- Miska János: Magyarság-gyűjteményeink megőrzése.* In: *Könyvtári Figyelő* 2. = 38. 1. (1992). p. 28–32.
- Peel, Bruce, ed.: Librarianship in Canada 1946 to 1967 = Le Bibliothécaire au Canada de 1946 à 1967.* Ottawa : Canadian Library Association, 1968. 205 p.
- Rothstein, Samuel: Libraries.* *Encyclopedia Canadiana*. Edmonton : Hurtig, 1985. p. 1003–1006.
- A World of Information Creating Multicultural Collections and Programs in Canadian Public Libraries.* Ottawa : National Library of Canada, 1994. 61 p.

**INTÉZMÉNYEK
A HELYNEVEK SORRENDJÉBEN**

**INSTITUTIONS
IN GEOGRAPHICAL ORDER**

**INSTITUTIONS
CLASSÉES PAR NOMS DE LIEU**

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

**ABBOTSFORD
(British Columbia)**

1.

FRASER VALLEY REGIONAL LIBRARY

Abbotsford, B. C.

V2S5Y1

34589 Delair Road

Telefon: 604/859-7141

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Gordon L. Ray, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1930

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 626.123 kötet, 6.900 beszélő könyv.

Az adatok közlése publikált források alapján.

**ANTIGONISH
(Nova Scotia)**

2.

**COADY INTERNATIONAL INSTITUTE, MARIE MICHAEL
LIBRARY**

Antigonish, N. S.

B2G1C0

St. Francis Xavier University

Telefon: 902/867-3961

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

A. A. MacDonald, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1959

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 4.500 kötet. Az intézet a harmadik világ országai számára vezetőképző és intézményfejlesztő programokat tart.

Az adatok közlése publikált források alapján.

BURNABY
(British Columbia)

3.

SIMON FRASER UNIVERSITY, W. A. C. BENNETT LIBRARY

Burnaby, B. C.

V5A1S6

Telefon: 604/291-4658 Fax: 604/291-4908

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

T. C. Dobb, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1965

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.170.000 kötet, 810.000 mikroforma.

Néhány az oktatott tárgyak közül: történelem, földrajz, nyelvészet, filozófia, művészetek, politika, szociológia és antropológia.

Az adatok közlése publikált források alapján.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

CALGARY
(Alberta)

4.

ALBERTA COLLEGE OF ART, LIBRARY

Calgary, Alta.

T2N4R3

1407 14th Ave, N. W.

Telefon: 403/284-7600 Fax: 403/289-6682

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1926

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 16.593 kötet, 97.082 dia a vizuális művészetek területéről.

Az adatok közlése publikált források alapján.

5.

CALGARY PUBLIC LIBRARY

Calgary, Alta.

T2G2M2

616 MacLeod Trail, SE

Telefon/Fax: 403/260-2694

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John Button, Director; Annemarie Mayer, Multilanguage Series Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1912

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.500.000 kötet. 1970, a hungarika gyűjtés kezdete óta hungarika-állománya 1.000 kötetre nőtt. Közművelődési könyvtár, gyűjteményében 33 nyelven található irodalom, melyet gépi katalógusban tár fel.

6.

GLENBOW-MUSEUM, LIBRARY AND ARCHIVES

Calgary, Alta.

T2G0P3

130-9th Ave, SE

Telefon: 403/268-4197 Fax: 403/265-9769

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Lindsay Moir, Senior Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1956

A gyűjtemény jellemzése:

A kutatást szolgáló könyvtár állománya 80.000 kötet, 750.000 fénykép, (1840–) kéziratok, térképek, audiovizuális anyag Nyugat- és Észak-Kanada szociális, gazdasági és politikai, művészeti területről. Mintegy 15-20 kötetnyi hungarikummal rendelkeznek.

A könyvtárról ismertetés áll rendelkezésre az OSZK HD Archívumában.

Kiadványa: Glenbow Magazine (negyedévenként).

7.

UNIVERSITY OF CALGARY, FACULTY OF SOCIAL SCIENCES, RESEARCH UNIT FOR CANADIAN ETHNIC STUDIES, LIBRARY

Calgary, Alta.

T2N1N4

2500 University Drive, NW

Telefon: 403/220-7257

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Sandra Demchuk, Assistant to the Editors Canadian Ethnic Studies
A gyűjtemény jellemzése:

A kutatóközpont csak egy kis gyűjteménnyel rendelkezik, folyóiratokkal a világ minden részéből. A New Hungarian Quarterly és a Hungarian Book Review csereként érkezik a könyvtárba.

8.

UNIVERSITY OF CALGARY LIBRARIES

Calgary, Alta.

T2N1N4

2500 University Drive, NW

Telefon: 403/220-5953   Telex: 038-21545   Fax: 403/282-1218

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Tom Eadie, Director

Rosvita Vaska

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1966

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 5.899.986 egység (1.835.482 kötet, 2.637.056 mikroforma. aprónyomtatványok, audiovizuális anyag, térképek, plakátok, lég.

A fő könyvtár megküldte hungarika-vonatkozású gyűjteményéről kiíratott gépi listáját. A jegyzék az OSZK HD Archívumában rendelkezésre áll. Tartalmát tekintve kiterjed a humán tudományok minden területére a jogtól a néprajzig, a nyelvészettől az archeológiáig. Magyarországi magyar és idegen nyelvű – elsősorban angol nyelvű kiadványok mellett zömmel külföldön kiadott angol műveket tartalmaz. Igen gazdag gyűjtemény.

EDMONTON (Alberta)

9.

ALBERTA ADVANCED EDUCATION LIBRARY

Edmonton, Alta.

T5K0L3

Devonian Building 11160 Jasper Ave 9th Floor, East Tower

Telefon: 403/427-5590

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Linda Harris, Librarian

A gyűjtemény jellemzése:

A felsőfokú képzés anyagát gyűjtik.

10.

CITY OF EDMONTON ARCHIVES, LIBRARY

Edmonton, Alta.

T5H3Z9

10440 108th Ave

Telefon: 403/496-8710

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Bruce Ibsen, Manager

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1971

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 10.000 kötet, kéziratok, fényképek, térképek.

Az adatok közlése publikált források alapján.

11.

EDMONTON ART GALLERY, LIBRARY

Edmonton, Alta.

T5J2C1

2 Sir Winston Churchill Square

Telefon: 403/422-6223 Fax: 403/426-3105

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Alf Bogusky, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1924

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 10.000 kötet, 16.466 dia és nyomat. Gyűjtőköre: művészetek és a művészi nevelés. A múzeum tanfolyamokat, kiállításokat rendez.

Kiadványa: Outlook (negyedévenként).

Az adatok közlése publikált források alapján.

12.

EDMONTON PUBLIC LIBRARY

Edmonton, Alta.

T5J2V4

7 Sir Winston Churchill Square

Fax: 403/429-9825

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Penelope McKee, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1913

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.292.966 kötet, 162.923 audiovizuális egység.

Az adatok közlése publikált források alapján.

13.

LEGISLATURE LIBRARY

Edmonton, Alta.

T5K2B6

Legislature Building

Telefon: 403/427-2473 Fax: 403/427-6016

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

D. B. McDougall, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1906

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 228.700 kötet és dokumentum. Parlamenti könyvtár.

Kiadványai: Directory of Alberta Government Libraries (évenként kétszer);

New Books in the Library;

Selected Periodical Articles List (évenként 11);

Library Handbook (évenként).

Az adatok közlése publikált források alapján.

13a.

**PROVINCIAL ARCHIVES OF ALBERTA, ALBERTA
CULTURE AND MULTICULTURALISM**

Edmonton, Alta.

T5N0M6

12845-102nd Avenue

A gyűjtemény jellemzése:

A kanadai magyar bevándorlókra vonatkozó anyag található gyűjteményünkben másolatban az Ottawai Nemzeti Levéltárból, valamint eredeti, magyar vonatkozású fotók. Részletesebben ld. Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 185.

14.

**UNIVERSITY OF ALBERTA, HUMANITIES AND SOCIAL
SCIENCES LIBRARY**

Edmonton, Alta.

T6G2E1

Rutheford Library Building N.

A gyűjtemény jellemzése:

Értesülésünk szerint jelentős a hungarika-anyaga.

Állományáról bővebb adatok nem állnak rendelkezésre.

15.

UNIVERSITY OF ALBERTA, LIBRARY

Edmonton, Alta.

T6G2J8

Telefon: 403/492-3790 Fax: 304/492-8302

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

E. Ingles, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1909

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 3.535.738 kötet, 2.483.919 hivatalos kiadvány, 18.823 kurrens periodikum, 3.083.888 mikroforma. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Jog, Neveléstudomány.

Kiadványa: Library Editions (évenként 2).

Az adatok közlése publikált források alapján.

**FREDERICTON
(New Brunswick)**

16.

LEGISLATIVE LIBRARY

Fredericton, N. B.

E3B5H1

POB 6000

Telefon: 506/453-2338 Fax: 506/453-7154

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Eric L. Swanick, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1841

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 30.000 kötet.

Az adatok közlése publikált források alapján.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

17.

**UNIVERSITY OF NEW BRUNSWICK, HARRIET IRVING
LIBRARY**

Fredericton, N. B.

E3B5H5

POB 7500

Telefon: 506/453-4740 Fax: 506/543-4595

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John D. Teskey, Librarian;

Judith Colson, Head Collection-Development

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1790

A gyűjtemény jellemzése:

A közel 3 milliós állományú könyvtár állományában szórta van Magyarországra vonatkozó történeti és politikatudományi mű, mintegy 418 kötet. Állományához tartozik 1.782.000 mikroforma. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Neveléstudomány.

HALIFAX (Nova Scotia)

18.

DALHOUSIE UNIVERSITY LIBRARY SYSTEM

Halifax, N. S.

B3H4H8

A könyvtári rendszer tagjai:

Killian Memorial Library

William F. Birdsall, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1868

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.103.461 kötet, 346.451 hivatalos kiadvány.

Sir James Dunn Law Library

Christian L. Wiktor, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1883

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 160.037 kötet.

A harmadik tagkönyvtár orvostudományi szakkönyvtár.

Az egyetem keretében működő intézetek közül megemlíjtük: Centre for Foreign Policy Studies; Lester B. Pearson Institute for International Development.

Az adatok közlése publikált források alapján.

19.

NOVA SCOTIA LEGISLATIVE LIBRARY

Halifax, N. S.

B3J2P8

Fax: 902/424-0571

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Margaret Murphy, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1862

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 170.000 kötet. Nova Scotia gyűjtemény.

Kiadványai: Publications of the Province of Nova Scotia (havonként és évenként).

20.

PUBLIC ARCHIVES OF NOVA SCOTIA, LIBRARY

Halifax, N. S.

B3H1W4

6016 University Ave

Telefon: 902/424-6060 Fax: 902/424-0628

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Carman W. Carroll, Provincial Archivist;

Allan C. Dunlop, Associate Provincial Archivist

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1857

A gyűjtemény jellemzése:

50.000 kötetes kutatókönyvtár. A levéltár mellett film-, tv- és hangarchívuma van. Térképek, fényképek, festmények tartoznak állományába. A zepetneki Tötösy családra vonatkozó irodalmat külön említik.

21.

UNIVERSITY OF KING'S COLLEGE, LIBRARY

Halifax, N. S.

B3H2A1

6350 Coburg Road

Telefon: 902/422-1271/ext. 171 Fax: 902/423-3357

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

H. Drake Petersen, Librarian;

Elaine Gabey, Assistant Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1789

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 95.000 kötet. Gyűjtőköre: humán tudományok, újságírás, teológia. Külön régi ritka könyvgyűjteménye van. Közlésük szerint hungarika-anyaguk nincs.

HAMILTON (Ontario)

22.

HAMILTON PUBLIC LIBRARY

Hamilton, Ont.

L8R3K1

55 York Blvd.

Telefon: 416/529-8111 Telex: 061-8602 Fax: 416/529-5326

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

J. McAnama, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1889

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 979.571 kötet. Külön helytörténeti gyűjteménye van Canadiana gyűjtése 1950-ig.

Az adatok közlése publikált források alapján.

23.

McMASTER UNIVERSITY LIBRARIES

Hamilton, Ont.

L8S4L6

1280 Main Street, W.

Telefon: 416/525-9140 Fax: 416/546-0625

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Graham R. Hill, Librarian;

N. Passi, Head, Reference Service

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1887

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.460.054 kötet, 1.246.147 mikroforma, 163.891 nem nyomtatott egység, 3.202 folyóméter levéltári anyag; többek közt Bertrand Russell gyűjtemény és 18. századi gyűjtemény. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Társadalomtudományok. Számos kutatóintézet kapcsolódik az egyetemhez.

Kiadványai: Library Research News;

The Journal of the Bertrand Russell Archives.

Az adatok közlése publikált források alapján.

HULL (Québec)

24.

**CANADIAN MUSEUM OF CIVILIZATION, LIBRARY =
MUSÉE CANADIEN DES CIVILISATIONS, BIBLIOTHÈQUE**

Hull, Qué.

J8X442

Laurier Street

POB 3100, Station B

Telefon: 819/776-7173 Fax: 819/776-8300

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Manon Guilbert, Head Librarian;

Christine Midwinter, Head, Client Service

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1967

A gyűjtemény jellemzése:

Múzeumi kutató könyvtár. Állománya: 50.000 kötet antropológia, anyagi történelem, néprajz, archeológia stb. területéről. A mintegy 30 hungarikum angol és magyar nyelven a fenti tárgykörökben található az állományban. Leírásuk az OSZK HD Archívumában rendelkezésre áll.

Országos Széchényi Könyvtár

KINGSTON (Ontario)

25.

QUEEN'S UNIVERSITY, LIBRARIES

Kingston, Ont.

K7L5C4

Telefon: 613/545-2519 Fax: 613/545-6819

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Paul Wiens, Chief Librarian;

Barbara Aitken, Reference Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1842

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.746.802 kötet és 2.946.361 egyéb egység. Az egyetem egyes karai többek közt: Jog, Humán Tudományok, Neveléstudomány. Nincs számottevő kelet-európai gyűjteményük. Néhány angol nyelvű kiadvánnyal rendelkeznek a területről.

Kiadványa: Douglas Library Notes.

LENNOXVILLE (Québec)

26.

**BISHOP'S UNIVERSITY, LIBRARY = UNIVERSITÉ BISHOP'S,
BIBLIOTHÈQUE**

Lennoxville, Qué.

J1M1Z7

Telefon: 819/569-8551; 819/822-9600 Telex: 05-836168

Fax: 819/822-9661

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

William M. Carrant, University Librarian;

Wendy L. Durrant, Head, processing Department

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1843

A gyűjtemény jellemzése:

Egyetemi könyvtár. Állománya: 450.000 kötet. Az egyetemen a humán és a társadalomtudományokat oktatják, magyar vonatkozású tanfolyamok nincsenek. 299 hungarikummal rendelkeznek. Ezek szakcsoportosítását számadatokban közzétették nyelvészettől és irodalomtól kezdve történelem, a holocaustnak a magyar zsidóságra vonatkozó irodalmán át gazdasági kérdésekig. A gépi kiíratású lista rendelkezésre áll az OSZK HD Archívumában.

LETHBRIDGE
(Alberta)

27.

UNIVERSITY OF LETHBRIDGE, LIBRARY

Lethbridge, Alta.

T1K3M4

4401 University Drive

Telefon: 403/329-2111

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Hazel Fry, Chief Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1967

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 250.000 kötet. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Neveléstudomány, Management, Művészetek.

Az adatok közlése publikált források alapján.

LONDON
(Ontario)

28.

UNIVERSITY OF WESTERN ONTARIO LIBRARY SYSTEM

London, Ont.

N6A3K7

1151 Richmond Street, N

Telefon: 519/661-3162 Fax: 519/661-3911

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Catherine Quinlan, Director of Libraries

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1878

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 2.100.000 kötet, 2.800.000 mikroforma, kb. 675.000 egyéb egység. Az egyetem egyes karai többek közt: Humán Tudományok, Zene, Társadalomtudományok, Jog, Újságírás.

Az adatok közlése publikált források alapján.

MONCTON
(New Brunswick)

29.

UNIVERSITÉ DE MONCTON, BIBLIOTHÈQUE CHAMPLAIN
Moncton, N. B.

E1A3E9

Telefon: 506/858-4012 Telex: 014/2653 Fax: 506/858-4086

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Albert Lèvesque, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1864. Eredetileg: St. Joseph's
Université néven. Névváltoztatás: 1963.

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 354.506 kötet, 392.788 mikroforma. Az egyetem ka-
rai többek közt: Humán Tudományok, Közgazdaság, Neveléstudo-
mány, Társadalomtudományok.

MONTRÉAL
(Québec)

30.

ACADÉMIE CANADIENNE – FRANÇAISE, BIBLIOTHÈQUE
Montréal, Qué.

H4A1R9

5724 Chemin de la Côte-St-Antoine

Telefon: 514/488-5883

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jean-Guy Pilon, Président

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1944

A gyűjtemény jellemzése:

Célja a francia nyelv és kultúra elősegítése Kanadában. 36 tanszéke
van.

Kiadványa: Les Cahiers de l'Académie (rendszeretlenül).

Bővebb adatok a publikált forrásokban sem állnak rendelkezésre.

31.

**BIBLIOTHÈQUE DU CENTRE DE RECHERCHES EN
RELATIONS HUMAINES**

Montréal, Qué.

H3T1B6

2715 Chemin Côte Sainte-Catherine

Telefon: 514/738-8076

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Prof. Noël Mailloux, Ph. D., Directeur

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtár gyűjtőköre: modern pszichológia és pszichoanalízis.

Közlésük szerint hungarika-anyaguk nincs.

32.

**BIBLIOTHÈQUE DU CONSERVATOIRE DE MUSIQUE DE
MONTREAL**

Montréal, Qué.

H2Y1C1

100 rue Notre Dame, E

Telefon: 514/873-4031 Fax: 514/873-7943

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1942

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 56.156 kötet könyv és kotta, 125 ritka könyv, 20 kézirat, 9.653 hanglemez.

A gyűjtemény jellemzése:

Az adatok közlése publikált források alapján.

33.

BIBLIOTHÈQUE MUNICIPALE DE MONTREAL

Montréal, Qué.

H2L1L9

1210 rue Sherbrooke, E

Telefon: 514/872-5923 Telex: 055-60273 Fax: 514/892-1626

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jacques Panneton, Directeur;

Pierre Meunier, Bibl. prof., Attaché de Recherche à l'administration

Alapításának éve: 1902. A gyűjtés kezdete: 1976

A gyűjtemény jellemzése:

A több mint 2 és fél milliós állományú könyvtárban (könyvek, aprónyomtatványok, képek, fényképek, térképek) 1.374 magyar könyv van, regények, életrajzok, felnőtt és gyermek olvasók számára. A gyűjteményt a Bibliothèque Nationale du Canada küldte, mivel a könyvtár a 25 különböző nyelvű gyűjtemény terjesztési programjának területi központja. Gyűjtőköre: elsősorban a Kanadára és történetére vonatkozó irodalom.

34.

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU QUÉBEC

Montréal, Qué.

H2X1X4

125 rue Sherbrooke, O

Telefon: 514/873-1100 Fax: 514/873-4310

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Philippe Sauvageau, Président Directeur Général;

Milada Vlach

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1967

A gyűjtemény jellemzése:

Alapításánál beolvasztotta a Bibliothèque Saint-Sulpice-t.

Állománya: 295.009 kötet könyv, 1.471 folyóméter kézirat, 13.794 régi-ritka könyv, 48.588 térkép és atlasz, 134.759 kotta. Közlésük szerint nincs hungarika-gyűjteményük.

Kiadványai: Bibliographie du Québec (havonta, nyomtatva és számítógépen);

Point de Repère (analitikus index québec-i és külföldi folyóirat-cikkekből kéthavonként).

35.

CANADIAN CENTRE FOR ARCHITECTURE, LIBRARY

Montréal, Qué.

H3H2S6

1920 rue Baile

Telefon: 514/939-7000 Fax: 514/939-7020

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Phyllis Lambert, President and Director;

Rosemary Haddad, Associate Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1979

A gyűjtemény jellemzése:

Kutatást szolgáló könyvtár. Állománya: 140.000 kötet, 20.000 rajz és nyomat, több mint 47.000 fénykép, audiovizuális anyag, 3 dimenziós tárgyak stb. Egyben fontos építészeti archívum is. Az építészet elméleti és gyakorlati irodalmát gyűjti, valamint a kertépítészet és városfejlesztés irodalmát. Mintegy 400 hungarikumuk van, 53 angol, 17 francia, 11 német nyelven stb.

36.

INTERUNIVERSITY CENTRE FOR EUROPEAN STUDIES, LIBRARY

Montréal, Qué.

H3C3P3

209 St. Catherine Street, E, 5200

CP 8892

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Prof. Guy Bouthillier, Director

A gyűjtemény jellemzése:

Célja, hogy az európai témákon (történelem, gazdaság) dolgozók közt kapcsolatot teremtsen, elősegítse a kutatásokat a politikatudományok, szociológia és jog területén.

Kiadványa: Newsletter (rendszerintelenül).

Bővebb adatok a publikált forrásokban sem állnak rendelkezésre.

37.

McCORD MUSEUM OF CANADIAN HISTORY, LIBRARY

Montréal, Qué.

H3A1E9

690 Sherbrooke Street, W

Telefon: 514/398-7100 Fax: 514/939-3042

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Luke Rombout, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1919

A gyűjtemény jellemzése:

A múzeum a Kanada társadalomtörténetére vonatkozó anyagot gyűjti. Gyűjteményeiben néprajzi, népművészeti anyag, népviseletek is találhatóak. A Notman Fotóarchívum 700.000 üveglemezt és nyomtatokat tartalmaz.

Az adatok közzélése publikált források alapján.

38.

McGILL UNIVERSITY LIBRARIES

Montréal, Qué.

43A1Y1

3459 McTavish Street

Telefon: 514/398-4739 Telex: 05-268510 Fax: 514/398-7356

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Dr. Eric Ormsby, Director;

Helen Anderson, Assistant Coordinator of Collections

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1855

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemen 17 könyvtár van. Összállományuk: 2.621.044 kötet, 1.204.911 mikroforma, 1.471.611 hivatalos kiadvány. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Jog, Management. Számos kutatóintézet is kapcsolódik az egyetemhez. A könyvtárnak nincs külön hungarika-gyűjteménye. A magyar kultúrára, irodalomra, a különböző államokban élő magyarokra vonatkozó műveket az általános gyűjtemény tartalmazza. A katalógusok átnézésének eredményeként mintegy 1600 címet – könyv és periodikum – találtak az állományban, ebből 400 magyar nyelvű. A könyvtár fejleszti hungarika-anyagát, elsősorban a középkori és modern történelem területén. Az utóbbi időben, többek közt, sikerült a nyomtatott anyagról egy mikrolap gyűjteményt beszerezni. Tárgy: a Habsburg Birodalom politikai, gazdasági, katonai története. Az egyetem jelenleg 3 kurzust ajánl hallgatóinak a magyar nyelv, irodalom és civilizáció területéről.

39.

**MONTREAL MUSEUM OF FINE ARTS, LIBRARY =
MUSÉE DES BEAUX-ARTS DE MONTRÉAL, BIBLIOTHÈQUE**

Montréal, Qué.

H3G2T9K3

1379 Sherbrooke Street, W

CP 3000, Succursale H

Telefon: 514/285-1600 Fax: 514/285-5655

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Pierre Theberge, Director;

Jeanne Dery, Head of Library Services

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1860

A gyűjtemény jellemzése:

Múzeumi könyvtár. Állománya: több mint 90.000 kötet, külön diagyűjteménnyel a szépművészetek területéről. 240 hungarikumuk van, ennek 50%-a francia, 40%-a angol nyelven.

Kiadványai: Collage (kéthavonként);

Katalógusok, kalendáriumok.

40.

**MUSÉE D'ART CONTEMPORAIN DE MONTRÉAL,
BIBLIOTHÈQUE**

Montréal, Qué.

185 St. Catherine Street, W

Telefon: 514/847-6201 Fax: 514/847-6913

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Marcel Brisebois, Directeur Générale

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1964

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 30.00 kötet, kiállítási katalógusok, 38.000 dia, 8.728 dosszié művészetekről, múzeumokról.

Kiállítási katalógust ad ki.

Az adatok közlése publikált források alapján.

41.

**SOCIÉTÉ GÉNÉALOGIQUE CANADIENNE – FRANÇAISE,
BIBLIOTHÈQUE**

Montréal, Qué.

H2Y3H1

Place d'Armes

CP 335 Station d'Armes

Telefon: 514/729-8366

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Marthe Faribault-Beauregard, Président;

Micheline Perreault, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1943

A gyűjtemény jellemzése:

Társasági könyvtár. Állománya: kb. 5.000 kötet és több mint 3 millió lap házasságokról. A kanadai francia családok története, eredete 1615-től. Jelzésük szerint nincs hungarikumuk.

Kiadványa: Mémoires (negyedévenként).

42.

UNIVERSITÉ DE MONTRÉAL, BIBLIOTHÈQUE

Montréal, Qué.

H3C3J7

1180 Rue Bleury

CP 6128

Telefon: 514/343-7643 Telex: 05-267-389 Fax: 514/343-2252

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Mme A. Joffe-Nicodème, Directeur des Bibliothèques

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1928

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 3.700.000 kötet, 1.131.271 mikroforma, 132.352 audiovizuális egység, beleértve a hozzá tartozó főiskolákat. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Jog, Zene, Neveléstudomány.

Az adatok közlése publikált források alapján.

43.

UNIVERSITÉ DU QUÉBEC À MONTRÉAL, BIBLIOTHÈQUE

Montréal, Qué.

H3C3P8

CP 8888, Succursale, A

Telefon: 514/987-3000 Telex: 055-60720 Fax: 514/987-3009

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jean-Pierre Coté, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1969

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 792.575 egység. Az egyetemen oktatott tárgyak többek közt: irodalom, történelem, jog, földrajz, szociológia, politika, filozófia stb. (Vö.: 71. tétel).

Az adatok közlése publikált források alapján.

**NORTH YORK
(Ontario)**

44.

NORTH YORK PUBLIC LIBRARY Könyvtár

North York, Ont.

M2N5N7

5120 Yonge Street

Telefon: 416/733-5500 Fax: 416/733-9808

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

George Magoss, Planning Manager

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1950

A gyűjtemény jellemzése:

Mint közművelődési könyvtár, az általános művelődési, szórakozási és oktatási igényeknek megfelelően gyűjt magyar anyagot. A 4,5 milliós állományból magyar nyelvű 5.288, a magyar vonatkozású angol nyelvű kiadványok száma ennél lényegesen több.

Az állomány MARC II formátum szerint kialakított leírásai (az ATLAS-DRA rendszerben) visszakereshetők.

Mikroforma katalógusaikat a bibliográfiai adatbankból állítják elő.

A könyvtár a Public Library System of Metropolitan Toronto tagja.
Ismeretése: (Vö. 89. tétel).

Kiadványa: New Notes (kéthavonként).

45.

YORK UNIVERSITY, SCOTT LIBRARY

North York, Ont.

M3J1P3

4700 Keele Street

Telefon: 416/736-2100 Telex: 065-24736 Fax: 416/736-5700

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Ellen Hoffmann, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1959

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtárról nem állnak adatok rendelkezésre. Az egyetem egyes karai többek közt: Humán Tudományok, Környezeti tanulmányok, Szépművészetek, Jog, Neveléstudomány.

Az adatok közlése publikált források alapján.

**OTTAWA
(Ontario)**

46.

CANADIAN FILM INSTITUTE (CFI), FILM LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1N6E2

Telefon: 613/232-6727 Fax: 613/232-6315

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Serge Losique, President

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1935

A gyűjtemény jellemzése:

Az intézmény célja a filmek és a televízió tanulmányozásának előmozdítása. Ismeretterjesztő és művészettel foglalkozó filmeket, videót gyűjt.

Az adatok közlése publikált források alapján.

47.

**CANADIAN HISTORICAL ASSOCIATION,
LIBRARY = SOCIÉTÉ HISTORIQUE DU CANADA,
BIBLIOTHÈQUE**

Ottawa, Ont.

K1A0N3

395 Wellington Street

Telefon: 613/233-7885

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John Lutz, Secretary;

Denis Rioux, Secrétaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1922

A gyűjtemény jellemzése:

Célja a kutatások és az ismeretterjesztés támogatása.

Kiadványai többek közt:

Historical Papers;

Register of Dissertations;

Canada's Ethnic Groups (sorozat).

Bővebb adatok a publikált forrásokban sem állnak rendelkezésre.

Országos Széchényi Könyvtár

48.

CANADIAN MUSEUM OF CIVILIZATION, LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1A0M8

Telefon: 819/997-8895

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Christine Midwinter, Chief Librarian

A gyűjtemény jellemzése:

Az 55.000 kötetes könyvtár gyűjti az antropológia, néprajz, folk-lór, etnológia, archeológia irodalmát és a kanadai bennszülött népekre vonatkozó irodalmat. Állománya: 65%-ban angol, 25%-ban francia, 10% egyéb nyelvű. Magyar vonatkozású anyaga az állomány egészével kerül feltárássra.

49.

CARLETON UNIVERSITY, LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1S5B6

1125 Colonel by Drive

Telefon: 613/788-2600-2736 Fax: 613/788-3909

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Neil Brearley, Librarian;

Paul Filotas, Foreign languages specialist

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1942

A gyűjtemény jellemzése:

Egyetemi könyvtár. Állománya: 2.677.600 kötet, 969.000 egyéb egység (mikroformák stb.). Térkép-különgyűjteményük is van. Szolgálja mind az oktatást, mind a kutatást a legtöbb tudományos tárgykörben. Az egyetem karai többek közt: humán- és társadalomtudományok, ezeknek kisebb szakgyűjteményük is van. Közülük hungarika szempontból fontos lehet a Norman Patterson nemzetközi ügyek intézetének olvasótermi gyűjteménye. A teljes könyvtári állományt a CUBE gépesített on-line katalógus tárja fel, használható az egész világon az Interneten vagy gopher-en keresztül, díjtalanul. A hungarika-anyag az egész állományban szórtan található, a Library of Congress szakrendszere szerint. A gépi keresés eredménye durván az alábbi megoszlást mutatja: történelem 348, nyelvészet 53, irodalom 251, hivatalos kiadványok 51, nemzeti bibliográfia 13. Erdélyről – nem mint Románia részéről – szóló irodalom 43, Szlovákia 121, ebből 17 közvetlenül Szlovákiával – nem mint Csehszlovákia része – foglalkozik. A jegyzék rendelkezésre áll az OSZK HD Archívumában.

50.

**COLLÈGE DOMINICAIN DE PHILOSOPHIE ET DE
THÉOLOGIE, BIBLIOTHÈQUE**

Ottawa, Ont.

K1R7G3

969 Empress Ave

Telefon: 613/233-5696 Fax: 613/233-5064

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

D. Regimbald, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1909

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 90.000 kötet. Az egyetem neve alapításakor: Studium Generale of Order of Friars Preachers in Canada. Jelenlegi elnevezése 1969-től.

Az adatok közlése publikált források alapján.

51.

IMMIGRATION AND REFUGEE BOARD, RESOURCE CENTRE

Ottawa, Ont.

222 Nepean Street, 7th floor

Telefon: 613/996-0741   Telex: 613/954-1228

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Katherine Miller, Coordinator

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1989

A gyűjtemény jellemzése:

A kutatóközpont állománya 4.900 egység a menekültügy és az emberi jogok irodalmának területéről. A 25 hungarikum 70%-a angol, 27%-a francia, 3%-a egyéb nyelvű.

52.

LIBRARY OF PARLIAMENT

Ottawa, Ont.

Parliament Buildings

K1A0A9

Telefon: 613/995-1166   Fax: 613/992-1269

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Erik J. Spicer, Parliament Librarian;

Lynn Brodie, Collection Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1850

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 374.995 kötet, 1.700 periodikum, 539.000 mikroforma. Gyűjtőköre: politika, jog, üzleti élet, társadalomtudományok. Korlátozott számban rendelkezik Magyarországra vonatkozó referenzs anyaggal.

Számos kiadványa közül említjük:

Quorum (az ülészak alatt naponta);

Guide to Library Services;

Current Issue Reviews (havonként) stb.

53.

LIBRARY OF THE ROYAL SOCIETY OF CANADA

Ottawa, Ont.

K1G574

344 Wellington Street

POB 9743

Telefon: 613/911-6990

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Craig A. Poile, Acting Publications Coordinator

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1882

A gyűjtemény jellemzése:

A tudományos társulat könyvtárának állománya mintegy 300-400.000 kötet a tudományok minden területéről. Kicsi, de növekvő gyűjtemény.

54.

NATIONAL ARCHIVES OF CANADA, LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1A0N3

395 Wellington Street

Telefon: 613/992-6534 Telex: 613/943-8491

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Alex Delvaux, Acting head, Library information services

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1872

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 180.000 kötet. A levéltári anyag mellett állományában találhatóak kéziratok, térképek, könyvek, fényképek, audiovizuális anyag. Gyűjtőköre elsősorban Kanada története. Az Ethnic Department magyar egyházi és társadalmi szövetségének dokumentumait, kanadai magyar írók és közéleti személyiségek (Faludy György, Izsák Gyula, Makkó Lajos, Miska János, Székely-Molnár Imre, Thassy-Plavensky Fe-

renc) levelezését és kéziratait őrzi. Részletes jegyzéke: Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 169–172., 186. A hungarika-könyvgyűjtemény 35 kötet, 70%-ban angol nyelvű.

Kiadványai: The Archivist = L'archiviste (évenként 3-szor);
Annual Report;
General Guide Series.

A kutatáshoz segítséget nyújt: Flora Hamilton 613/996-7678;
Alex Delroux 613/996-7660.

55.

NATIONAL GALLERY OF CANADA, LIBRARY = BIBLIOTHÈQUE DE MUSÉE DES BEAUX-ARTS

Ottawa, Ont.

K1N9N4

380 Sussex Drive

POB 427 Succursale A

Telefon: 613/990-0584 Fax: 613/990-9818

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Shirley Thomson, Director;

Jo Beglo, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1880

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 200.000 kötet. A művészettörténeti könyvtár elsősorban a kanadai, amerikai és a Kanada művészetére hatást gyakorló európai államoknak a tárgykörre vonatkozó irodalmát gyűjti. Hungarika-állománya 150 kötet, hangsúllyal a festészetre. 30%-a magyar nyelvű.

Magyarországról gyűjti a kiállítási és múzeumi katalógusokat, de a magyar művészetre vonatkozó kiadványokat is. Cserekapcsolatban áll magyar múzeumokkal. Állományáról nyomtatott katalógusa van: Catalogue of the Library of the National Gallery of Canada, Boston 1973. 8 vols+6 vols supplement. 1984-től mikrofiche katalógust készítenek, mely az OSZK HD Archívumában rendelkezésre áll. Budapest, vagy magyar művészet stb. címszavak alatt megtalálhatók újabb hungarika szerzeményeik.

A múzeumhoz tartozik a Museum of Contemporary Photography.
(Kortárs Fotóművészet Múzeuma).

Kiadványa: Artists in Canada. A list. Ottawa 1988.

A kutatáshoz segítséget nyújt: M. Vilcins, Reference librarian.

56.

**NATIONAL LIBRARY OF CANADA = BIBLIOTHÈQUE
NATIONALE DU CANADA**

Ottawa, Ont.

K1A0N4

395 Wellington Street

Telefon: 613/995-9481 Telex: 053-4311 Fax: 613/943-1112

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Marianne Scott, Librarian; Ginette Dessureut, Reference Assistant
Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1953

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: több mint 13 millió egység. Számos különgyűjteménye van, így pl. kéziratok, hangfelvételek, zene, ritka könyvek, ritka hebraika és judaika.

Többnyelvű osztálya a 4.000 magyar könyvet „vándorkönyvtár” alapon helyez el a városi könyvtárakban. A magyar nyelvű és kiadású folyóiratok központi jegyzékét megküldték, rendelkezésre áll az OSZK HD Archívumában.

Kiadványai: Thesis/Thèses Canadiennes (mikrofiche);

National Library News/Nouvelles de la Bibliothèque
Nationale (havonként).

Éves jelentés, kiadványi katalógus, kanadai újságok központi jegyzéke stb.

57.

**OTTAWA PUBLIC LIBRARY = BIBLIOTHÈQUE PUBLIQUE
D'OTTAWA**

Ottawa, Ont.

K1P5M2

120 Metcalfe Street

Telefon: 613/236-0301 Fax: 613/567-4013

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

G. Frappier, Chief Librarian;

Paul Schwebke, Adult Department Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1906

A gyűjtemény jellemzése:

A milliós állományú közművelődési könyvtárban, a nyelvi gyűjtemény keretében külön magyar részleg is van. A mintegy 1.200 könyv magyar nyelvű. Ezenkívül a hungarika-anyag a teljes gyűjtemény 0,1%-a, 75%-ban angol, 22%-ban francia és 3%-ban egyéb nyelven. Az anyag leírása megtalálható mind az állomány egészét feltáró, mind külön katalógusban.

58.

STATISTICS CANADA LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1A0T6

Tunney's Pasture, 2nd floor, R. H. Coats Building

Bővebb adatok publikált forrásokban sem állnak rendelkezésre.

59.

SUPREME COURT OF CANADA, LIBRARY

Ottawa, Ont.

K1A0J1

Wellington Street

Telefon: 613/996-8120

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

F. D. Teeple, Chief Librarian

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 356.000 kötet.

Az adatok közlése publikált források alapján.

60.

**UNIVERSITY OF OTTAWA, MORISSE LIBRARY =
UNIVERSITÉ D'OTTAWA, BIBLIOTHÈQUE MORISSE**

Ottawa, Ont.

K1N9A5

65 University Street

Telefon: 613/564-6880 Telex: 0533338 Fax: 613/564-5871

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Richard Greene, Chief Librarian;

Jean LeBlanc, Assistant Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1848

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya 2.208.571 nyomtatott egység, 1.883.150 egyéb, 10.989 periodikum-előfizetés. Gyűjtőköre: társadalomtudományok, jog, humán tudományok stb. A hungarikumok száma 1300 cím, beleértve a szlovák tanulmányokat is, mivel az egyetemen szlovák történelem és kultúra tanszék működik. A hungarikumok megoszlása: Osztrák–Magyar Monarchia, Magyarország címszó alatt 877 monográfia, magyar irodalom 88 cím, szlovák irodalom 335. A hungarikumok nyelvi megoszlása: 60% francia, 35% angol.

**PETERBOROUGH
(Ontario)**

61.

TRENT UNIVERSITY, THOMAS J. BATA LIBRARY

Peterborough, Ont.

K9J7B8

Telefon: 705/748-1011 Telex: 06-962824 Fax: 705/748-1246

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John A. Wiseman, Collections Librarian;

Murray Genoe, University Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1963

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtárról nem áll rendelkezésünkre adat.

Magyar vonatkozású anyaga nincs.

A egyetem egyes karai többek közt: Humán Tudományok, beleértve Nyelvészet, Politika, Földrajz, Szociológia, Filozófia stb.

QUÉBEC **(Québec)**

62.

BIBLIOTHÈQUE DE L'ASSEMBLÉE NATIONALE DU QUÉBEC

Québec, Qué.

G1A1A5

Edifice Pamphile-Le May (B)

Telefon: 418/643-4408 Fax: 418/646-3207

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jacques Prémont, Bibliothécaire en Chef;

Jean-Luc Fortin, Chef du Service de la Reference

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1802

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 700.000 kötet a jog, a politikatudományok, a törvénykezés, a történelem területéről. Hungarika-anyaguk 60%-a angol, 40%-a francia nyelvű.

Számos kiadványa, bibliográfiai sorozata jelenik meg, többek között Dictionnaire des parlementaires du Québec 1792–1992. Québec 1993.

A kutatáshoz segítséget nyújt: Jean-Luc Fortin, Gaston Dechènes, történész.

63.

BIBLIOTHÈQUE DU CONSERVATOIRE DE MUSIQUE DE QUÉBEC

Québec, Qué.

G1R5G1

270 St-Amable

Telefon: 418/643-2068 Fax: 418/644-9658

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Francoise Ménard, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1944

A gyűjtemény jellemzése:

A zenei gyűjtemény állománya: 60.000 kötet, kották, lemezek.

64.

UNIVERSITÉ LAVAL, BIBLIOTHÈQUE

Québec, Qué.

G1K7P4

Cité Universitaire

Telefon: 418/656-3344 Fax: 418/656-7897

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Claude Bonnelly, Directeur

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1852

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 2.654.122 kötet, 9.071 film, 117.249 térkép. Az egyetem karai többek közt: Közigazgatás, Humán Tudományok, Neveléstudomány, Irodalomtudomány, Filozófia, Társadalomtudományok, Építészet, Vizuális Művészetek.

Kiadványai: Répertoire des vedettes-matière de Laval;

Rapport annuel.

Az adatok közlése publikált források alapján.

REGINA
(Saskatchewan)

Országos Széchényi Könyvtár

65.

REGINA PUBLIC LIBRARY

Regina, Sask.

S4P3Z5

POB 2311

2311 12th Ave

Telefon: 306/777-6000 Fax: 306/352-5550

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Ken Jensen, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1908

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 432.000 kötet.

Kiadványai: Information catalogue (évenként);

Regina Public Library Film Catalogue.

Az adatok közlése publikált források alapján.

65a.

SASKATCHEWAN ARCHIVES BOARD

Regina, Sask.

S4S6W9

3303 Hillsdale Street

A gyűjtemény jellemzése:

A bevándorló magyarok letelepítésével kapcsolatos iratok (Esterházy Pál), a magyar települések, egyházak, szervezetek iratai és leírások, kéziratos hagyatékok, kanadai magyar újságok találhatók gyűjteményében. Részletes jegyzékét ld. Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 183–184.

66.

SASKATCHEWAN LEGISLATIVE REFERENCE LIBRARY

Regina, Sask.

S4SOB3

234 Legislative Building

Telefon: 306/782-2276 Fax: 306/787-1772

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Marian J. Powell, Legislative Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1878

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 33.592 kötet, 177.000 hivatalos kiadvány, 161.700 mikrolap a társadalomtudományok, a jog és történelem területéről. Hungarika-anyagot őriz a magyar bevándorlókról. Részletes jegyzékét ld. Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 184.

Kiadványa: Checklist of Saskatchewan Government Publications (havonként).

67.

UNIVERSITY OF REGINA, LIBRARY

Regina, Sask.

S4SOA2

Telefon: 230/585-4111 Telex: 230/961-000

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

W. Maes, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1974

Az intézmény korábbi neve: Regina Campus, University of Saskatchewan

A gyűjtemény jellemzése:

Értesülésünk szerint jelentős hungarika-anyag található a könyvtárban.

Bővebb adatok publikált forrásokban sem találhatók.

SAINT CATHARINES (Ontario)

68.

BROCK UNIVERSITY LIBRARY

St. Catharines, Ont.

L2S3A1

Merritville Highway

Telefon: 905/688-5550 Fax: 905/988-5490

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

James Hogan, University librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1964

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya 1.200.000 egység a humán- és társadalomtudományok területéről. Hungarikumainak száma minimális.

SAINT JOHN (New Brunswick)

69.

NEW BRUNSWICK MUSEUM, LIBRARY AND ARCHIVES = LE MUSÉE DU NOUVEAU-BRUNSWICK, BIBLIOTHÈQUE ET ARCHIVES

Saint John, N. B.

E2K1E5

277 Douglas Ave

Telefon: 506/643-2322 Fax: 506/643-2360

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Felicity Osepchook, Coordinator

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1842

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtár részlegei: Webster Canadians Library – collected by dr. John Clarence Webster (1863–1950); Ganong (1864–1941). Elsősorban helytörténeti anyag; Museum library – könyvek és folyóiratok a szépművészetek és az iparművészet területéről és 1920 előtti tartományi és közigazgatási dokumentumok. A levéltár üzleti, személyi iratokat gyűjt New Brunswick társadalmi, jogi stb. életéről, hangsúlyal a 19. századra.

Kiadványa: Rosevear, E. C.–Bell, D. G.: Guide to the legal manuscripts in the New Brunswick Museum. Saint John, 1990.

SAINT JOHN'S (Newfoundland)

70.

**MEMORIAL UNIVERSITY OF NEWFOUNDLAND, QUEEN
ELIZABETH II LIBRARY**

A1B3Y1

St. John's, Nfld.

POB 4200

Telefon: 709/737-7428 Fax: 709/737-3118

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Richard A. Ellis, Librarian;

Michael Lonardo, Coordinator, Collection Development

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1925

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya: 1.230.000 kötet, 1.868.00 mikroforma, térkép, stb. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Neveléstudomány. Számos kutatóintézet és zenei főiskola kapcsolódik az egyetemhez. Állományában található hungarikum francia és német nyelven.

Kiadványai többek közt: Culture and tradition (évenként);

Canadian folklore (évenként kétszer).

**SAINTE-FOY
(Québec)**

71.

ARCHIVES NATIONALES DU QUÉBEC, BIBLIOTHÈQUE

Sainte-Foy, Qué.

G1V4N1

CP 10450

Telefon: 418/644-4482

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Robert Garon, Archivist

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1920

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 45.000 kötet közigazgatási, politikai és történeti mű.

Az adatok közlése publikált források alapján.

72.

**INTERNATIONAL CENTER FOR RESEARCH ON LANGUAGE
PLANNING, LIBRARY = CENTRE INTERNATIONAL DE
RECHERCHE SUR L'AMÉNAGEMENT LINGUISTIQUE,
BIBLIOTHÈQUE**

Saint-Foy, Qué.

G1K7P4

Cité Universitaire

Telefon: 418/656-3232

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

L. Laforge, Executive Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1967

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 6.000 kötet. A nyelvvel kapcsolatos kutatások, két-nyelvűség, kommunikációs problémák és kapcsolatos jelenségek tartoznak érdeklődési körébe.

Az adatok közlése publikált források alapján.

73.

UNIVERSITÉ DU QUÉBEC, BIBLIOTHÈQUE

Sainte-Foy, Qué.

G1V2M3

2875 Blvd. Laurier

Telefon: 418/657-3551 Telex: 051-31623 Fax: 418/657-2132

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jean-Pierre Roy, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1968

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetem könyvtárhálózatának állománya: 1.444.355 kötet. Az egyetem több, különböző városokban elhelyezett egyetem társulása, minden egyes egyetem önálló könyvtárral rendelkezik. (Vö. pl. 43. és 95. tétel.)

Az adatok közlése publikált források alapján.

**SASKATOON
(Saskatchewan)**

74.

**CANADIAN COUNCIL FOR EUROPEAN AFFAIRS, LIBRARY
= CONSEIL CANADIEN DES AFFAIRES EUROPÉENNES,
BIBLIOTHÈQUE**

Saskatoon, Sask.

S7N0W0

c/o Dept. of Political Studies, University of Saskatchewan

Telefon: 306/966-5231 Fax: 966/8339

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Prof. H. J. Michelmann, General Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1980

A gyűjtemény jellemzése:

Koordinálja a terület iránt érdeklődőket.

Kiadványa: Journal of European Integration

Bővebb adatok publikált forrásban sem állnak rendelkezésre.

75.

SASKATOON PUBLIC LIBRARY

Saskatoon, Sask.

S7K0J6

311 23rd Street, E

Telefon: 306/915-7574 Fax: 306/975-7542

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Sandra Anderson, Chief Librarian;

Ron Jarmko, Reference Service

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1913

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 502.498 kötet könyv, 1.970 film, kb. 48.000 hangzó anyag, 6.573 videokazetta. Közlésük szerint hungarika-anyaga nincs.

Kiadványa: Preface (kéthavonként).

76.

UNIVERSITY OF SASKATCHEWAN LIBRARIES

Saskatoon, Sask.

S7N0W0

Telefon: 306/966-5927 Telex: 074-2659 Fax: 306/966-6040

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

E. Winter, Director of Libraries

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1909

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemnek központi könyvtára és 7 fiókkönyvtára van. Állománya: mintegy 1,5 millió kötet, 2,3 millió mikroforma, stb. Könyvek, aprónyomtatványok, 10.000 kurrens folyóiratcím, hivatalos kiadványok alkotják állományát. Különgyűjteményei is vannak: Canadiana; Russel Green zenei kéziratok stb.

Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Neveléstudomány, Jog.

Az adatok közlése publikált források alapján.

SHERBROOKE
(Québec)

77.

UNIVERSITÉ DE SHERBROOKE, BIBLIOTHÈQUE GÉNÉRALE
Sherbrooke, Qué.

J1K2R1

Cité Univesitaire, Blvd. de l'Université

Telefon: 819/821-7000 Telex: 05836149 Fax: 819/821-7966

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jules Chassé, Bibliothécaire

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1954

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 1.109.000 kötet. Az egyetem karai többek közt: Irodalom- és Humán Tudományok, Teológia, Neveléstudomány, Jog.

Az adatok közlése publikált források alapján.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

78.

LAKEHEAD UNIVERSITY, LIBRARY

Thunder Bay, Ont.

P7B5E1

Oliver Road

Telefon: 807/343-8110 Telex: 073-4954 Fax: 807/343-8023

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Fred H. McIntosh, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1965

Az intézmény neve ezt megelőzően: Lakehead College of Arts, Science and Technology, ill. Lakehead Technical Institute.

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtárról bővebb adatok nem állnak rendelkezésre. Az egyetemen többek közt a humán és társadalomtudományokat oktatják.

Az adatok közlése publikált források alapján.

TORONTO (Ontario)

79.

ART GALLERY OF ONTARIO, LIBRARY

Toronto, Ont.

M5T1S4

317 Dundas Street, W

Telefon: 416/977-0414 Fax: 416/977-8547

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Glenn D. Lowry, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1900

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 45.000 kötet.

Kiadványai: AGO New (évenként 10);

Annual Report;

Kiállítási katalógusok.

Az adatok közlése publikált források alapján.

80.

CANADIAN INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS, LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S2V9

15 King's College Circle

Telefon: 416/979-1851 Fax: 416/979-8575

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

David A. T. Stafford, Director of Studies

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1928

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 23.000 kötet.

Több kiadványa van, pl. Etudes Internationales (negyedévenként);
Speciális kutatási tervek.

81.

**CANADIAN MUSIC CENTRE, LIBRARY = CENTRE DE
MUSIQUE CANADIENNE, BIBLIOTHÈQUE**

Toronto, Ont.

M4Y1J9

20 St. Joseph Street

Telefon: 416/961-6601 Fax: 416/961-7190

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Simone Auger, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1959

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 11.000 felvétel. A kortárs kanadai zeneszerzők koncertzenéjének forráskönyvtára. 400 komponista műveit tartalmazza, ezek közül hárman magyar származásúak. Anhalt István, Polgár Tibor, Fodi, John. Rövid életrajzukat, válogatott műveik részletes jegyzékét megküldték, rendelkezésre áll az OSZK HD Archívumában.

Kiadványa: List of Acquisition (évenként).

82.

**DR. HALÁSZ JÁNOS LIBRARY. HUNGARIAN HOUSE,
HUNGARIAN CANADIAN CULTURAL CENTRE**

Toronto, Ont.

M6C1C1

840 St. Clair Ave, W

Telefon: 416/654-4926

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Seres József, Chief Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1976

A gyűjtemény jellemzése:

A 35.000 kötetes könyvtár állományából kb. 20.000 kötet katalógizált. Az állomány 65%-a hungarikum, ennek ugyancsak 65%-a magyar nyelvű, a többi angol, német, modern latin nyelvek, latin és görög. Elsősorban a Magyarországon kívül kiadott művek találhatók állományában.

A kutatáshoz segítséget nyújt: dr. Berzy József, Member of Library Board, Seres József, Chief Librarian

83.

METROPOLITAN TORONTO REFERENCE LIBRARY

Toronto, Ont.

M4W2G8

789 Yonge Street

Telefon: 416/393-7010 Fax: 416/393-7229

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Frances Schwenger, Director

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 3.000.000 kötet, Kanada legnagyobb nyilvános referenzs könyvtára. 7 specializált részlete van: művészetek, audiovizuális, általános információ, történelem, nyelv és irodalom (Vö.: 84. tétel), kereskedelem, társadalomtudományok. (Ld. még 89. tétel.)

84.

**METROPOLITAN TORONTO REFERENCE LIBRARY,
LANGUAGES AND LITERATURE DEPARTMENT**

Toronto, Ont.

M4W2G8

789 Yonge Street

Telefon: 416/393-7007/7073 Telex: 06-22232

Fax: 416/393-7229

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Barry Edwards, Senior Reference Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1860-as évek

A gyűjtemény jellemzése:

A 300.000 kötetes közművelődési könyvtár Kanada legnagyobb nyilvános könyvtárának egyik specializált részlege. (Vö.: 83. tétel.) A 3.500 kötetes hungarika-gyűjtemény nyelvi megoszlása: 1,7% magyar, 55% angol, 43,4% egyéb nyelvű (80 nyelv). Tartalmazza a Magyarországra vonatkozó fontosabb referenzs műveket a történelem, a hadtörténet, politika, kultúra, művészetek, zene, antropológia területéről. A gyűjtemény az állomány egészével került feltárássra, on-line katalógusban. Számos bibliográfiát állítanak össze állományukról. Esetenként irodalmi estet is szerveznek (pl. Faludy Györggyel). Audionyelvi laboratóriumuk van.

A hungarika-gyűjtemény gondozói: Barry Edwards (magyar nyelvű könyvek), Suzanne Balbataky (History Department).

A nagyobb Toronto közművelődési könyvtárrendszeréről, a több nyelvű gyűjteményekről ismertetés van az OSZK HD Archívumában (Vö. még 44. és 89. tétel.)

85.

MULTICULTURAL HISTORY SOCIETY OF ONTARIO, LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S2C3

43 Queen's Park Crescent, E

Telefon: 413/979-2973

A gyűjtemény jellemzése:

Több ezer tételes magyar vonatkozású gyűjteménye a századfordulótól napjainkig terjed. (Egyházak, társadalmi és kulturális csoportok iratai, magángyűjtemények – Haraszti Endre, Demmer György, Tóth Kálmán, Kertész Géza, Kovács Márton interjúk. Részletes jegyzékét ld. Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 172–183.)

Irodalom: A gyűjtemény anyagából készült tanulmányok a kanadai magyar bevándorlásról, gazdag képanyaggal dokumentálva, az intézet kiadványában jelentek meg: Polyphony: The Bulletin of the Multicultural History Society of Ontario, Vol. 2. No. 2–3. (1979–80.).

86.

ONTARIO COLLEGE OF ART, DOROTHY H. HOOVER LIBRARY

Toronto, Ont.

M5T1W1

100 McCaul Street

Telefon: 416/977-5311 Fax: 416/977-0235

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jill Patrick, Director of Library Services

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1952

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 20.500 kötet könyv, 44.000 kép, 85.000 dia, 1.000 videokazetta, 100 film a szépművészetek és az iparművészet területéről. Mintegy 50 hungarikumuk van. Állományukat on-line katalógus tárja fel.

A kutatáshoz segítséget nyújt: Nyári László független kutató, tel.: 962-6560.

87.

ONTARIO LEGISLATIVE LIBRARY

Toronto, Ont.

M7A1A9

Legislative Building

Queen's Park

Telefon: 416/325-3939 Fax: 416/325-3909

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

E. Brian, Executive Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1867

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 89.000 kötet.

Számos kiadványa van.

Az adatok közlése publikált források alapján.

88.

ROYAL ONTARIO MUSEUM, LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S2C6

100 Queen's Park

Telefon: 416/586-5549 Fax: 416/586-5863

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John McNeill, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1912

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 130.000 kötet, távol-keleti könyvtára 20.000 kötetes.

A múzeum különböző részlegei: Archeológia; Természettudományok; Földtudományok; Planetárium; Kanadai iparművészet.

Számos kiadványa van.

Az adatok közlése publikált források alapján.

89.

TORONTO PUBLIC LIBRARY

Toronto, Ont.

M5A4L2

281 Front Street, E

Telefon: 416/393-7500 Fax: 416/393-7782

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

E. Les. Fowlie, Chief Librarian – Secretary Treasurer;

Janice Lavery, Head, Multicultural Services Department

Alapításának éve: 1883. A gyűjtés kezdete: 1957

A gyűjtemény jellemzése:

A több mint 2.707.000 állományú közművelődési könyvtárban kb. 208.000 kötet 30 nyelvet képvisel, köztük 6.600 magyar nyelvű. Ez az anyag 5 ágazati könyvtár közt oszlik meg. A Multicultural Services Departmentben központi katalógus tárja fel az állományt, de az egyes ágazati könyvtárak cédulakatalógusa nyilvántartja a saját állományát.

A tervbe vett rendszerben csak hosszú távon veszik számításba a magyar anyagot.

Évente igyekeznek beszerezni a szépirodalmi, történelmi műveket, versköteteket és az általános érdeklődésre számot tartó műveket.

A referenz és könyvtárközi kölcsönzés kiszolgálja a magyar olvasókat is. Az olvasó mind a 32 fiókkönyvtárban kérheti a magyar irodalmat. Ha az olvasó nem tud angolul, akkor a magyar szakértő, Éva Gábori az olvasót otthonában hívja fel és így áll rendelkezésre. A könyvtár magyar nyelvű ismertetőt adott ki „Ez az ön könyvtára” címmel. (Vö.: 44., 84., 89. és 94. tételek.)

Egyéb kiadványai: Guide to the multilanguage collections in the Public Library System of Metropolitan Toronto. Toronto, 1988.;

Multilingual newspapers and periodicals in Ontario Public Libraries. Toronto;

TPL News (havonként).

90.

UNIVERSITY OF TORONTO, JOHN P. ROBARTS LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S1A5

130 St. George Street

Telefon: 416/978-2292 Fax: 416/978-7653

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Carole Moore, Chief Librarian;

Gayle Garlock, Collection Development;

Mary Stevens, Slavic and East European book selector

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1892;

Hungarika-gyűjtés: 1949

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya 230.529 kötet, 3.414.300 mikroforma, kb. 963.492 egyéb egység (térképek, kéziratok, audiovizuális anyag). Hungarika-gyűjteménye 25.000 kötet. Gyűjtőköre elsősorban humán – nyelvészet, irodalom, történelem, zene, néprajz –, de gyakorlatilag általános. Béky-Halász Iván, a gyűjtemény létrehozója és gondozója (1960–85 között) a Bibliotheca Hungarica Torontonensis című sorozatban publikálta a magyar állományt. Az egyetemen Hungarian Research Institute is működik. A könyvtár állományát on-line katalógus tárja fel.

Ismertetések: Élet és Irodalom 89. 41. 7.

Magyar Hírek 90. 1. 21.

Magyar Nemzet 89. 164. 7.

Stevens, M.: Guide to the Slavic and East European resources and facilities of the University of Toronto Library. 1987. Rendelkezésre áll az OSZK HD Archívumában.

A kutatáshoz segítséget nyújt: Prof. Bennett Kovrig, Prof. George Bisztray.

91.

UNIVERSITY OF TORONTO, THOMAS FISHER RARE BOOK LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S1A5

120 St. George Street

Telefon: 416/978-5285

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Edna A. Hajnal, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1956–1985 (Hungarika-gyűjtés).

A gyűjtemény jellemzése:

A 300.000 kötetes könyvtár hungarika-gyűjteménye a „Robert Zend Papers”. Mennyisége 35,5 folyóméter. Tartalma főleg irodalom: költészet, novellák angol vagy magyar nyelven. A CBS rádiósorozat „Ideas” sorozata számára készült iratok, vázlatok és személyi iratok. A Zend Papers-hez útmutató készül.

A könyvtár egészét ismerteti:

The Thomas Fisher Book Library. A brief guide to the collections. Toronto, 1988.;

Béky-Halász Iván: Rare Hungarian and Hungary related books of the 16th–18th century;

A bibliography of works in the Thomas Fisher Rare Book Library. Toronto, 1982.

92.

UNIVERSITY OF TRINITY COLLEGE, LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S1H8

6 Hoskin Ave

Telefon: 416/978-2653

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Mrs. Corman, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1851

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 127.000 kötet, elsősorban anglikán tanulmányok. Különleggyűjteményei is vannak.

Az adatok közlése publikált források alapján.

93.

VICTORIA UNIVERSITY, E. J. PRATT LIBRARY

Toronto, Ont.

M5S1K7

71 Queen's Park Crescent, E

Telefon: 416/585-4472 Fax: 416/585-4584

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Robert C. Brandeis, Librarian

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 235.000 kötet. Speciális gyűjteményei többek közt: human tudományok, vallás és teológia; Tennyson; Wesleyana; 19. századi kanadai költészet; francia és kanadai francia irodalom (Riese-gyűjtemény); folklór, stb.

Közlésük szerint állományukban nincs hungarikum.

94.

YORK PUBLIC LIBRARY MAIN BRANCH

Toronto, Ont.

M6N3S3

1123 Western Road

Telefon: 416/394-1008

A gyűjtemény jellemzése:

Állományában számos magyar mű található.

Ismertető kiadvány: Guide to the Multilanguage collections ... Public Library System of Metropolitan Toronto, Toronto, 1990.

Megtalálható az OSZK HD Archívumában (Vö.: 89. tétel.)

TROIS-RIVIÈRES **(Québec)**

95.

UNIVERSITÉ DU QUÉBEC À TROIS-RIVIÈRES,

BIBLIOTHÈQUE

Trois-Rivières, Qué.

G9A5H7

CP 500

Telefon: 819/376-5011 Telex: 051-3488

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Michel Jacob, Bibliothécaire;

Helène Gaudette, Conseillère en Documentation, Langues Modernes

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1969

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 305.813 kötet. Referenzs színvonalon 70-80 francia nyelvű, magyar vonatkozású monográfia és hanglemez található a gyűjteményben, a történelem, a földrajz és a zene területéről. Vissza-keresésük tárgykör szerint lehetséges. Az egyetem egyes karai többek közt: Humán Tudományok, Neveléstudomány, Filozófia, Művészetek.

Az egyetem az Université du Québec (Vö.: 71. tétel) hálózatának tagja.

VANCOUVER (British Columbia)

96.

UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA, MAIN LIBRARY

Vancouver, B. C.

V6T1Z1

2075 Westbrook Place

Telefon: 604/822-3871 Fax: 604/822-3893

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

dr. Ruth J. Patrick, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1915

A gyűjtemény jellemzése:

Allománya: 3.113.492 kötet, 4.000.000 mikroforma. Az egyetem könyvtárhálózata 14 egységből áll. Az egyetemen a Természet- és Orvostudományok mellett Jogi és Bölcsészettudományi kar is működik.

Az adatok közlése publikált források alapján.

97.

VANCOUVER ART GALLERY, LIBRARY

Vancouver, B. C.

V6Z2H7

750 Hornby Street

Telefon: 604/682-4668 Fax: 604/682-1086

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

J. Brooks Joyner, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1931

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 25.000 kötet, térkép, fénykép, videokazetta.

Kiadványa: Members' Calendar (kéthavonta).

Közlésük szerint nincs hungarika-anyaguk.

VANIER (Ontario)

98.

THE ROYAL CANADIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY, LIBRARY

Vanier, Ont.

V1L8L7

39 McArthur Ave

Telefon: 613/745-4629 Fax: 613/744-0947

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Alex T. Davidson, President

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1929

Kiadványa: Canadian Geographic (kéthavonta).

Bővebb adatok publikált forrásokban sem állnak rendelkezésre.

VICTORIA (British Columbia)

99.

BRITISH COLUMBIA ARCHIVES AND RECORD SERVICE

Victoria, B. C.

V8V1X4

655 Belleville Street

Telefon: 604/387-5885 Fax: 604/387-2072

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

John A. Bovey, Provincial Archivist

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1893

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 69.000 egység nyomtatott anyag, 7.000 folyóméter kézirat, 5 millió fénykép, 9.000 festmény, 35.000 térkép, terv, 25.000 óra hangzó anyag, 4.000 doboz film. A magyar bevándorlókra vonatkozóan ld. Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 186.

Az adatok közlése publikált források alapján.

100.

LEGISLATIVE LIBRARY

Victoria, B. C.

V8V1X4

Telefon: 604/387-6510 Fax: 604/356-1373

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Joan A. Barton, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1893

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 500.000 kötet.

Az adatok közlése publikált források alapján.

101.

ROYAL BRITISH COLUMBIA MUSEUM, LIBRARY

Victoria, B. C.

V8V1X4

675 Belleville Street

Telefon: 604/387-3701 Fax: 604/356-8197

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Bill Barkley, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1886

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 30.000 kötet British Columbia történetére és természetrajzára vonatkozó mű.

Több kiadványa van, pl.: Contributions in Human History;

Museum Studies;

Speciális kiadványok.

Az adatok közlése publikált források alapján.

102.

UNIVERSITY OF VICTORIA, McPERSHON LIBRARY

Victoria, B. C.

V8W345

POB 1800

Telefon: 604/721-8244 Fax: 604/721-8215

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

S. Howard Bayley, Collections Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1903

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya: 1 millió, könyvek, folyóiratok, audiovizuális anyag. Gyűjtőköre: művészetek, gazdasági viszonyok, földrajz, nyelvészet, politika, társadalmi élet és szokások, zene. Az egyetemen Slavonic Studies Department van, magyar tanszék nincs. Mintegy 450 hungarikumuk van, 85%-ban angol nyelven. Állományát on-line katalógus tárja fel. Cédulakatalógusa 1991-ig tartalmazza az anyagot.

A kutatáshoz segítséget nyújt: S. Howard Bayley.

WATERLOO
(Ontario)

103.

UNIVERSITY OF WATERLOO, LIBRARY

Waterloo, Ont.

N2L3G1

200 University Ave, W

Telefon: 519/885-1211 Telex: 069-55259 Fax: 519/747-4606

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Murray C. Sheperd, University Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1957

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 2.457.723 kötet, 766. 823 mikroforma, 4.418 hangzó anyag. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Környezeti Tanulmányok.

Kiadványai: Library Handbook (évenként);
Bibliográfiák (rendszerintelenül)
Az adatok közlése publikált források alapján.

104.

WILFRID LAURIER UNIVERSITY, LIBRARY

Waterloo, Ont.

N2L3C5

75 University Ave

Telefon: 519/884-1970 Telex: 069-55476 Fax: 619/884-8023

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Rev. E. R. W. Schultz, Librarian and Archivist;

T. Arndt, Collection Manager

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1911

Az intézmény neve korábban: Waterloo Lutheran University. Név-
változás: 1973.

A gyűjtemény jellemzése:

Az egyetemi könyvtár állománya: 500.000 kötet, 5.000 periodikum cím. Gyűjtőköre: társadalom- és humán tudományok. Hungarikumainak száma 286 könyv, 25 dokumentum, 9 periodikum, 98%-ban angol nyelven, a politika és a gazdaság területéről.

**WINDSOR
(Ontario)**

105.

UNIVERSITY OF WINDSOR, LIBRARY

Windsor, Ont.

N9B3P4

401 Sunset Ave

Telefon: 519/253-4232

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

M. MacGowan, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1857

A gyűjtemény jellemzése:

A könyvtárról nem áll adat rendelkezésre. Az egyetem karai többek közt: Humán Tudományok, Társadalomtudományok, Neveléstudomány, Jog.

Az adatok közlése publikált források alapján.

WINNIPEG (Manitoba)

106.

MANITOBE CULTURE, HERITAGE AND CITIZENSHIP, PUBLIC LIBRARY SERVICES

Winnipeg, Man.

R7A7A1

Unit 200, 1525 1st St. Brandon

Telefon: 204/726-6590 Fax: 204/726-6868

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Sylvia Nicholson, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1972

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 117.956 kötet, 1.022 film, 2.408 beszélő könyv, 1.905 videokazetta.

Kiadványai: Manitoba Public Library statistics (évenként);

Directory of Libraries in Manitoba (kétévenként);

Public Library Services Newsletter (évenként 6 szám).

Az adatok közlése publikált források alapján.

107.

MANITOBA LEGISLATIVE LIBRARY

Winnipeg, Man.

R3C1T5

200 Vaughan Street, Main floor

Telefon: 204/945-4330 Fax: 204/948-2008

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Susan Bishop, Legislative Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1870

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.400.000 egység. Különgyűjteményei vannak, ezek közül említjük a Nyugat-Kanada történetére, gazdaságára, politika- és társadalomtudományára vonatkozókat, az etnikumok nyelvén kiadott folyóiratokat.

Kiadványai: Selected New Titles (havonként);

Monthly Checklist of Manitoba Government Publications (éves kumuláció is);

Memo for Members, Current Periodical Contents.

Az adatok közlése publikált források alapján.

108.

MANITOBA MUSEUM OF MAN AND NATURE, LIBRARY

Winnipeg, Man.

R3B0N2

190 Rupert Ave

Telefon: 204/956-2830 Fax: 204/942-3679

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Joanne V. Dilosimo, Executive Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1965

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 26.000 kötet. Manitoba történetének dokumentumait gyűjti.

Kiadványai: Happenings (kéthavonta).

Az adatok közlése publikált források alapján.

108a.

PROVINCIAL ARCHIVES OF MANITOBA

Winnipeg, Man.

R3C0V8

200 Vaughan Street

A gyűjtemény jellemzése:

A levéltár anyaga a kanadai magyar bevándorlókra és településeikre (Hun's Valley) vonatkozó kéziratokat és fotókat tartalmaz. Részletezését ld.: Miska János: Canadian Studies on Hungarians. p. 185.

109.

UNIVERSITY OF MANITOBA LIBRARIES

Winnipeg, Man.

R3T2N2

Telefon: 204/474-9881 Telex: 07-587721 Fax: 204/261-1515

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Carolynne Presser, Director

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1877

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 1.568.000 kötet, 477.000 hivatalos kiadvány, 157.500 egyéb nyomtatott anyag (térképek, zene stb.), 1.108.000 mikroforma, 31.000 audiovizuális egység. A gyűjtemény 15 fakultást és 5 iskolát, intézetet lát el, többek közt a Folklore and Language Archive-t. Különgyűjteményei is vannak. Az egyetem karai többek közt: Építészet, Humán Tudományok, Neveléstudomány, Jog.

Az adatok közlése publikált források alapján.

110.

UNIVERSITY OF WINNIPEG, LIBRARY

Winnipeg, Man.

R3B2E9

515 Portage Ave

Telefon: 204/786-9801 Fax: 204/783-8910

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

W. R. Converse, Librarian;

Goreen Koz, Associate Chief Librarian;

Camilla Galovics, Senior Cataloguing Assistant

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1873

A gyűjtemény jellemzése:

A mintegy 7.000 hallgató és a tanári kar igényeit erős központi könyvtár elégíti ki. A magyar anyag integrálódott a könyvtár állományába a Library of Congress osztályozórendszere alapján. Magyar anyaga katalóguscéduláinak szakrendi másolatát megküldte (Agriculture-től Tale-ig), ezek rendelkezésre állnak az OSZK HD Archívumában. 412 hungarikumból 178 történelem, 91 gazdaság és politika, 44 irodalom stb. A hazai és külföldi magyar szerzők száma 148. A ma-

gyar anyaggal Camilla Galovics foglalkozik. Az egyetem kara: Humán Tudományok (beleértve politikát, antropológiát, földrajzot, szociológiát, színháztudományt).

WOLFVILLE (Nova Scotia)

111.

**ACADIA UNIVERSITY, HAROLD CAMPBELL VAUGHAN
MEMORIAL LIBRARY**

Wolfville, N. S.

POB 1X0

Telefon: 902/542-2201 Fax: 902/542-2128

Vezetőjének/adatszolgáltatójának neve:

Jain Bates, Librarian

Alapításának éve/a gyűjtés kezdete: 1843

A gyűjtemény jellemzése:

Állománya: 519.627 kötet. Az egyetem egyes karai többek közt:
Humán Tudományok, Management, Neveléstudomány, Teológia.

Az adatok közlése publikált források alapján.

MUTATÓK

INDICES

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

NÉVMUTATÓ

**Az intézménynevek és -névvariánsok betűrendes
mutatója**

NAME INDEX

**Alphabetical list of institution names and name
variations**

INDEX DES NOMS

**Liste alphabétique des noms d'institutions et des
variations de noms**

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Académie canadienne-française, Bibliothèque, Montréal, Qué.	30
Acadia University, Harold Campbell Vaughan Memorial Library, Wolfville, N.S.	111
Advanced Education Library of Alberta, Edmonton, Alta.	9
Alberta Advanced Education Library, Edmonton, Alta.	9
Alberta College of Art Library, Calgary, Alta.	4
Alberta Culture and Multiculturalism, Provincial Archives of Alberta, Edmonton, Alta.	13a
Archives Nationales du Québec, Bibliothèque, Sainte-Foy, Qué.	71
Art Gallery of Ontario, Library, Toronto, Ont.	79
Assemblée Nationale du Québec, Bibliothèque, Québec, Qué.	62
Bibliothèque Champlain, Université de Moncton, Moncton, N.B.	29
Bibliothèque de la Musée d'art contemporain de Montréal, Montréal, Qué.	40
Bibliothèque de la Société généalogique canadienne-française, Montréal, Qué.	41
Bibliothèque de l'Académie canadienne-française, Montréal, Qué.	30
Bibliothèque de l'Assemblée Nationale du Québec, Québec, Qué.	62
Bibliothèque de l'Université de Montréal, Montréal, Qué.	42
Bibliothèque de l'Université de Sherbrooke, Sherbrooke, Qué.	77
Bibliothèque de l'Université du Québec, Sainte-Foy, Qué.	73
Bibliothèque de l'Université du Québec à Montréal, Montréal, Qué.	43
Bibliothèque de l'Université du Québec à Trois-Rivières, Trois-Rivières, Qué.	95
Bibliothèque de l'Université Laval, Québec, Qué.	64
Bibliothèque du Centre de recherches en relations humaines, Montréal, Qué.	31
Bibliothèque du Centre international de recherche sur l'aménagement linguistique / Library of the International Center for Research on Language Planning, Sainte-Foy, Qué.	72

Bibliothèque du Collège dominicain de philosophie et de théologie, Ottawa, Ont.	50
Bibliothèque du Conseil canadien des affaires européennes, Saskatoon, Sask.	74
Bibliothèque du Conservatoire de musique de Montréal, Montréal, Qué.	32
Bibliothèque du Conservatoire de musique de Québec, Québec, Qué.	63
Bibliothèque Morisse, Université d'Ottawa, Ottawa, Ont.	60
Bibliothèque municipale de Montréal, Montréal, Qué.	33
Bibliothèque nationale du Canada / National Library of Canada, Ottawa, Ont.	56
Bibliothèque nationale du Québec, Montréal, Qué.	34
Bibliothèque Saint-Sulpice, Montréal, Qué.	34
Bishop's University, Library / Université Bishop's, Bibliothèque, Lennoxville, Qué.	26
British Columbia Archives and Record Service, Victoria, B.C.	99
Brock University Library, Saint Catharines, Ont.	68
Calgary Public Library, Calgary, Alta.	5
Canadian Centre for Architecture, Library, Montréal, Qué.	35
Canadian Council for European Affairs, Library / Conseil canadien des affaires européennes, Bibliothèque, Saskatoon, Sask.	74
Canadian Film Institute (CFI), Film Library, Ottawa, Ont.	46
Canadian Historical Association, Library, Ottawa, Ont.	47
Canadian Institute of International Affairs, Library, Toronto, Ont.	80
Canadian Museum of Civilization, Library / Musée canadien des civilisations, Bibliothèque, Hull, Qué.	24
Canadian Museum of Civilization, Library, Ottawa, Ont.	48
Canadian Music Centre, Library, Toronto, Ont.	81
Carleton University Library, Ottawa, Ont.	49
Centre de recherches en relations humaines, Bibliothèque, Montréal, Qué.	31
Centre for Foreign Policy Studies, Halifax, N.S.	18

Centre International de recherche sur l'aménagement linguistique, Bibliothèque / International Center for Research on Language Planning, Library, Sainte-Foy, Qué.	72
CFI, Canadian Film Institute, Film Library, Ottawa, Ont.	46
City of Edmonton Archives, Library, Edmonton, Alta.	10
Coady International Institute, Marie Michael Library, Antigonish, N.S.	2
Collège Dominicain de philosophie et de technologie, Bibliothèque, Ottawa, Ont.	50
College of Arts, Science and Technology, Thunder Bay, Ont.	78
Conseil canadien des affaires européennes, Bibliothèque / Canadian Council for European Affaires, Library, Saskatoon, Sask.	74
Conservatoire de musique de Montréal, Bibliothèque, Montréal, Qué.	32
Conservatoire de musique de Québec, Bibliothèque, Québec, Qué.	63
Dalhousie University Library System, Halifax, N.S.	18
Dorothy H. Hoover Library, Ontario College of Art, Toronto, Ont.	86
E. J. Pratt Library, Victoria University, Toronto, Ont.	93
Edmonton Art Gallery Library, Edmonton, Alta.	11
Edmonton Public Library, Edmonton, Alta.	12
Faculty of Social Sciences, Research Unit for Canadian Ethnic Studies, Library, Calgary, Alta.	7
Film Library, Canadian Film Institute (CFI), Ottawa, Ont.	46
Fraser Valley Regional Library, Abbotsford, B.C.	1
Glenbow-Alberta Library and Archives, Calgary, Alta.	6
Dr. Halász János Library, Hungarian House, Hungarian Canadian Cultural Centre, Toronto, Ont.	82
Hamilton Public Library, Hamilton, Ont.	22

Harold Campbell Vaughan Memorial Library, Acadia University, Wolfville, N.S.	111
Harriet Irving Library, University of New Brunswick, Fredericton, N.B.	17
Humanities and Social Sciences Library, University of Alberta, Edmonton, Alta.	14
Hungarian Canadian Cultural Centre, Dr. Halász János Library, Toronto, Ont.	82
Hungarian Research Institute, University of Toronto, Toronto, Ont.	90
Immigrations and Refugee Board, Resource Centre, Ottawa, Ont.	51
International Center for Research on Language Planning, Library / Centre International de Recherche sur l'aménagement linguistique, Bibliothèque, Sainte-Foy, Qué.	72
Interuniversity Centre for European Studies, Library, Montréal, Qué.	36
John P. Robarts Library, University of Toronto, Toronto, Ont.	90
Killian Memorial Library, Halifax, N.S.	18
Lakehead Technical Institute, Thunder Bay, Ont.	78
Lakehead University, Library, Thunder Bay, Ont.	78
Languages and Literature Department, Metropolitan Toronto Reference Library, Toronto, Ont.	84
Legislative Library, Fredericton, N.B.	16
Legislative Library, Victoria, B.C.	100
Legislature Library, Edmonton, Alta.	13
Lester B. Pearson Institute for International Development, Halifax, N.S.	18
Libraries of the McGill University, Montréal, Qué.	38
Libraries of the McMaster University, Hamilton, Ont.	23
Libraries of the University of Calgary, Calgary, Alta.	8

Libraries of the University of Manitoba, Winnipeg, Man.	109
Library of New Brunswick Museum, Saint John, N.B.	69
Library of Ontario College of Art, Toronto, Ont.	86
Library of Parliament, Ottawa, Ont.	52
Library of the Alberta College of Art, Calgary, Alta.	4
Library of the Art Gallery of Ontario, Toronto, Ont.	79
Library of the Bishops's University, Lennoxville, Qué.	26
Library of the British Columbia Archives and Record Service, Victoria, B.C.	99
Library of the Brock University, Saint Catharines, Ont.	68
Library of the Canadian Centre for Architecture, Montréal, Qué.	35
Library of the Canadian Council for European Affairs / Bibliothèque du Conseil canadien des affaires européennes, Saskatoon, Sask.	74
Library of the Canadian Institute of International Affairs, Toronto, Ont.	80
Library of the Canadian Museum of Civilization, Ottawa, Ont.	48
Library of the Canadian Music Centre, Toronto, Ont.	81
Library of the Carleton University, Ottawa, Ont.	49
Library of the City of Edmonton Archives, Edmonton, Alta.	10
Library of the Edmonton Art Gallery, Edmonton, Alta.	11
Library of the Humanities and Social Sciences, University of Alberta, Edmonton, Alta.	14
Library of the Immigration and Refugee Board, Resources Centre, Ottawa, Ont.	51
Library of the International Center for Research on Language Planning / Bibliothèque du Centre international de recherche sur l'aménagement linguistique, Sainte-Foy, Qué.	72
Library of the Interuniversity Centre for European Studies, Montréal, Qué.	36
Library of the Lakehead University, Thunder Bay, Ont.	78
Library of the McCord Museum of Canadian History, Montréal, Qué.	37
Library of the Montreal Museum of Fine Arts, Montréal, Qué.	39
Library of the Multicultural History Society of Ontario, Toronto, Ont.	85

Library of the Museum of Man and Nature, Winnipeg, Man.	108
Library of the National Archives of Canada, Ottawa, Ont.	54
Library of the National Gallery of Canada, Ottawa, Ont.	55
Library of the Public Archives of Nova Scotia, Halifax, N.S.	20
Library of the Queen Elizabeth II Memorial University, Saint John's, Nfld.	70
Library of the Queen's University, Kingston, Ont.	25
Library of the Research Unit for Canadian Ethnic Studies, University of Calgary, Faculty of Social Sciences, Calgary, Alta.	7
Library of the Royal British Columbia Museum, Victoria, B.C.	101
Library of the Royal Canadian Geographical Society, Vanier, Ont.	98
Library of the Royal Ontario Museum, Toronto, Ont.	88
Library of the Royal Society of Canada, Ottawa, Ont.	53
Library of the Simon Fraser University, Barnaby, B.C.	3
Library of the Supreme Court of Canada, Ottawa, Ont.	59
Library of the University of Alberta, Edmonton, Alta.	15
Library of the University of Lethbridge, Lethbridge, Alta.	27
Library of the University of Regina, Regina, Sask.	67
Library of the University of Saskatchewan, Saskatoon, Sask.	76
Library of the University of Trinity College, Toronto, Ont.	92
Library of the University of Waterloo, Waterloo, Ont.	103
Library of the University of Western Ontario, London, Ont.	28
Library of the University of Windsor, Windsor, Ont.	105
Library of the University of Winnipeg, Winnipeg, Man.	110
Library of the Vancouver Art Gallery, Vancouver, B.C.	97
Library of the Victoria University, Toronto, Ont.	93
Library of the Wilfrid Laurier University, Waterloo, Ont.	104
Library System of the Dalhousie University, Halifax, N.S.	18
Main Library of the University of British Columbia, Vancouver, B.C.	96
Manitoba Culture, Heritage and Citizenship: Public Library Services, Winnipeg, Man.	106
Manitoba Legislative Library, Winnipeg, Man.	107

Manitoba Museum of Man and Nature, Library, Winnipeg, Man.	108
Marie Michael Library, Coady International Institute, Antigonish, N.S.	2
McCord Museum of Canadian History, Library, Montréal, Qué.	37
McGill University Libraries, Montréal, Qué.	38
McMaster University Libraries, Hamilton, Ont.	23
McPherson Library, University of Victoria, Victoria, B.C.	102
Memorial University of Newfoundland, Queen Elizabeth II Library, Saint John's, Nfld.	70
Metropolitan Toronto Reference Library, Toronto, Ont.	83
Metropolitan Toronto Reference Library, Languages and Literature Department, Toronto, Ont.	84
Montréal Museum of Fine Arts, Library / Musée des beaux-arts de Montréal, Bibliothèque, Montréal, Qué.	39
Morisse Library, University of Ottawa, Ottawa, Ont.	60
Multicultural History Society of Ontario, Library, Toronto, Ont.	85
Musée canadien des civilisations, Bibliothèque / Canadian Museum of Civilization, Library, Hull, Qué.	24
Musée d'art contemporain de Montréal, Bibliothèque, Montréal, Qué.	40
Musée des beaux-arts de Montréal, Bibliothèque / Montreal Museum of Fine Arts, Library, Montréal, Qué.	39
Musée du Nouveau-Brunswick, Bibliothèque et archives, Saint John, N.B.	69
Museum of Contemporary Photography, Ottawa, Ont.	55
National Archives of Canada, Library, Ottawa, Ont.	54
National Gallery of Canada, Library / Bibliothèque du Musée des Beaux-Arts, Ottawa, Ont.	55
National Library of Canada / Bibliothèque nationale du Canada, Ottawa, Ont.	56
New Brunswick Museum, Library and Archives / Le Musée du Nouveau-Brunswick, Bibliothèque et Archives, Saint John, N.B.	69
North York Public Library, North York, Ont.	44

Nova Scotia Legislative Library, Halifax, N.S.	19
Ontario College of Art, Dorothy H. Hoover Library, Toronto, Ont.	86
Ontario Legislative Library, Toronto, Ont.	87
Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa, Ottawa, Ont.	57
Parliament, Library, Ottawa, Ont.	52
Provincial Archives of Alberta, Edmonton, Alta.	14a
Provincial Archives of British Columbia, Victoria, B.C.	99
Provincial Archives of Manitoba, Winnipeg, Man.	109a
Public Archives of Nova Scotia, Library, Halifax, N.S.	20
Queen Elizabeth II. Library, Memorial University of Newfoundland, Saint John's, Nfld.	68
Queens's University Library, Kingston, Ont.	25
Regina Campus, University of Saskatchewan, Regina, Sask.	67
Regina Public Library, Regina, Sask.	65
Research Unit for Canadian Ethnic Studies, Library, University of Calgary, Faculty of Social Sciences, Calgary, Alta.	7
Royal British Columbia Museum, Library, Victoria, B.C.	101
Royal Canadian Geographical Society, Library, Vanier, Ont.	98
Royal Ontario Museum, Library, Toronto, Ont.	88
Royal Society of Canada, Library, Ottawa, Ont.	53
Saskatchewan Archives Board, Regina, Sask.	65a
Saskatchewan Legislative Reference Library, Regina, Sask.	66
Saskatoon Public Library, Saskatoon, Sask.	75
Scott Library, York University, North York, Ont.	45
Simon Fraser University Library, Burnaby, B.C.	3
Sir James Dunn Law Library, Halifax, N.S.	18
Société généalogique canadienne – française, Bibliothèque, Montréal, Qué.	41

St. Joseph's Université, Moncton, N.B.	29
Statistics Canada Library, Ottawa, Ont.	58
Studium Generale of Order of Friars Preachers in Canada, Ottawa, Ont.	50
Supreme Court of Canada, Library, Ottawa, Ont.	59
Thomas Fisher Rare Book Library, University of Toronto, Toronto, Ont.	91
Thomas J. Bata Library, Trent University, Peterborough, Ont.	61
Toronto Public Library, Toronto, Ont.	89
Trent University, Thomas J. Bata Library, Peterborough, Ont.	61
Université Bishop's, Bibliothèque / Bishop's University, Library, Lennoxville, Qué.	26
Université de Moncton, Bibliothèque Champlain, Moncton, N.B.	29
Université de Montréal, Bibliothèque, Montréal, Qué.	42
Université de Sherbrooke, Bibliothèque générale, Sherbrooke, Qué.	77
Université d'Ottawa, Bibliothèque Morisse / University of Ottawa, Morisse Library, Ottawa, Ont.	60
Université du Québec, Bibliothèque, Sainte-Foy, Qué.	73
Université du Québec à Montréal, Bibliothèque, Montréal, Qué.	43
Université du Québec à Trois-Rivières, Bibliothèque, Trois-Rivières, Qué.	95
Université Laval, Bibliothèque, Québec, Qué.	64
University of Alberta, Humanities and Social Sciences Library, Edmonton, Alta.	14
University of Alberta Library, Edmonton, Alta.	15
University of British Columbia, Main Library, Vancouver, B.C.	96
University of Calgary, Faculty of Social Sciences, Research Unit for Canadian Ethnic Studies, Library, Calgary, Alta.	7
University of Calgary Libraries, Calgary, Alta.	8
University of King's College Library, Halifax, N.S.	21
University of Lethbridge, Library, Lethbridge, Alta.	27
University of Manitoba Libraries, Winnipeg, Man.	109

University of New Brunswick, Harriet Irving Library, Fredericton, N.B.	17
University of Ottawa, Morisse Library / Université d'Ottawa, Bibliothèque Morisse, Ottawa, Ont.	60
University of Regina, Library, Regina, Sask.	67
University of Saskatchewan Libraries, Saskatoon, Sask.	76
University of Toronto, Hungarian Research Institute, Toronto, Ont.	90
University of Toronto, John P. Robarts Library, Toronto, Ont.	90
University of Toronto, Thomas Fisher Rare Book Library, Toronto, Ont.	91
University of Trinity College Library, Toronto, Ont.	92
University of Victoria, McPherson Library, Victoria, B.C.	102
University of Waterloo, Library, Waterloo, Ont.	103
University of Western Ontario Library, London, Ont.	28
University of Windsor Library, Windsor, Ont.	105
University of Winnipeg, The Library, Winnipeg, Man.	110
Vancouver Art Gallery, Library, Vancouver, B.C.	97
Victoria University, E. J. Pratt Library, Toronto, Ont.	93
W. A. C. Bennett Library, Simon Fraser University, Burnaby, B.C.	3
Waterloo Lutheran University, Waterloo, Ont.	103
Wilfrid Laurier University, Library, Waterloo, Ont.	104
York Public Library, Main Branch, Toronto, Ont.	94
York University, Scott Library, North York, Ont.	45

INTÉZMÉNYTÍPUS-MUTATÓ
INDEX OF INSTITUTIONS BY TYPE
INDEX DES TYPES D'INSTITUTIONS

Egyetemek és főiskolák központi és kari/intézeti könyvtárai

3, 4, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30,
31, 38, 42, 43, 45, 49, 50, 58, 60, 61, 63, 64, 67, 68, 70, 73,
76, 77, 78, 86, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 102, 103, 104, 105, 109,
110, 111

Közkönyvtárak (városi, tudományos)

1, 5, 12, 22, 33, 44, 57, 65, 75, 83, 84, 89, 93, 106

Levéltárak

13a, 65a, 99, 108a

Levéltári könyvtárak

6, 10, 20, 54, 69, 71, 99

Magánkönyvtárak

82

Múzeumi könyvtárak

6, 11, 24, 39, 40, 48, 55, 69, 79, 88, 97, 101, 109

Nemzeti könyvtárak

34, 56

Parlamenti könyvtárak

13, 16, 19, 52, 62, 66, 87, 100, 107

Tudományos intézetek, egyesületek, hivatalok könyvtárai

2, 9, 31, 35, 41, 46, 47, 51, 53, 58, 59, 72, 74, 80, 81, 85, 98

TÁRGYMUTATÓ
SUBJECT INDEX
INDEX THÉMATIQUE

18. századi gyűjtemény

23

Anhalt István (zene)

81

Antropológia

3, 24, 48, 84

Aprónyomtatványok

8, 33, 76

Archeológia

8, 24, 48, 88

Atlaszok → Térképek

Audiovizuális anyag

1, 6, 8, 12, 42, 46, 54, 75, 83, 90, 98, 102, 105, 109

→ még: Hangzó anyagok

Bevándorlók, magyar

13a, 54, 65a, 66, 82, 85, 99, 108a

Canadiana

6, 22, 33, 37, 69, 76, 101, 107, 108

Civilizáció története. Kultúra

24, 38, 48, 69, 84, 101, 106, 108

Családtörténet, francia

41

Denner György iratai

85

Diafelvételek

4, 11, 39, 40, 86

Diplomácia → Nemzetközi kapcsolatok

Egyházak

65a

Élettudományok

88

Emberi jogok

51

Emigráció → Menekültügy

Építészet

35, 64, 109

Esterházy Pál

65a

Etnikum

7, 47, 54, 107

Etnográfia → Néprajz

Etnológia → Néprajz

Európa-kutatások, kapcsolatok

74

Fényképek üveglemezek

6, 8, 10, 13a, 20, 33, 35, 37, 54, 55, 86, 98, 99, 108a

Festmények

20, 99

Filmek

20, 46, 64, 76, 99, 106

Filozófia

3, 43, 50, 61, 64, 95

Fodi, John (zene)

81

Folklór → Néprajz

Fotók → Fényképek

Földrajz

3, 43, 61, 95, 98, 102

Ganong (1864–1941) library (helytörténet)

68

Gazdaság. Közgazdaság

26, 29, 36, 38, 102, 104, 107, 110

Genealógia

41

Grafika → Rajzok

Green, Russel (zenei kéziratok)

74

Habsburg Birodalom

38

Hadtörténet, magyar

84

Hangzó dokumentumok

1, 20, 32, 56, 60, 63, 75, 81, 95, 99, 103, 105

Haraszti Endre iratai

85

Hebraika. Judaika

56

Hivatalos kiadványok

13, 13a, 15, 16, 18, 19, 38, 49, 52, 62, 65a, 66, 69, 76, 87, 100, 107, 109

Humán tudományok

8, 14, 15, 17, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 38, 42, 45, 49, 60, 61, 64, 68, 70, 76, 77, 78, 84, 93, 95, 97, 103, 104, 105, 10?, 111

Országos Széchényi Könyvtár

Interjú → Menekültügy, emigráció

Irodalomtörténet. Irodalomtudomány

5, 26, 33, 36, 38, 43, 44, 57, 64, 65, 77, 82, 83, 84, 89, 90, 110

→ még: Humán tudományok

Jog. Jogtudományok

8, 13, 15, 16, 18, 25, 28, 36, 38, 43, 45, 52, 59, 60, 62, 64, 66, 69, 71, 76, 77, 87, 97, 100, 107, 109

Judaika → Hebraika

Kertépítészet

35

Kéziratok. Levéltári anyag

6, 10, 13a, 20, 23, 32, 34, 54, 56, 60, 65a, 69, 76, 85, 90, 91,
99, 108a

Kiállítási katalógusok

39, 40, 55, 79

Kisebbségi kérdés

38, 49

Kották → Zenetudomány

Kovács Márton iratai

85

Költészet, kanadai 19. század

93

Környezeti tanulmányok

45, 103

Közgazdaság → Gazdaság

Közigazgatás

64, 71

Kultúra → Civilizáció története

Kultúra, francia

30

Külpolitika → Nemzetközi kapcsolatok

Levelezés, magyar

54

Levéltári anyag → Kéziratok

Magyar iratok (társadalmi, egyházi szervezetek stb.)

13a, 54, 65a, 85, 108a

Magyar személyiségek

13a, 54, 65a, 85

Management

2, 27, 38, 111

Menekültügy. Emigráció

51, 82, 85

Metszetek → Rajzok

Mikroformák

3, 8, 15, 17, 23, 28, 29, 38, 42, 49, 66, 70, 76, 90, 96, 103, 109

Művészetek. Művészettörténet

3, 4, 6, 11, 27, 37, 39, 40, 45, 46, 55, 64, 69, 79, 82, 83, 84, 86, 88, 95, 98, 102

Nemzetközi kapcsolatok. Külpolitika

2, 18, 49, 74, 80

Néprajz. Etnográfia. Etnológia. Folklór

8, 24, 37, 48, 82, 93, 109

Nevelésügy. Neveléstudomány

9, 15, 17, 25, 29, 42, 45, 64, 70, 76, 77, 95, 105, 109, 111

Notman fotóarchívum

37

Nova Scotia gyűjtemény

19

Nyelvészet

3, 8, 26, 30, 49, 61, 72, 83, 90, 102, 109

Nyomatok → Rajzok

Parlamenti iratok

13, 16, 19, 52

Patterson, Norman intézet (nemzetközi kapcsolatok)

49

Pedagógia → Nevelésügy

Plakátok → Rajzok

Polgár Tibor (zene)

• 81

Politika. Politikatudomány

3, 6, 17, 36, 38, 43, 52, 61, 62, 71, 82, 84, 102, 104, 107, 110

Pszichoanalízis

31

Pszichológia

31

Rajzok. Metszetek. Nyomatok. Plakátok

8, 11, 35, 86

Régi-ritka kiadványok

21, 23, 32, 34, 56, 91

Riese-gyűjtemény (irodalom)

93

Russell, Bertrand gyűjtemény

23

Sajtó, magyar

65a, 82, 84

Statisztika

58

Szervezetek, magyar → Magyar iratok

Színművészet. Színháztörténet

85, 103

Szociológia

3, 36, 43, 61

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Társadalmi szervezetek, magyar → Magyar iratok

Társadalomtudományok. Társadalomtörténet

6, 7, 13a, 14, 23, 26, 28, 29, 37, 49, 52, 60, 64, 65a, 66, 68,
78, 82, 83, 102, 104, 105, 107

Távol-keleti könyvtár

88

Tennyson-gyűjtemény

93

Teológia

21, 50, 75, 92, 93, 111

Térképek. Atlaszok

6, 8, 10, 20, 33, 34, 49, 54, 60, 64, 70, 90, 97, 99, 109

Tóth Kálmán iratai

85

Történelem

3, 17, 24, 26, 33, 36, 38, 43, 47, 49, 54, 60, 62, 66, 71, 82,
83, 84, 89, 90, 95, 99, 107, 110

→ még: Humán tudományok

Újság → Sajtó

Újságírás

21, 28

Városfejlesztés

35

Video → Audiovizuális anyag

Webster (1863–1950) Canadiana library

69

Wesleyana

93

Zend, Robert papers (Magyar irodalmi iratok)

91

Zenetudomány. Zenetörténet

28, 32, 34, 42, 56, 63, 70, 76, 81, 84, 90, 95, 102, 109

→ még: Hangzó dokumentumok

Zsidóság, magyar

26

**FÖLDRAJZI MUTATÓ
TARTOMÁNYOK SZERINT**

**GEOGRAPHICAL INDEX
BY PROVINCES**

**INDEX GÉOGRAPHIQUE
PAR PROVINCES**

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Alberta (Alta.)

Calgary 4, 5, 6, 7, 8

Edmonton 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Lethbridge 27

British Columbia (B.C.)

Abbotsford 1

Burnaby 3

Vancouver 96, 97

Victoria 99, 100, 101, 102

Manitoba (Man.)

Winnipeg 106, 107, 108, 109, 110

New Brunswick (N.B.)

Fredericton 16, 17

Moncton 29

Saint Johns 69

Newfoundland (Nfld.)

Saint John's 70

Nova Scotia (N.S.)

Antigonish 2

Halifax 18, 19, 20, 21

Wolfville 111

Készült az OSZK Nyomdaüzemében, Budapest
20,0 (A/5) ív terjedelemben, 500 példányban
Felelős vezető: Burány Tamás
Munkaszám: 97.216

**HUNGARIKA-ANYAGOT ŐRZŐ KÜLFÖLDI
KÖNYVTÁRAK CÍMJEGYZÉKE
HUNGARICA TO BE FOUND IN LIBRARIES
ABROAD: A DIRECTORY
RÉPERTOIRE DES BIBLIOTHÈQUES CONSERVANT DES
HUNGARICA À L'ÉTRANGER**

1. Ausztria	–	Austria
2. NDK	–	German Democratic Republic
3. NSZK	–	Federal Republic of Germany
4. Svájc	–	Switzerland
		Liechtenstein
5. Skandináv államok	–	Scandinavian countries
6. Benelux államok	–	Benelux countries
7. Franciaország	–	France
		Monaco
8–9. Nagy Britannia és Észak-Írország Ír Köztársaság	–	Great Britain and Northern Ireland Republic of Ireland
13. Kanada	–	Canada
15. Ausztrália	–	Australia

**TOVÁBBI, TERVBE VETT FÜZETEK –
FURTHER VOLUMES TO BE PUBLISHED –
VOLUMES COMPLÉMENTAIRES EN PRÉPARATION:**

10. Spanyolország és Portugália	–	Spain and Portugal
11. Olaszország Vatikán	–	Italy Vatican City
12. Görögország Málta	–	Greece Malta
14. Amerikai Egyesült Államok	–	USA